

วารสาร ราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

Journal of Academic Surindra Rajabhat

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม - มิถุนายน 2566
VOL.1 No.3 May - June 2023

ISSN 2822-0870 (Print)
ISSN 2822-0889 (Online)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY

กำหนดเผยแพร่ :

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ | Journal of Academic Surindra Rajabhat

ISSN 2822-0870 (Print) | ISSN 2822-0889 (Online)

มีกำหนดเผยแพร่ปีละ 6 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์) ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน) ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน) ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม) และฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทางสหวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา การบริหารจัดการ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่ท้องถิ่น สังคม ประเทศ

เงื่อนไขการตีพิมพ์ :

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้เขียนนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้เขียนภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความและผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้เขียนอื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้เขียนต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

บรรณาธิการ : รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม | อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร

กองบรรณาธิการ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัฒน์ ลาภจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ธินันท์ ผึ้งฉาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน์ นิธิชัยอนันต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัตรา วยะละกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน ทดทะศรี

อาจารย์ปิยพร สีสันต์

หน่วยงานภายนอก :

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา

รองศาสตราจารย์ ดร.อัศพรพล เนื้อไม้หอม

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนภูมิ

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน วัชรชีโนรส

อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ชาวสอาด

อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewers)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภายใน : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ททรัพย์สิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง สุขทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา กุศลรัตน์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา พิณศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จันทมัตตุการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัชพรพร สุขทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ แสงอัมพร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย กากแก้ว
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา จินดาศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงกิจ วงษ์พินิจ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัทธ์ ลากจิตร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกื้อ กระแสโลม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรวัส อินทวิ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพจพา สุภิมารส สิงคเสลิต
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะชัย ปฐมสิริวงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดับ เรียนประยูร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรภรณ์ แก้วกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณรัตน์ พิงคานนท์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ วัฒนกรสิริ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพัทธ์ ลากจิตร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ธิพันธ์ ผึ้งผาย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน์ นิธิชัยอนันต์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพิศรา ะยะสุน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน ทดทะศรี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ระโส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย เจือจันทร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร ศูนย์กลาง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ หวังขอบ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาทธี นวลนาง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ สงวนสัตย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ ไหวดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ชื่นบาน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยนะรินทร์ ทับมะเรียง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงศักดิ์ มีสิทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงกลด พลพวก
 อาจารย์ ดร.จักรพงษ์ เจือจันทร์
 อาจารย์ ดร.วิโรจน์ ทองปลิว
 อาจารย์ ดร.ศิวาพร พัยคณันท์
 อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร
 อาจารย์ ดร.อิทธิวัตร ศรีสมบัติ
 อาจารย์ ดร.ชาติรี เกษโพหนอง
 อาจารย์ ดร.จิราวรรณ อยู่เกษม

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ชีรสาคัด	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เขาวนารถ พันธุ์เพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ใจอารีย์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติรัชฎาณ์ แก่นเพชร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ บุญวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนोक	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สถาพร โภคา	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ มูลสาร	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉวีตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต ฉื่อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.กานต์ เนตรกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.เอมอร แสนภูวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ปัญญาแก้ว	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.พิกุล ภูมิโคกรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.เขาวนารถ พันธุ์เพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สารภี วรรณตรง	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ธงชัย วงศ์เสนา	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ สมหมาย ชินนาค	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ บุญยัง หมั่นดี	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิตย์ ไสยโสภณ	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ ชิมวงษ์	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา รัตนธรรมเมธี	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป แชรรัมย์	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์พัชร์ ศรีเพ็ญ	นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ ภูระธีรานรัชต์	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีโรจน์ หมื่นเทพ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรลาลี สนั่นจันทร์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ศรีประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทธรณ์ วัชรชัชโร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญพร ชัยภักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา คำพุกกะ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงแก้ว ปะติตั้งโย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง เสนอ ศรีวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิศ ธรรมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภูมิวิทย์ ไสยโสภณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศักดิ์ วรรณิตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.อ. ดร.ศธาอุษ พลโคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิกษิต กัลยาณมิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ ชัดขุ่มแสง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรารถนา แซ่อึ้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรัตน์ อนันนทนธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไททัศน์ มาลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยกานต์ เรืองสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองหลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภขกร เดชะคำภู	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช พรหมกัลป์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ลิขิต แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แสนโชติ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุกัญญา อุตตานนท์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวดี เผือกบัวขาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรธิดา ประสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทิพราช	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ต่านประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระชัย ยศโสธร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธาดารี มหันตรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวน	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวดี เดชธำรงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชา นัจจนากุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณิตร์ วิจิธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษศิริ ทองเฉลิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธีรส ชูชื่น	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนล สวนประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดนัย ลามคำ	วิทยาลัยพิษณุพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรจง โสดาดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทัศน์ กองทรัพย์	นักวิชาการอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพาพรรณ พงศ์ผลาดิษฐ์	นักวิชาการอิสระ
อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ วงษาดี	นักวิชาการอิสระ
อาจารย์ ดร.ดำเกิง โถทอง	นักวิชาการอิสระ
อาจารย์ ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.ปริญา บริทุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อาจารย์ ดร.ภัฏวัชร สุขเสน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.ธนระวีร์ อนุกุล	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.วิยะดา วรานนท์วินิช	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
อาจารย์ ดร.อัครสิทธิ์ ไชยณรงค์	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.นริศรา ลอยฟ้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
อาจารย์ ดร.ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.อุมาพร ไชยสูง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
อาจารย์ ดร.ธัญพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
อาจารย์ ดร.วิภาสิทธิ์ หิรัญรัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ขาวสะอาด

อาจารย์ ดร.ปณยวีร์ หนูประกอบ

อาจารย์ ดร.หัสพร ทองแดง

อาจารย์ ดร.ปิ่นฉัตร หอมบุญมา

ดร.วิชญ์ฉัตร ทองแมน

นางสาวสุภาพร ลากจิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสุรินทร์

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์

กองเลขานุการวารสาร :

เลขานุการ : อาจารย์วิเชียร พรหมแก้ว

ผู้ช่วยเลขานุการ : นางสาวน้ำฝน เครือแก้ว

ศิลปกรรม : นายณัฐนันท์ แสงสว่าง / นายอนันต์ แสงวงมี

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธมนพัชร ศรีชะพลูสิทธิ์ / นางชมชนก พันธุ์สนิท /

นางสาวศรินทิพย์ สุทธิการปรกรณ์ / นางสาวณฤดี แปลงดี / นางสาวอภิญา เค้ากล้า

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>

E-mail : jasrru@sru.ac.th

ISSN 2822-0870 (Print)

ISSN 2822-0889 (Online)

บทบรรณาธิการ (Editorial)

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ เป็นวารสารทางวิชาการที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางสหวิทยาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา การบริหารจัดการ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนา ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่ท้องถิ่น สังคม ประเทศ โดย ดำเนินการภายใต้เกณฑ์คุณภาพการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของวารสารตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ ศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 และศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index : TCI) ในการดำเนินการ ซึ่งทางกองบรรณาธิการได้ใช้รูปแบบการนำเสนอบทความพร้อมกับข้อเสนอแนะสำหรับผู้ นิพนธ์ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น และเพื่อ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพวารสารและยกระดับขั้นสู่ฐานข้อมูลสากล โดยทางวารสารได้มีการดำเนินการขอ หมายเลขสหราชอาณาจักรสารสนเทศดิจิทัล หรือตัวระบุวัตถุดิจิทัล (ดีไอไอ) (Digital Object Identifier : DOI) มีการบรรจุอยู่ในฐานข้อมูล Google Scholar และระบบ Citation ในทุกบทความที่เผยแพร่ในวารสาร เพื่อสะดวกต่อการสืบค้น อ้างอิง และการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษา

โดยบทความในวารสารฉบับนี้มีผู้นิพนธ์มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ซึ่ง ผลงานทางวิชาการดังกล่าวทางกองบรรณาธิการได้จัดส่งไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและ ตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จำนวน 3 ท่าน พิจารณาแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อน การเผยแพร่ทางวิชาการที่มาจากหลากหลายหน่วยงานของแต่ละสาขาเป็นผู้พิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ ของบทความ และมอบให้ผู้นิพนธ์นำบทความไปปรับปรุงแก้ไขเป็นการเรียบร้อยแล้วก่อนการตีพิมพ์ตาม กติกาและรูปแบบการตีพิมพ์เผยแพร่

ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน และตรวจสอบบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	I
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewers)	II
บทบรรณาธิการ (Editorial)	VII
บทความวิจัย (Research Articles)	
การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน The Improvement of Students' Analytical Thinking Skills on Statistics of Grade 8 Student by Using Brain-Based Learning Activities สุพัตรา ตูมโฮม, วรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวด และแพรพรรณ สมทรัพย์ Suphattra Toomhome, Wanatida Yonwilad, Noppakun Tongmual and Praepun somsub	1
แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ Guidelines for the Development of Career Promotion from the Identity of Ban Mai Community, Tra Saeng Subdistrict, Mueang Surin District Surin Province พัทธพล สุขบรรณ, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน Pattapol Sookban, Rawiwun Tamsuntai, Jakkraphan Saothong and Athimat Permpoon	15
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลยุทธ์ STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 The Development of Grade 7 Students' mathematics learning achievement on Linear Equations in One Variable problems using STAR strategy and Multimedia ณัฐริกา ลำเลิศ, ปวีณา ขันชศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล Nattharika Lamloet, Paweena Khansila and Suwannawat Thienyutthakul	27

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหม ประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด Participatory Community Store Management Case Study Khet Khun VillageMaeu Sub - district, Thawat Buri District, Roi Et Province ณรงค์ศักดิ์ สายแวว และพงศสวัสดิ์ ราชจันทร์ Narissara Charee and Pongsawut Rachjun	41
การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ Participation of Ban Chiang Song people To the administration of Muang Ling Subdistrict Administrative Organization, Chom Phra District, Surin Province เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดิ์ และรจนา จันทร์หยวก Aueangkam Salangam, Pitsanu Thammeepak and Rojana Junyuak	59
บทความวิชาการ (Academic Articles)	
“บายสะไรเด็ม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทย เชื้อสายเขมร “Bai Sarai Doem” Symbol and Conveys the Meaning of the Way of Life of Ethnic Thai Khmer People สำเร็จ อินทยุง, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์ Samroeng Inthayong, Yasothara Siriphaprapagon and Suriya Krangrit	71
“พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา “Glamor Ceremony”: Society and the Spiritual Relationship of the Thai Kui Ethnic Group ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์ Yasothara Siriphaprapagon and Suriya Krangrit	89

สารบัญ (Content)

	หน้า (Page)
ภาคผนวก (Appendix)	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ	101
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ	102
จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน	115
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ลงวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ	119
ใบตอบรับการเป็นสมาชิกวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ	120

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน
The Improvement of Students' Analytical Thinking Skills on
Statistics of Grade 8 Student by Using Brain-Based
Learning Activities

สุพัตรา ตูมโฮม^{1*} วรณธิดา ยลวิลาศ² นพคุณ ทองมวล³ และแพรพรรณ สมทรัพย์⁴
Suphattra Toomhome^{1*}, Wanatida Yonwilad², Noppakun Tongmual³
and Praepun somsub⁴

Received : February 15, 2023; Revised : March 8, 2023; Accepted : March 9, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางการ

---

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์; Faculty of Education and Education Innovation, Kalasin University, Thailand.

³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์; Faculty of Science and Health Technology, Kalasin University, Thailand.

⁴กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์; Mathematics Learning Group, Koksipittayasan School, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : toomhome2000@gmail.com

Citation : สุพัตรา ตูมโฮม, วรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.15>

จัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) แบบวัดการคิดวิเคราะห์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 46.16 จากคะแนนเต็ม 60 คิดเป็นร้อยละ 76.94 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 79.16 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ (Keywords) : ทักษะการคิดวิเคราะห์, สถิติ, การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)

Abstract

This research aims to develop the analytical thinking skills in statistics for Mathayomsuksa 2 students by having the students achieve an average critical thinking skill score of not less than 70 percent and increasing the number of students who meet the criteria. The sample consisted of 24 Mathayomsuksa 2 students from the second semester of the academic year 2022 at Khok Si Pittayasan School, Muang District, Khon Kaen Province, selected through purposive sampling. The tools used in the research were BBL learning management plans that utilized the concept of brain-based learning management (BBL) and an analytical thinking test. The statistics used to analyze the data were the mean, percentage, and standard deviation.

The results of the research on developing analytical thinking skills in statistics showed that students demonstrated analytical thinking skills, with an average score of 46.16 out of a full score of 60, representing 76.94 percent. Additionally, 19 students passed the criteria, representing 79.16 percent of all students, which exceeded the specified criteria.

Keywords : Critical Thinking Skills, Statistics, Brain-Based Learning (BBL)

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 56)

แม้ว่าคณิตศาสตร์จะเป็นวิชาที่มีความสำคัญก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จะเห็นได้จากรายงานผลค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ในปีพุทธศักราช 2563 ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยระดับประเทศของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ 25.46 และผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 และค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับประเทศของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ คือ 17.90 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563) ซึ่งจะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศและสาระสถิติและความน่าจะเป็นมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในด้านนี้ยังไม่ประสบผลสำเร็จ จากการสอบถามครูผู้สอนพบว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือการจัดการเรียนรู้ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามทางสถิติ มีเพียงครูเป็นผู้แนะนำว่าคำถามทางสถิติเป็นอย่างไร โดยครูจะเป็นผู้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่รู้วิธีการเลือกข้อมูลให้เหมาะสมกับปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงตัวเลข โดยการหาค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ฐานนิยม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่มีการอภิปรายผลจากคำตอบที่ได้ทำให้นักเรียนไม่ทราบว่าคุณสมบัติที่คำนวณได้มีประโยชน์และสามารถนำไปในชีวิตประจำวันอย่างไร จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ศึกษารูปแบบวิธีการสอนที่มีความหลากหลาย คือ การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning: BBL) เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการเรียนการสอนด้วยการย่ำ ซ้ำ ทวน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้จากประสบการณ์การลงมือปฏิบัติ รู้จักเชื่อมโยงความรู้เดิมกับองค์ความรู้ใหม่

Citation : สุพัตรา ตุมโฮม, วรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.15>

ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมี 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ชี้แจงเสนอความรู้ใหม่ ขั้นที่ 4 ชี้แจงฝึกทักษะ ขั้นที่ 5 ชี้แจงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นที่ 6 ชี้แจงสรุปความรู้ ขั้นที่ 7 ชี้แจงเกมตอบคำถาม (วิมลรัตน์ สุมทรโรจน์, 2553)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) โดยผู้วิจัยหวังว่า การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ โดยใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ ได้ดียิ่งขึ้นตลอดจนส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครู และกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นพื้นฐานความรู้สำหรับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งยังเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับสอนเนื้อหาอื่นต่อไป

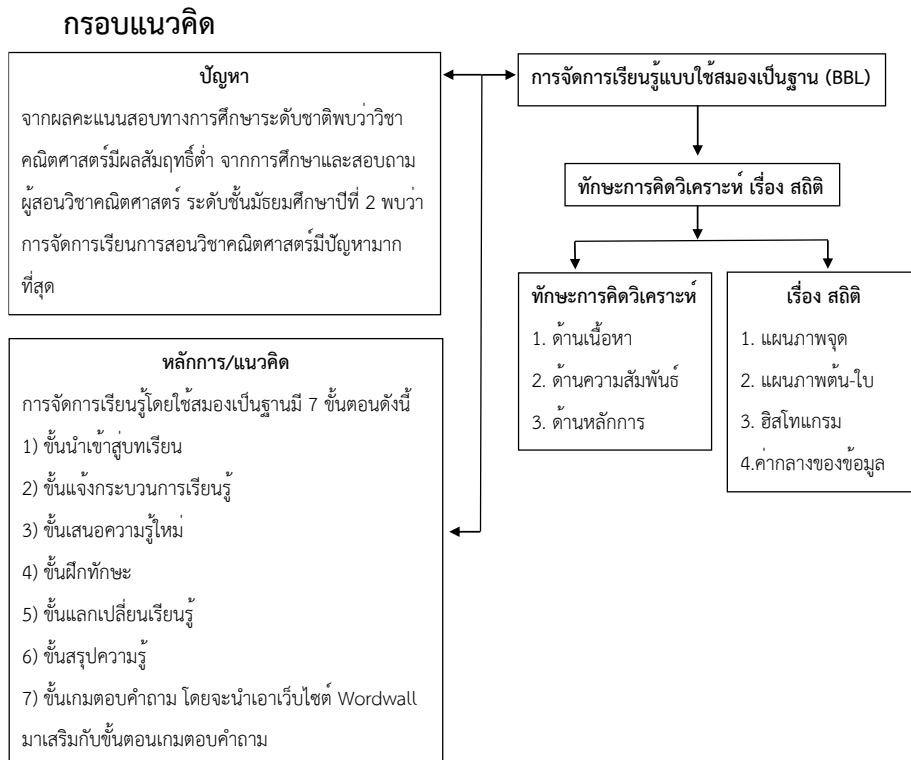
วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สติ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) มีรายละเอียดดังตารางที่ 1 ในการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินความเหมาะสม

Citation : สุพัตรา ตุมโฮม, วรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.15>

5 ระดับ ได้แก่ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย และ 1 น้อยที่สุด โดยค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป ถือว่าแผนมีคุณภาพเหมาะสมและนำไปใช้สอนได้ (Srisa-ard, 2556) พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.33

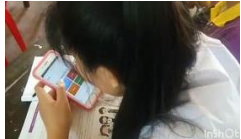
ตารางที่ 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	ตัวอย่างบรรยากาศในห้องเรียนและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างสถิติในชีวิตประจำวัน	เกมส์่มวงล้อ Wordwall
2. ขั้นแจ้งกระบวนการเรียนรู้	ครูชี้แจงกระบวนการเรียนรู้และแบ่งกลุ่มนักเรียน 4-5 คน โดยการสุ่มวงล้อ	
3. ขั้นเสนอความรู้ใหม่	ครูสอนเรื่องแผนภาพจุด โดยสร้างโจทย์จากสถานการณ์ภายในห้องเรียน	
4. ขั้นฝึกทักษะ	ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องแผนภาพจุด	
5. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้	แต่ละกลุ่มนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง แผนภาพจุดและแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มอื่น	ใบความรู้เรื่องแผนภาพจุด
6. ขั้นสรุปความรู้	ครูสรุปความรู้ เรื่อง แผนภาพจุดและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 จากใบความรู้เรื่องแผนภาพจุด	

Citation : สุพัทธรา ตุมโฮม, วรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวง และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.15>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)	ลักษณะการจัดการเรียนรู้	ตัวอย่างบรรยากาศในห้องเรียนและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
7. ชั้นเกมตอบคำถาม	นักเรียนสรุปความรู้เรื่องแผนภาพจุด โดยการเล่นเกม Wordwall	เกมสุ่มวงล้อ Wordwall

2. แบบวัดการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ ได้สร้างเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ ข้อสอบแต่ละข้อมีการให้คะแนนเต็ม 4 คะแนน โดยใช้เกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2546:75) ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการคิดวิเคราะห์ แสดงดังตารางที่ 2 จากนั้นนำแบบวัดไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้วิธีการหาค่า IOC ซึ่งพบว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.597 ถึง 0.722 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.306 ถึง 0.556 และทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีความเหมาะสม เพื่อนำมาใช้เป็นข้อสอบ จำนวน 5 ข้อ คะแนนเต็ม 60 คะแนน

ตารางที่ 2 เกณฑ์การให้คะแนนการคิดวิเคราะห์ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 75)

การคิดวิเคราะห์	คะแนน/ ความหมาย	ผลการทำงานข้อสอบอัตนัย
วิเคราะห์ด้านเนื้อหา	4 : ดีมาก	สามารถวิเคราะห์เนื้อหาได้อย่างถูกต้องครบถ้วน
	3 : ดี	สามารถวิเคราะห์เนื้อหาได้ แต่ยังไม่ครบตามประเด็นที่โจทย์กำหนด
	2 : พอใช้	สามารถวิเคราะห์เนื้อหาได้ถูกต้องและไม่ทราบสิ่งที่โจทย์ต้องการหา
	1 : ควรแก้ไข	สามารถวิเคราะห์เนื้อหาได้ แต่ไม่ตรงตามที่โจทย์กำหนดและไม่ทราบว่าโจทย์ต้องการหาอะไร
วิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์	4 : ดีมาก	สามารถเขียนแผนภาพแสดงข้อมูลถูกต้องครบถ้วนตามที่โจทย์กำหนดให้
	3 : ดี	สามารถเขียนแผนภาพแสดงข้อมูลถูกต้อง แต่ไม่ครบตามข้อมูลที่โจทย์กำหนดให้
	2 : พอใช้	สามารถเขียนแผนภาพแสดงข้อมูลได้แต่ไม่สามารถสรุปข้อมูลได้
	1 : ควรแก้ไข	สามารถเขียนแผนภาพแสดงได้แต่ไม่ตรงตามข้อมูลที่โจทย์กำหนดให้
วิเคราะห์ด้านหลักการ	4 : ดีมาก	การแสดงวิธีทำได้ชัดเจน สมบูรณ์ คำตอบถูกต้องครบถ้วน
	3 : ดี	การแสดงวิธีทำไม่ชัดเจน แต่อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง คำตอบถูกต้องครบถ้วน
	2 : พอใช้	การแสดงวิธีทำยังไม่ชัดเจนหรือไม่แสดงวิธีทำ คำตอบถูกต้อง ครบถ้วนหรือการแสดงวิธีทำชัดเจน สมบูรณ์ แต่คำตอบไม่ถูกต้อง ขาดการตรวจสอบ
	1 : ควรแก้ไข	การแสดงวิธีทำยังไม่ชัดเจนนัก แต่อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง คำตอบไม่ถูกต้องหรือไม่แสดงวิธีทำ และคำตอบที่ได้ไม่ถูกต้องแต่อยู่ในแนวทางถูกต้อง

Citation : สุพัตรา ตูมโฮม, วรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.15>

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขอความร่วมมือกับโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ในการศึกษาของการวิจัยครั้งนี้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง สถิติ
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง สถิติ ให้กับผู้เรียน ทั้งหมด 8 แผน 8 ชั่วโมง
3. ผู้วิจัยทำการทดสอบ เรื่อง สถิติ โดยใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นใช้เวลา 50 นาที
4. จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนในการทดสอบหลังเรียนของนักเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์แล้วแปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเสนอค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณ นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)

การนำเสนอข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์คะแนนการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย แสดงวิธีการหาคำตอบ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL)

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	คะแนนเต็ม	คะแนน		นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	
		ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
24	60	46.16	76.94	19	79.16

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 46.16 จากคะแนนเต็ม 60 คิดเป็นร้อยละ 76.94 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 79.16 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

และเมื่อทำการจำแนกคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเป็นรายด้าน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิเคราะห์เนื้อหา ด้านวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และด้านวิเคราะห์หลักการ สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเป็นรายด้าน ตามแนวคิดการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom, 2519)

ทักษะการคิดวิเคราะห์	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	ระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
วิเคราะห์เนื้อหา	20	14.83	74.16	ดี	ผ่านเกณฑ์
วิเคราะห์ความสัมพันธ์	20	15.50	77.50	ดีมาก	ผ่านเกณฑ์
วิเคราะห์หลักการ	20	15.83	79.16	ดีมาก	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีทักษะการคิดวิเคราะห์ในระดับดีมาก ($\bar{X}=76.94$) โดยนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านวิเคราะห์หลักการเป็นอันดับแรก

($\bar{X}$ =79.16) รองลงมาได้แก่การวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ ($\bar{X}$ =77.50) และการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ =74.16)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ พบว่านักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 46.16 จากคะแนนเต็ม 60 คิดเป็นร้อยละ 76.94 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 79.16 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) เรื่อง สถิติ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงหลักการทำงานของสมองเป็นหลักในการเรียนรู้และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ดังกล่าว จะต้องผสมผสานทั้งการคิด ความรู้สึกและการลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน จะช่วยให้พัฒนา ผู้เรียนให้มีการคิดกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายหรือมีทิศทาง เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อสรุปอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ รับรู้และจัดกระทำข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวต่าง ๆ (กุลิสรา จิตรชญาวณิช, 2562) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของคณิงชัย วิริยะสุนทร (2564 : 130-142) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.39/78.53 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ ประกอบกับการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเน้นสืบเพื่อกระตุ้นความสนใจและเพิ่มการจดจำแก่ผู้เรียนและยังสอดคล้องกับภัทรพร ทำคาม (2561 : 6) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด มีทักษะการคิดวิเคราะห์แต่ละครั้งแตกต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นในแต่ละครั้งของการทดสอบตั้งแต่ครั้งแรกถึงครั้งสุดท้าย และยังสอดคล้องกับเทิดพงศ์ ชัยรัตน์ (2560 : 51) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวัสดีรัตนานิมิต ภาคเรียนที่ 2 ปี

Citation : สุพัตรา ตุมโฮม, วรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.15>

การศึกษา 2560 จำนวน 39 คน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.92/81.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้และประสิทธิผลในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ ซึ่งระยะเวลาขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียน ความรู้พื้นฐาน จึงควรให้เวลานักเรียนในการทำกิจกรรม

1.2 ครูควรศึกษารูปแบบการสอนและหลักการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานให้เข้าใจก่อนนำไปใช้และทำความเข้าใจกับนักเรียนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยกระบวนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในบางเนื้อหาเรื่อง สถิติ ของวิชาคณิตศาสตร์ได้ดี ควรมีการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

2.2 ควรนำเอาการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) มาประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะหลายด้าน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ลาดพร้าว.
- กุลิสรา จิตรชญาณิช. (2562). **การจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Citation : สุพัตรา ตุมโฮม, วรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. **วารสารราชภัฏสุรินทรวิชาการ**. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.15>

- คณิงชัย วิริยะสุนทร. (2564). การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานที่ส่งเสริมทักษะการอ่านเขียน และคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 15(1) : 130-142.
- เทิดพงศ์ ชัยรัตน์. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปิยนุช อามาตย์. (2559). การวิจัยและพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อประสม เรื่องเศษส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภัทรพร ทำคาม. (2561). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2549). **ตัวชี้วัด** แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://shorturl.asia/28esD>. สืบค้น 16 กุมภาพันธ์ 2565.
- Bloom et al. (2519). **Taxonomy of Education Objectives. Handbook Cognitive Domain.** New York: David Mckay.

Citation : สุพัตรา ตุมโฮม, วรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมวล และแพรวพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.15>

Citation : สุพัตรา ตูมโฮม, พรรณธิดา ยลวิลาศ, นพคุณ ทองมवल และแพรพรรณ สมทรัพย์. (2566). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 1-14.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.15>

แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่
ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
Guidelines for the Development of Career Promotion from the
Identity of Ban Mai Community, Tra Saeng Subdistrict, Mueang
Surin District Surin Province

พัทธพล สุขบรรณ^{1*} รวีวรรณ ตามสันเทียะ² จักรพันธ์ เสาร์ทอง³ และอธิมาทร เพิ่มพูน⁴
Pattapol Sookban^{1*}, Rawiwun Tamsuntai², Jakkraphan Saothong³
and Athimat Permpoon⁴

Received : February 10, 2023; Revised : April 25, 2023; Accepted : April 26, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ชุมชน และแนวทางในการพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้นำชุมชน ตัวแทนชาวบ้าน ผู้นำทางศาสนา บุคคลสำคัญของชุมชน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำข้อมูลมาสรุปและเสนอแนะ

ผลการวิจัย พบว่า 1) อัตลักษณ์ของชุมชนบ้านใหม่ มีอารยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตควบคู่กับลำนํ้าชี เป็นชุมชนโบราณ อายุกว่า 200-150 ปี มีกลุ่มชาติพันธุ์และภาษาเป็นไทยเขมร ใช้การรำเรือมตรด เป็นการละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่และมีเพียงหนึ่งเดียวในประเทศไทย

---

¹⁻⁴คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Science, Surindra Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Pattapol162546@gmail.com

Citation : พัทธพล สุขบรรณ, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน. (2566). แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 15-26.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.16>

และยังมีโบราณสถานเจดีย์หลวงตาผู้สร้างวัด ตั้งแต่สมัยโบราณอันเป็นที่เลื่อมใสและศรัทธาของประชาชน ประดิษฐานอยู่ ณ วัดสกอร์ตะโมก อีกทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ คือ การนำดินจากลำน้ำชี มาทำเป็นเตาอั้งโล่ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีขนมพื้นถิ่น คือ ขนมข้าวแต๋น แสดงถึงความเป็นตัวตนของชุมชน ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่และเกิดการยอมรับร่วมกันของชาวชุมชนและมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะของชุมชน และเป็นสิ่งที่ครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน และ 2) แนวทางในการพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้และประสบการณ์ ในการตั้งกลุ่มอาชีพ 2) ด้านการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายสินค้า และ 3) ด้านการอบรมอาชีพอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพภายในกลุ่ม

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทาง, การพัฒนา, ส่งเสริมอาชีพ, อัตลักษณ์ชุมชน, บ้านใหม่

Abstract

The purpose of this study was to study community identity and guidelines for development and occupational promotion at Ban Mai Community, Trasang Subdistrict, Mueang Surin District. Surin Province It is a qualitative study. The main informant groups are community leaders, villagers representatives. religious leader important people in the community using a variety of methods, including document study collective observation in-depth interview and group chat Descriptive data analysis and content analysis, then summarizing and making recommendations.

The results of the research revealed that 1) the identity of the Ban Mai community There is a civilization related to living along with the Chi River. It is an ancient community, over 200-150 years old, with Thai-Khmer ethnic groups and languages. use the traditional boat dance It's a folk game. which is an ancient and unique tradition in Thailand and there is also an ancient Chedi Luang Ta who built the temple Since ancient times, which is the veneration and faith of the people.

Citation : พัทธพล สุขบรรณ, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน. (2566). แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 15-26.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.16>

Enshrined at Wat Skor Tamok In addition, the important local wisdom is to bring soil from the Chi River. come to make a brazier that has been handed down since ancient times There is a local dessert, Kanom Khao Taen, which represents the identity of the community. Which was built on the basis of the same culture, tradition, way of life and the mutual acceptance of the community and has been practiced until birth It is a culture of life that is unique to the community. And it covers the way of life of the community and 2) guidelines for the development and occupational promotion of Ban Mai Community, Trasang Subdistrict, Mueang Surin District. Surin Province, it was found that there were 3 aspects, namely 1) knowledge and experience in setting up occupational groups, 2) establishment of places to sell products, and 3) vocational training other than those within the group.

Keywords : Guidelines, Development, Career Promotion, Community Identity, New Home

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการพัฒนาคนและกลุ่มคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอและร่วมมือกันปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชนตามแผนและโครงการที่กำหนดไว้ ทั้งการใช้พลังของชุมชนและการสนับสนุนจากภายนอกชุมชน ดังนั้น การพัฒนาชุมชนจะประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายได้จะต้องเริ่มที่ประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หรือหมู่บ้านนั้น ๆ

อนึ่ง อาชีพถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม เพราะคุณภาพชีวิตของคนจะดีหรือไม่ดีจะขึ้นอยู่กับอาชีพที่ยึดถือปฏิบัติในแต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละปี คนในชุมชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่เจ็บไม่ป่วยไม่ยากจน จะต้องมีกิจกรรมหรือมีอาชีพได้กระทำในแต่ละวัน ชุมชนจึงจะเกิดความเข้มแข็งและมั่นคงตลอดทั้งไม่เกิดปัญหาสังคมในด้านอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ดังที่ Thebhattee (2008 : 138) กล่าวว่า ผู้ที่มีการวางพื้นฐานการประกอบอาชีพที่ดีเท่ากับเป็นเครื่องชี้ว่า เป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตด้านการประกอบอาชีพที่ควรแก่การได้รับการยกย่องจากสังคมการส่งเสริมอาชีพเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับงานที่ปฏิบัติอยู่ใน

Citation : พัทธพล สุขบรรณ, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน. (2566). แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 15-26.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.16>

ปัจจุบันหรือเป็นการเตรียมพร้อมของบุคคลที่ต่างจากงานปัจจุบันและเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับงานปัจจุบัน

ขณะที่ บ้านใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากอำเภอเมืองสุรินทร์ ประมาณ 14 กิโลเมตร มีประชากรทั้งหมด จำนวน 1,071 คน มีครัวเรือน 252 ครัวเรือน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 560 คน เพศหญิง จำนวน 511 คน (บ้านใหม่, 2565) ชาวบ้านใหม่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร อาชีพรองลงมา คือ การทำเตา ซึ่งเป็นอาชีพที่มีมาตั้งแต่โบราณที่ชาวบ้านยังคงอนุรักษ์ไว้ในชุมชนบ้านใหม่ คนในชุมชนก็จะมีรายได้จากพืชผลทางการเกษตรมาเป็นรายได้ในการจุนเจือครอบครัว นอกจากการทำเกษตรกรรมและทำเตาแล้ว ชาวบ้านบางส่วนไม่มีอาชีพ จึงพากันประสบปัญหาเกี่ยวกับรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ เพราะอาชีพถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม เพราะคุณภาพชีวิตของคนจะดีหรือไม่ดีจะขึ้นอยู่กับอาชีพที่ยึดถือปฏิบัติใน แต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละปีคนในชุมชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีไม่เจ็บไม่ป่วยไม่ยากจนจะต้องมีกิจกรรม หรือมีอาชีพได้กระทำในแต่ละวัน เป็นกระบวนการพัฒนาคนและกลุ่มคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอและร่วมมือกันปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน

ดังนั้น ประเทศจะเกิดการพัฒนาให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนตลอดไป ชุมชนหรือหมู่บ้าน จึงถือเป็นสถานที่ที่จะต้องได้รับการดูแลจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เขามีอาชีพในการทำมาหากิน เพื่อให้เกิดรายได้ในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงนับว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษา เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนและแนวทางในการพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จึงถือเป็นฐานรากสำคัญต่อการพัฒนาระดับประเทศ โดยยึดหลักความพอเพียงที่มีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” โดยเน้นองค์รวม สร้างความเท่าเทียมให้คนในสังคม ด้วยการส่งเสริมให้ประชากรมีอาชีพและมีรายได้เพียงพอเพียง ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อช่วยให้ประชากรมีอาชีพ มีงานทำ สร้างรายได้ และสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลและปรากฏการณ์ในเชิงลึกพื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แบบเจาะจง 4 กลุ่ม คือ 1) ผู้นำชุมชน 2) ตัวแทนชาวบ้าน 3) ผู้นำทางศาสนา และ 4) บุคคลสำคัญของชุมชน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำข้อมูลมาสรุปและเสนอแนะโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

- 1.1 ผู้นำชุมชน ครูภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน

- 1.2 ประชาชนทั่วไปในชุมชน

- 1.3 หน่วยงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เกษตรอำเภอเมืองสุรินทร์ ปศุสัตว์อำเภอเมืองสุรินทร์ พาณิชยกรรมอำเภอเมืองสุรินทร์ พัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุรินทร์ กศน. อำเภอเมืองสุรินทร์ และองค์การบริหารตำบลตระแสง

- 1.4 การมีส่วนร่วมจากนักศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 2.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และทำหน้าทีเป็นผู้สังเกต ทางผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถาม จดบันทึก ใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็นของผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลในลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เมื่อได้ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จะดำเนินการเรียบเรียงสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ทั้งหมดด้วยตนเอง

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยจึงมีวิธีการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์รวมทั้งการสนทนากลุ่ม โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสนทนาและร่วมปรึกษากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ในบรรยากาศที่เป็นกันเองเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติและประสบการณ์ที่ตนเองมี ดังนั้น ทุกคนจึงมีอิสระอย่างเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็น เพื่อถ่ายทอดให้สมาชิก โดยการสนทนาครั้งนี้ อาจมีทั้งเห็นด้วยและข้อโต้แย้ง แต่จากการสนทนากลุ่มนี้จะได้รับคำตอบที่ถ้อยแถลงจากสมาชิกในวงสนทนาแล้วเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ

ผลการวิจัย (Research Results)

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1) อัตลักษณ์ชุมชน พื้นที่บ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

จากการศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) อัตลักษณ์ที่มีลักษณะจับต้องได้ คือ สถานที่สำคัญทางศาสนาและประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ วัดลุมพินิจวัน ซึ่งเป็นวันเก่าแก่ เดิมชื่อวัดสกอร์ตะโมก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ภายในมีเจดีย์ที่เก่าแก่ บรรจุอัฐิของเจ้าอาวาสที่สร้างวัด และมีศาลปู่ตาประจำหมู่บ้าน เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่กับหมู่บ้านมาตั้งแต่โบราณ ชาวบ้านจะมีการทำบุญที่ศาลปู่ตาเป็นประจำทุก ๆ ปี โดยมีความเชื่อกันว่าจะทำให้หมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุขและสามารถขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล อีกทั้งยังมีกลุ่มทำเตาเผาโบราณ และกลุ่มทำเตาสมัยใหม่ เป็นการใช้ประโยชน์จากดินในลำน้ำชีมาทำเพื่อใช้ในครัวเรือนและจำหน่ายหารายได้เสริมจากการทำนา

เพราะบางปีน้ำจากการแม่น้ำชีไหลเข้าท่วมพื้นที่ทำการเกษตร ชาวบ้านไม่ได้ผลผลิตจากการทำเกษตร บางบ้านก็ทำอาชีพการปั้นเตาส่งขาย ทหารายได้มาเลี้ยงคริวเรือนแทนการทำนา

ภาพที่ 1-2 เตเผาโบราณของชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

(2) **อัตลักษณ์ที่มีลักษณะจับต้องไม่ได้** คือ ประเพณีพิธีกรรมด้านศาสนา ภาษา และการแสดง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน ได้แก่ ประเพณีบุญสงกรานต์ โดยเริ่มจากพิธีทำบุญตักบาตร อบน้ำหอม นำดอกไม้ธูปเทียนไปรวมกันที่วัด แล้วทำพิธีสงฆ์เพื่อความสุข และความสุขของชุมชน จะจัดให้มีการแสดงเรือบตขึ้นเพื่อเป็นการหาทุนสมทบเพื่อใช้ในงานบุญสงกรานต์ การแสดงการเรือบตอันเร ซึ่งถือเป็นวันพักผ่อนประจำปี ชาวบ้านจะก่อเจดีย์ทรายที่วัดใกล้บ้าน ทำบุญตักบาตร ในช่วงนี้เองเป็นการเปิดโอกาสให้หนุ่มสาวที่รักใคร่ชอบพอกันได้มาพบปะกันด้วยการละเล่นพื้นบ้านที่เรียกว่า “เรือบตอันเร” หรือ “ลู้ดอันเร” อีกทั้งยังมีการเรือบตมะมวดจะนิร เป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษของชาวเขมรแถบอีสานตอนล่าง โดยมีความเชื่อว่า วิญญาณของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภูตผีปีศาจ และดวงวิญญาณของบรรพบุรุษมีอยู่จริง “พิธีกรรมบุญโกลมะมวด” ระหว่างหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ไปถึงก่อนฤดูการผลิตใหญ่ “ทำนา” เพื่อเป็นสิริมงคล กระทั่งเป็นประเพณีประจำปีของชุมชนสืบต่อ ๆ กันมาถึงปัจจุบัน และพิธีกรรมบุญโกลมะมวด ชาวเขมรสุรินทร์ มักจะนำพิธีกรรมดังกล่าวมาใช้ เพื่อการรักษา การเจ็บไข้ได้ป่วย

Citation : พัทธพล สุขบรรณ, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน. (2566). แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 15-26.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.16>

2) แนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพ บ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

แนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพ บ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า

2.1 ด้านความรู้และประสบการณ์ในการตั้งกลุ่มอาชีพ

การส่งเสริมอาชีพการทำเตาประหยัดพลังงานนั้น ได้มีหน่วยงานเข้าไปช่วยให้ความรู้กับชาวบ้าน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ไปช่วยให้ความรู้ในการทำเตาโดยการใช้เครื่องจักรแทนการใช้กำลังคน และมีทางเอกชนที่สั่งเตาประหยัดพลังงานไปขาย ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เข้ามาเลี้ยงครอบครัว และการส่งเสริมการทอผ้าไหม ชุมชนบ้านใหม่มีการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ลายโฮล ที่เป็นผ้าเอกลักษณ์เมื่อสุรินทร์ ลายระย้ากษัตริย์ และในชุมชนยังเปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ

2.2 ด้านการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายสินค้า

การส่งเสริมอาชีพการทำเตาประหยัดพลังงานนั้น ทางชุมชนได้มีการส่งออกเตาให้กับพ่อค้าคนกลาง แต่จะมีปัญหาตอนฤดูฝน เพราะเตาจะต้องตากในที่ร่ม ทำให้เตาแห้งช้า และผลิตเตาส่งออกช้า และการส่งเสริมการทอผ้าไหม ชุมชนบ้านใหม่มีการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ลายโฮล ที่เป็นผ้าเอกลักษณ์เมื่อสุรินทร์ ลายระย้ากษัตริย์ และในชุมชนยังเปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ และการจำหน่ายสินค้านั้น เยาวชนในชุมชนได้มีการนำผ้าไหมมาขายในช่องทางออนไลน์เพราะช่วงปี 2565 ได้มีสถานการณ์ covid-19 ทำให้ชาวบ้านกลุ่มทอผ้าไม่สามารถขายผ้าได้ เยาวชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดจำหน่ายผ้า และช่วยแก้ปัญหาการจำหน่ายผ้าได้

2.3 ด้านการอบรมอาชีพอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพภายในกลุ่ม กล่าวคือ ได้มีหน่วยงานพัฒนาสังคมได้เข้าไปให้ความรู้ในเรื่อง การทำขนมเค้ก วัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการทำการเกษตรอีกทางหนึ่งและสามารถทำไว้บริโภคในครัวเรือน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ผู้วิจัยนำเอาประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลการวิจัยใน 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) อัตลักษณ์ของชุมชนบ้านใหม่ พบว่า มีอารยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตควบคู่กับลำน้ำชี เป็นชุมชนโบราณ อายุกว่า 150-200 ปี มีกลุ่มชาติพันธุ์และภาษาเป็นไทยเขมร ใช้การรำเรือมตรด เป็นการละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่และมีเพียงหนึ่งเดียวในประเทศไทย และยังมิโบราณสถานเจดีย์หลวงตาผู้สร้างวัด ตั้งแต่สมัยโบราณอันเป็นที่เลื่อมใสและศรัทธาของประชาชน ประดิษฐานอยู่ ณ วัดสกอระโธมก อีกทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ คือ การนำดินจากลำน้ำชี มาทำเป็นเตาอั้งโล่ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีขนมพื้นถิ่น คือ ขนมข้าวแต๋น แสดงถึงความเป็นตัวตนของชุมชน ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่และเกิดการยอมรับร่วมกันของชาวชุมชนและมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการดำรงชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะของชุมชน และเป็นสิ่งที่ครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน

2) แนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพ บ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้และประสบการณ์ในการตั้งกลุ่มอาชีพ มีการส่งเสริมอาชีพการทำเตาประหยัดพลังงาน โดยมีหน่วยงานเข้าไปให้ความรู้กับชาวบ้าน โดยการใช้เครื่องจักรแทนการใช้กำลังคน และมีเอกชนที่สั่งเตาประหยัดพลังงานไปขาย ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เข้ามาเลี้ยงครอบครัว และการส่งเสริมการทอผ้าไหมลายโฮล ที่เป็นผ้าเอกลักษณ์เมื่อสุรินทร์ ลายระย้ากษัตริย์ และมีการเปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ 2) ด้านการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายสินค้า ชุมชนส่งออกเตาให้กับพ่อค้าคนกลาง แต่จะยังพบปัญหาตอนฤดูฝน เพราะเตาจะต้องตากในที่ร่ม ทำให้เตาแห้งช้า และผลิตเตาส่งออกช้า การจำหน่ายสินค้านั้น เยาวชนในชุมชนได้มีการนำผ้าไหมมาขายในช่องทางออนไลน์เพราะช่วงปี 2565 ได้มีสถานการณ์ covid-19 ทำให้ชาวบ้านกลุ่มทอผ้าไม่สามารถขายผ้าได้ เยาวชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดจำหน่ายผ้า และช่วยแก้ปัญหาการจำหน่ายผ้าได้ และ 3) ด้านการอบรมอาชีพอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพภายในกลุ่ม มีหน่วยงานพัฒนาสังคมได้เข้าไปให้ความรู้ในเรื่อง การทำขนมเค้ก วัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้

Citation : พัทธพล สุขบรรณ, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน. (2566). แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 15-26.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.16>

ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการทำการเกษตรอีกทางหนึ่งและสามารถทำไว้บบริโภคในครัวเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Srijamorn (2006 : 12) ให้แนวคิดการมีส่วนร่วมการส่งเสริมอาชีพว่าเป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการพัฒนา โดยผ่านทางกระบวนการส่งเสริมชักนำ การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ การริเริ่มในการคิด ร่วมกำหนดแนวทางในการพัฒนาร่วมแก้ไขและวางแผนปฏิบัติ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนอำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดกิจกรรมแนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองให้เกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความเต็มใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การดำเนินการส่งเสริมอาชีพของชุมชนยังขาดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการก่อตั้งกลุ่มอาชีพ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1) ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดโครงการอบรมให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ในการประกอบอาชีพและการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อส่งเสริมอาชีพก่อให้เกิดรายได้ภายในชุมชน

2) ควรมีการจัดอบรมในเรื่องอาชีพอื่นๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพภายในกลุ่ม เช่น จัดอบรมการทำถ่านอัดแท่ง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม หรือการทำขนมไทย เพื่อให้คนชุมชนสามารถมีแนวทางในการเลือกทำอาชีพได้หลากหลาย ชาวบ้านมีอาชีพใหม่ๆ ทำหารายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถให้คนในชุมชนต่อยอดเป็นอาชีพต่อไปได้

1.2 การดำเนินการส่งเสริมอาชีพของชุมชนยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดถึงสถานที่รองรับผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากชุมชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1) ควรมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ในการรวมกลุ่มอาชีพ

2) ควรมีการจัดตั้งสถานที่ในการจัดตั้งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เช่น ตลาดชุมชน ตลาดคลองถม ตลาด OTOP ในชุมชนหรือตลาดประจำตำบล เพื่อเพิ่มตลาดสินค้าให้คนในชุมชนหารายได้มาจุนเจือครอบครัวได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเส้นทางการกระจายผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายช่องทาง

2.2 ควรศึกษาบทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านอัตลักษณ์ให้ประสบความสำเร็จสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง (References)

ชลันดา จำปาทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน. (2564). แนวทางการพัฒนาสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพของชุมชนบ้านหนองคันทนา ตำบลตาเมียง อำเภอมดรัก จังหวัดสุรินทร์. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(1) : 1-12.

ผการัตน์ พิณจิวัฒน์. (2561). การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษาบ้านโนนไทร ตำบลเมืองอำเภอมือง จังหวัดเลย. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 6(3) : 925-935.

พายุ นาวะคุระ. (2021). แนวทางการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้สูงอายุของบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่ออำเภอมืองอุบลราชธานีจังหวัดอุบลราชธานี. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2541). **การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ**. กรุงเทพฯ : เอมีเทรตติ้ง

สิริกานต์ ทองพูน และคณะ. (2563). อัตลักษณ์ชุมชนเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี. **ในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11**. 948-953. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Chidchim, S., Phattharakitsophon S. and Khaophongampai, S. (2014). The development of Nakhonchaisi watershed cultural tourism model. **Rajabhat Journal of Sciences, Humanities & Social Sciences**. 15(2) : 125-132. [In Thai]

Citation : พัชรพล สุขบรรณ, รวีวรรณ ตามสันเทียะ, จักรพันธ์ เสาร์ทอง และอธิมาทร เพิ่มพูน. (2566). แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพจากอัตลักษณ์ชุมชนบ้านใหม่ ตำบลตระแสง อำเภอมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. **วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ**. 1(3) : 15-26.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.16>

- Hitchcock, H. R. , & Johnson, P. (1997). **The international style**. USA: WW Norton & Company.
- McIntosh, R. W. & Charles R. Goeldner. (2009). **Tourism principle, practices and philosophies (11th ed.)**. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Srijamorn, P. (2006). **Public Participation in Forest Reforestation in the Public Sector: A Case Study of Pa Noi Au Don Chai, Muang District, Chiang Rai Province**. Master's degree thesis National Institute of Development Administration. [In Thai]
- Thebhattee, S. et al. (2008). **Self-Sufficiency with Sufficiency Economy Philosophy**. Bangkok: National Office of Buddhism Printing.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ
เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลยุทธ์ STAR ร่วมกับสื่อประสม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development of Grade 7 Students' mathematics learning
achievement on Linear Equations in One Variable
problems using STAR strategy and Multimedia

ณัฐริกา ล้าเลิศ^{1*} ปวีณา ชันธศิลา² และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล³

Nattharika Lamloet^{1*}, Paweena Khansila² and Suwannawat Thienyutthakul³

Received : February 21, 2023; Revised : March 16, 2023; Accepted : March 17, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลยุทธ์ STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ STAR ร่วมกับสื่อประสม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ STAR ร่วมกับสื่อประสม และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

---

¹⁻³คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์; Faculty of Education and Education Innovation, Kalasin University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : nuttharika.la@ksu.ac.th

Citation : ณัฐริกา ล้าเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลยุทธ์ STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.17>

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์, โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว, กลวิธี STAR, สื่อประสม

Abstract

The objectives of this research were to compare Grade 7 students' learning achievement in mathematics on single-variable linear equation problem solving before and after learning management using the STAR method and mixed media, with a 75% success rate as the benchmark. The first goal was to develop Grade 7 students' learning achievement in mathematics on single-variable linear equation problem solving by using the STAR method with mixed media. 24 Grade 7 I pupils from Khamchaepittayakom School were chosen as the sample for this study using group random sampling. The learning accomplishment exam and the STAR-based learning management plan with multimedia were the research tools. The percentage, mean, standard deviation, and t -test were the statistical methods employed in the study. The research's findings were as follows: 1) Grade 7 students' mathematics learning achievement on problem solving of univariate linear equations using the STAR method and mixed media met the criteria of 75%; and 2) Grade 7 students' who studied using the STAR method with mixed media on single variable linear equation problems had post-learning achievement higher than before at the statistical significance level of .05.

Keywords : Mathematical Achievement, Unavailable Linear Equation Problems, STAR Strategies, Mixed Media

Citation : ณัฐริกา ล้าเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.17>

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ มีแบบแผนสามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ และถี่ถ้วนช่วยให้คาดการณ์วางแผนตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือ ในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและคณิตศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนางาน ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่นำไปสู่การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณ ความรู้ทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหา ที่พบในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 7)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าคณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญ ต้องจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างมีคุณภาพ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์นั้นต้องฝึกฝน ให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน มีระเบียบแบบแผน และรู้จักตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคณิตศาสตร์ ด้วยความเข้าใจ ความสนุกสนาน และสามารถนำความรู้ ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีเจตคติ ที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ (สิริพร ทิพย์คง, 2544 : 14) ดังนั้นครูผู้สอนควรสรรหายุทธวิธีที่ทำให้นักเรียนเข้าใจเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ สนใจที่จะคิด และแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ สามารถใช้ความรู้พื้นฐานในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์กับศาสตร์ต่าง ๆ

ในสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนมีผลสำเร็จทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำ พิจารณาได้จากการรายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์ ในปีการศึกษา 2564 สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างต่ำ จากการสอบถามและสัมภาษณ์เรื่องที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาที่สุดคือ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ซึ่งสาเหตุเนื่องมาจากการแก้โจทย์ปัญหาเป็นส่วนใหญ่ และไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564)

Citation : ญัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.17>

การสอนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR (STAR strategy steps) เป็นวิธีการสอนให้นักเรียนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธีกำตัวอักษรตัวแรกของชื่อลำดับขั้นของการแก้ปัญหาเพื่อชี้แนะนักเรียนสามารถใช้กระบวนการแก้ปัญหาลำดับขั้นตอนย่อยครบทั้งกระบวนการ ในการแสดงความหมายและหาคำตอบของปัญหา เป็นพื้นฐานสู่การเป็นนักแก้ปัญหที่ดี โดยมีลำดับขั้นตอนของการแก้ปัญหาดังนี้ ขั้นที่ 1 S (Search the word problem) ศึกษาโจทย์ปัญหา ขั้นที่ 2 T (Translate the problem) แปลงข้อมูลที่มีอยู่ในโจทย์ปัญหาไปสู่สมการในแบบรูปภาพ หรือสมการทางคณิตศาสตร์ โดยอาจเลือกใช้สื่อหรือสัญลักษณ์ที่เป็นรูปธรรม เป็นตัวแทนวัตถุจริง หรือสัญลักษณ์ที่เป็นนามธรรม โดยจะใช้ครบทั้ง 3 ประเภทหรือไม่ก็ได้ ขั้นที่ 3 A (Answer the problem) หาคำตอบของโจทย์ปัญหา และขั้นที่ 4 R (Review the solution) ทบทวนคำตอบว่าสอดคล้องกับข้อมูลและเงื่อนไขที่กำหนดในโจทย์ปัญหาหรือไม่ (สมเกียรติ อินทสิงค์, 2559 : 25)

นอกจากนี้ สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์จำเป็นต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงให้ทันสมัยและดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรมได้อย่างเป็นระบบ (ณัฐฐา ศรีรอด และกรวิภา สรรพกิจจานง, 2564 : 373) ดังนั้น ครูผู้สอนควรนำสื่อการเรียนการสอนมาช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายและให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สามารถเข้าถึงได้บนพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียน สื่อประสมจึงถือเป็นนวัตกรรมที่มีความหลากหลาย สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิผล มีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้มากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่าหากมีการนำกลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของผู้เรียนแล้วก็น่าจะทำให้การเรียน เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนส่งผลให้การจัดกิจกรรมการสอนของครูและกิจกรรมการเรียนของผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถนำความรู้ที่

ได้รับไปใช้เป็นพื้นฐานความรู้สำหรับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับที่สูงขึ้นรวมทั้งยังเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนสำหรับสอนเนื้อหาอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม

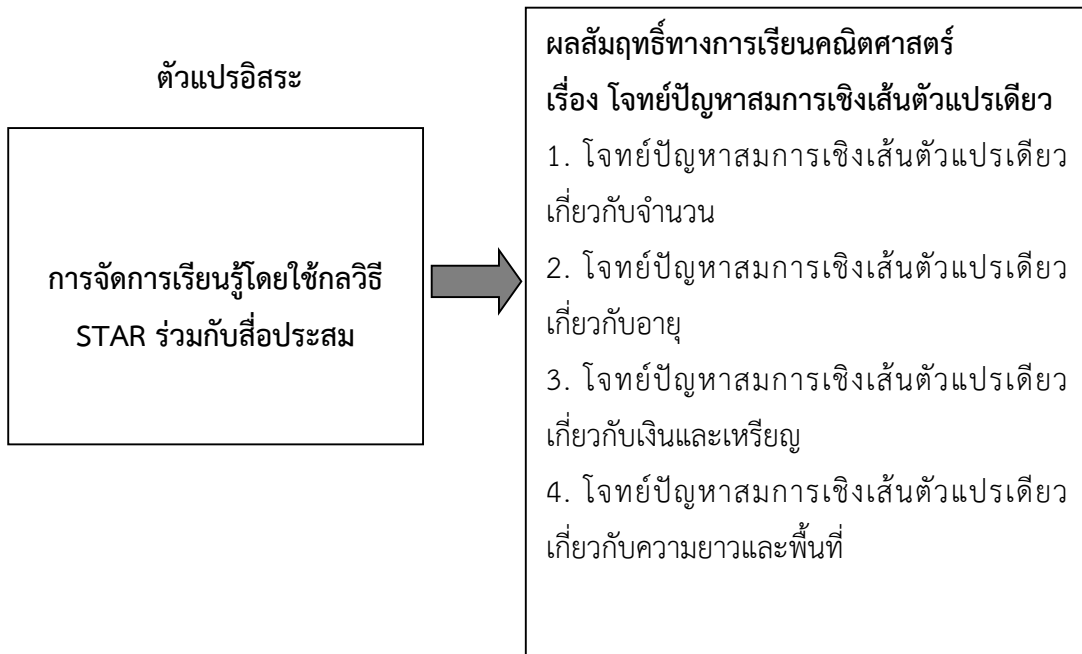
วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 49 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

Citation : ณัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันธิศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.17>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม จำนวน 8 แผน รวม 8 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน แล้วนำแผนที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ซึ่งมีคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 25 ข้อ แล้วนำแบบทดสอบไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่งสามารถใช้ได้ทุกข้อ จากนั้นนำแบบทดสอบที่ทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างไปหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ซึ่งมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.25 - 0.79 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.29 - 0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มที่ใช้ในการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จำนวน 20 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูล ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม จำนวน 8 แผน สัปดาห์ละ 2 แผน แผนละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์

3. หลังจากจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม สิ้นสุดแล้ว ผู้วิจัยได้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวชุดเดียวกัน

4. เปรียบเทียบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้สถิติ t-test (One samples)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test (Dependent samples)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	%	S.D.	t
ก่อนเรียน	24	7.25	36.25	3.35	13.40*
หลังเรียน	24	15.21	76.04	3.13	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.25 คิดเป็นร้อยละ 36.25 และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.21 คิดเป็นร้อยละ 76.04 จะเห็นได้ว่า

Citation : ณัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.17>

หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 75

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	%	S.D.	t
หลังเรียน	24	15.21	76.04	3.13	1.71*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.21 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 76.04 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนเป็นไปตามเกณฑ์เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยกลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวโดยกลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.21 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 76.04 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธี STAR เป็นการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหา

Citation : ณัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันชิตลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.17>

คณิตศาสตร์อย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้กลวิธีการจำตัวอักษรตัวแรกของชื่อลำดับขั้นตอนของการแก้ปัญหา นักเรียนจดจำขั้นตอนและฝึกแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาเลือกวิธีที่ใช้ในการหาคำตอบและสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องตามวิธีที่เลือกอีกทั้งสามารถตรวจสอบคำตอบว่า ถูกต้องหรือไม่ จากการทำนักเรียนฝึกการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบนี้อยู่เป็นประจำส่งผลให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์กนิษฐ์ พลพิพัฒน์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้กลวิธี STAR พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้กลวิธี STAR เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า ผลการทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 22.00 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.33 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธี STAR เป็นกลวิธีที่เน้นให้นักเรียนได้หาแนวทางในการหาคำตอบของปัญหาได้หลายวิธีนักเรียนสามารถเลือกวิธีการที่ตนเองถนัดมาใช้แก้ปัญหา นักเรียนสามารถเลือกใช้สื่อได้ด้วยตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ เวชเตง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 เนื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน โดยใช้เทคนิควิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่นใช้สื่อประสม ประกอบไปด้วย สื่อวิดีโอ เสียงประกอบ รูปภาพ และบัตรคำต่าง ๆ ที่มีความน่าสนใจ จะเป็นการกระตุ้นความสนใจ สร้างความกระตือรือร้นของผู้เรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 15.21 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.25 ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการหาคำตอบได้อย่างดีจึง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภักษร ทองสัตย์ (2558) ได้ทำการ

Citation : ญัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.17>

วิจัยเรื่องการศึกษาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา และการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ พบว่า การสอนแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR มีกระบวนการ และขั้นตอนในการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา นักเรียนจดจำขั้นตอน และสามารถใช้กระบวนการแก้ปัญหาและลำดับขั้นตอนย่อยครบทั้งกระบวนการ จากการฝึกแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ไปใช้วิเคราะห์หาคำตอบของโจทย์ปัญหานั้นได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาสูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมฤติ สิงหะกมุพล และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกลวิธี STAR รายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกลวิธี STAR นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งพบว่า กลวิธี STAR เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนที่สามารถฝึกให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหา นักเรียนได้ทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีการในการหาคำตอบ แล้วสามารถแก้โจทย์ปัญหาถูกต้องตามวิธีการที่เลือกไว้ เมื่อนักเรียนแก้โจทย์ปัญหาสำเร็จแล้วนักเรียนได้พิจารณาตรวจสอบคำตอบที่ได้ว่าถูกต้องหรือไม่ ประเมินความเหมาะสมถูกต้องของวิธีการที่ใช้ ทำให้คำตอบที่หามีความถูกต้องแน่นอน การที่นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาเช่นนี้ จึงมีผลทำให้ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จะแก้ปัญหาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และการจะนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูควรศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจและมีการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ล่วงหน้า และปรับให้เข้ากับบริบทของผู้เรียน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูต้องให้นักเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกคน ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของตนเองและความสำคัญของผู้อื่น ในขณะที่ครูต้องคอยให้การ

Citation : ณัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.17>

สนับสนุนและอำนวยความสะดวก คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ และต้องมีการบันทึกการสังเกต พฤติกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่นักเรียนยังขาดหายไป ทั้งด้านอารมณ์ สังคมสติปัญญา รวมทั้งด้านร่างกายด้วย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในเนื้อหาอื่นและระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป รวมทั้งรูปแบบของการนำเสนอ อาจจะใช้วัสดุที่หาได้ง่าย หรือใช้วิธีการอื่นที่สามารถทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และเกิดความคงทนในการเรียนรู้ได้

2.2 ควรจะมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างวิธีการสอนโดยใช้กลวิธี STAR กับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ

2.3 ควรนำการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น

2.4 ควรมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมในเนื้อหาที่มีความยากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กันต์กนิษฐ์ พลพิพัฒน์. (2560). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางเรียนและทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้กลวิธี STAR**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Citation : ณัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.17>

- ณัฐภา ศิริรอด และกรวิภา สรรพกิจจำนง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บทเรียนสื่อประสม ชุดเวลาพาเพลิน. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*. 5(2) : 372-382.
- สิริพร ทิพย์คง. (2544). *การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภักษร ทองสัตย์. (2558). การศึกษาการสอนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธี STAR ที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา และการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2564). *ประกาศผลสอบ O-NET รายโรงเรียน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/2989>. สืบค้น 16 พฤศจิกายน 2564.
- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2559). เอกสารประกอบการสอนกระบวนวิชา 100206 การจัดการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิสิทธิ์ เวชเตง. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. 3(7) : 138-152.
- เอมฤดี สิงหะกุ่มพล, ไพศาล หวังพานิช และสงวนพงศ์ ชวนชม. (2563). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับกลวิธี STAR. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 7(1) : 73-80.

Citation : ณัฐริกา ล้ำเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวิวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.17>

Citation : ณัฐริกา ล้าเลิศ, ปวีณา ชันธศิลา และสุวรรณวัฒน์ เทียนยุทธกุล. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาสมการ เชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับสื่อประสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 27-40.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.17>

บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัด
ป่าพรหมประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี

อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

Participatory Community Store Management Case Study Khet
Khun VillageMaeu Sub - district, Thawat Buri District,
Roi Et Province

ณรงค์ศักดิ์ สายแหวว¹ และพงศสวัสดิ์ ราชจันทร์^{2*}
Narissara Charee¹ and Pongsawut Rachjun^{2*}

Received : January 24, 2023; Revised : February 13, 2023; Accepted : February 13, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ 2. วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ 3. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) มีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยมีกลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม คือ 1) ผู้ใหญ่บ้าน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3) คณะกรรมการหมู่บ้าน 4) ประชาชน 5) ปราชญ์ชาวบ้าน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารวรรณกรรม และแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา (content analysis) ผลการศึกษาพบว่า บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถานพระธาตุน้ำคำ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

---

¹⁻²คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด; Faculty of Law and Politics Roi Et Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : seat007@outlook.com

Citation : ณรงค์ศักดิ์ สายแหวว และพงศสวัสดิ์ ราชจันทร์. (2566). บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏสุนทรวิชาการ. 1(3) : 41-58.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.18>

1) ด้านบทบาทในอุดมคติผู้นำที่ดีต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน เพื่อที่มีความสามารถในการดูแลและปกป้องประชาชนในหมู่บ้านให้มีความสุข 2) ด้านบทบาทที่บุคคลเข้าใจ ผู้นำต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นใหม่ได้ปฏิบัติตาม ปรากฏติดต่อคนอื่นเมื่อเวลามีปัญหาผู้นำต้องหยืดถือความถูกต้อง 3) ด้านบทบาทที่แสดงออกจริง ผู้นำบางคนไม่สามารถดูแลลูกบ้านได้ บางคนตึงเกินไป บางคนหย่อนเกินไป ไม่มีความพอดี ดังนั้นการจะปกครองลูกบ้านได้ต้องมีความยืดหยุ่นต้องมีประสบการณ์ในการทำงานกับคนอื่น มีประสบการณ์ในงานทำงานมากพอเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

คำสำคัญ (Keywords) : บทบาท, ผู้นำชุมชน, การอนุรักษ์โบราณสถาน, พระธาตุน้ำคำ

Abstract

The objectives of this research were 1. To study the role of community leaders in preserving Phra That Nam Kham 2. To analyze the problem 3. Suggest ways to solve problems and obstacles community leader's role in preserving Phra That Nam Kham. It is a qualitative research (qualitative research). There were 5 target groups: 1) village headman 2) village headman's assistant 3) village committee 4) people 5) village scholars. The data collected from literature, literature and interview forms were used for content analysis. Community leaders' roles in preserving Phra That Nam Kham ruins are divided into 3 aspects: 1) ideal roles, good leaders must come from elections; and leaders who must be competent in many aspects in order to have the ability to take care of and protect the people in the village to be happy 2) the role that people understand Leaders must have the ability to solve problems and obstacles well. Be a good role model for the new generation to follow. be kind to others when there is a problem, the leader must hold on to the correctness 3) the role that is actually expressed Some leaders are unable to take care of their residents. some people are too tight Some people are too slack no

Citation : ณรงค์ศักดิ์ สายแวว และพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2566). บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจั่ว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 41-58.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.18>

fit Therefore, being able to rule the house requires flexibility and experience in working with other people. Have enough work experience to solve various problems.

Keywords : Role, Community Leader, Preservation of Ancient Sites, Phra That Nam Kham

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนในทุกด้าน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง โดยมุ่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ให้ดำเนินการพัฒนาและ แก้ปัญหาชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยใช้ทรัพยากรในชุมชนที่มีอยู่ให้มากที่สุด จากความหมายข้างต้นสิ่งที่จะต้องคำนึงในการพัฒนาชุมชนอีกอย่างคือ ปัจจัยที่สามารถทำให้ชุมชนพัฒนาได้แก่ ปัจจัยจากภายใน เช่น ผู้นำ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น และชาวบ้านภายในชุมชน ปัจจัยภายนอกภายนอก เช่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เข้ามาในชุมชนเห็นได้ว่าการพัฒนาชุมชนจะมีปัจจัยหลายอย่างที่จะส่งผลให้ชุมชนพัฒนาแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือชาวบ้านในชุมชนและผู้นำชุมชน ถ้าขาดสองอย่างนี้ก็จะพัฒนาไม่สำเร็จ ถึงแม้ว่าบางชุมชนจะมีโครงสร้างพื้นฐานภายในชุมชนดีสภาพสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนสมบูรณ์มีทุนในชุมชนมากมาย แต่ถ้าผู้นำชุมชนบริหารจัดการไม่ได้สิ่งที่มีอยู่ในชุมชนเหล่านั้นก็สูญเปล่า ทำให้การพัฒนาชุมชนจะต้องมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพและสามารถเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนในทุก ๆ ด้าน ต้องทำให้คนในชุมชนเชื่อมั่นในตัวผู้นำ และต้องทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไปพร้อม ๆ กัน (ปรียา พรหมจันทร์, 2542 : 15)

โบราณสถาน คืออาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีความเก่าแก่มีประวัติความเป็นมาที่เป็นประโยชน์ทางด้านศิลปะ ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี และยังรวมถึงสถานที่หรือเนินดินที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ปรากฏอยู่ และตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ตรีไว้ว่า โบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์โดยอายุหรือโครงการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ทางศิลปะประวัติศาสตร์ รวมถึงสถานที่ๆ เป็นแหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย (admin bee, 2565 : 1)

พระธาตุน้ำคำ ก่อสร้างเมื่อประมาณปีพุทธศักราชที่ 8 เสร็จสิ้น รวมผู้คนในสมัยนั้น โดยมีธิดาของเจ้าเมืองขอมยุคนั้น ซึ่งมีความเคารพนับถือในสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำอาณาประชาราษฎร์ เดินทางมุ่งสู่อาณาจักรศรีโคตรบูรณและได้รวบรวมแก้วแหวนเงินทองของมีค่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในสมัยนั้นเพื่อไปร่วมสร้างพระธาตุนม แต่เนื่องจากการเดินทางที่ไม่สะดวกจึงได้รวบรวมสิ่งของทั้งหมดที่มีอยู่สร้างพระธาตุน้ำคำ เพื่อเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของวัดป่าพรหมประทาน

ดังนั้น ผู้นำชุมชนจึงถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทหน้าที่ในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำร่วมกับผู้คนในชุมชน สามารถที่จะประพาศปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้คนในชุมชน คนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำนี้ให้อยู่คู่กับชุมชนตลอดไป ผู้นำชุมชนจึงต้องทำความเข้าใจกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงต้องให้ความสำคัญกับประเพณีปฏิบัติ วัฒนธรรมของชุมชนที่มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นี้เป็นสมบัติเก่าแก่ที่พวกเราทุกคนน่าจะภูมิใจมากเพราะเป็นสิ่งที่แสดงว่าเมืองไทยของเรามีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมยาวนานสืบทอดต่อ ๆ กันมาจนถึงพวกเรารุ่นปัจจุบัน ภาคภูมิใจ เราชื่นชม เรารักสมบัติ ที่ปู่ย่าตาทวดบรรพบุรุษของเรารังสรรค์ไว้นี้ แยกไปใครมาจากต่างเมืองเขาก็จะอยากจะมาชมเพราะเห็นเป็นของสวยงามแปลกตาแตกต่างกับของโบราณในบ้านเมืองของเขา เราต้องช่วยกันอนุรักษ์โบราณสถานของเราให้อยู่กับเมืองไทยไปนานแสนนานชั่วกัลปาวสาน จนเป็นที่กล่าวขานกันทั่วไปว่า คนไทยนั้นรักและหวงแหนสมบัติทุกชิ้น ที่บรรพบุรุษของเราสร้างสรรค์ขึ้นมา ไม่ยอมให้ผู้ใดมายื้อแย่งหรือทำลายได้ จากประเด็นที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้โบราณสถานคงอยู่ในชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา ได้แก่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นและบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านพื้นที่ คือ พื้นที่บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านประชากร ได้แก่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน 2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน 3) คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 5 คน 4) ประชาชน จำนวน 10 คน 5) ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน คัดเลือกโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยความน่าจะเป็นทางสถิติ (non probability sampling) ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวนทั้งสิ้น 20 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยมีกรอบตามประเด็นที่ทำการศึกษาซึ่งทำการสังเคราะห์จากกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ 1) ประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ 2) ประเด็นปัญหาและอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ และ 3) ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary

data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาและตามกรอบแนวคิด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจั่ว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด” มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจั่ว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทในอุดมคติ” พบว่า ผู้นำที่ดีต้องมาจากการเลือกตั้ง และจะต้องมีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจะสามารถดูแลและปกป้องประชาชนในหมู่บ้านให้มีความสุขและพร้อมช่วยเหลือประชาชนในเวลาที่มีปัญหา ต้องรู้จักสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านเพื่อมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ ประเด็นความสามารถในการส่งเสริมและอนุรักษ์โบราณสถานได้นั้นผู้นำจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นใหม่ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมคู่กับการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำควบคู่กัน อีกทั้งให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทที่บุคคลเข้าใจ” พบว่า ผู้นำต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นใหม่ได้ปฏิบัติตาม ปรารถนาดีต่อคน เมื่อเวลามีปัญหาผู้นำต้องหืดถือความถูกต้องให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายและไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอยู่เสมอ ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์โบราณสถานที่ถูกต้องและให้

ความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวส่งเสริมวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนและทำให้พระธาตุน้ำคำเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทที่แสดงออกจริง” พบว่า ผู้นำบางคนไม่สามารถดูแลลูกบ้านได้ บางคนตั้งเกินไป บางคนหย่อนเกินไป ไม่มีความพอดี ดังนั้น การจะปกครองลูกบ้านได้ต้องมีความยืดหยุ่นต้องมีประสบการณ์ในการทำงานกับคนอื่น มีประสบการณ์ในงานทำงานมากพอเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ผู้นำต้องมีความเชี่ยวชาญและมีความน่าเชื่อถือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การใช้ความเด็ดขาดในการปกครอง ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นำต้องลงมือกระทำด้วยไม่ใช่พูดหรือคิดเพียงอย่างเดียว เฉกเช่นในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำก็เช่นกันผู้นำต้องลงมือทำด้วยในการส่งเสริมและการอนุรักษ์ต่อไป

2. ปัญหาและอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและอุปสรรคของบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทในอุดมคติ” พบว่า ผู้นำไม่ได้ให้ความสนใจในการอนุรักษ์โบราณสถาน ขาดความรู้และความร่วมมือ จากลูกบ้าน ผู้นำขาดวิสัยทัศน์ที่ดีจึงทำให้เป็นปัญหาต่อการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ ผู้นำและประชาชนยังขาดความรู้ในเรื่องของกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อที่จะได้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานที่ต้องเหมาะสมแก่ทุกภาคส่วน และการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถาน เพราะว่าการอนุรักษ์แบบถูกกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ทุกคนอยู่ในกฎระเบียบ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและอุปสรรคของบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทที่บุคคลเข้าใจ” พบว่า การที่ผู้นำขาดประสบการณ์ในการจัดสรรงบประมาณ ขาดประสบการณ์ในการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมประจำปี เป็นปัญหาอย่างมากในการอนุรักษ์เพราะว่าผู้นำขาดประสบการณ์ อาจเกิดการปล่อยปะละเลยประเพณี วัฒนธรรม การถูกลักขโมยสิ่งของที่มีค่าและมีความหมายจากผู้คนที่ไม่หวังดี เพื่อหวังที่จะขอบของสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองการบุกรุกทำลายโบราณสถานเพื่อจากขาดความรู้และไม่ให้ความสำคัญที่มากพอจนทำให้พระธาตุเกิดความเสียหาย และการปล่อยแหล่งโบราณสถานให้ทิ้งร้างขาดการดูแลจากหน่วยงาน

Citation : ณรงค์ศักดิ์ สายแวว และพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2566). บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจิว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 41-58.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.18>

และประชาชน ทำให้ตัวโบราณสถานเกิดการผุพังได้ในอนาคต ผู้นำขาดความสามารถในการขอความร่วมมือกับคนในชุมชน ยังขาดความรู้เรื่องการอนุรักษ์ จึงเป็นปัญหาอย่างมากกับการอนุรักษ์ พระธาตุน้ำคำ ผู้นำต้องมีความสามารถในการประสานงานกับทุกหน่วยงาน ร่วมมือกันส่งเสริมอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ ที่น่าจะต้องเกิดขึ้นในท้องถิ่น เริ่มเลือนหายไปกลายเป็นมิติของรายได้ที่เป็นตัวชี้วัดคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมหลายแห่งมีเงินมากพอที่จะปรับปรุง แต่ก็ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะประชาชนรอบแหล่งโบราณคดีและย่านอนุรักษ์อย่างที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและอุปสรรคของบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทที่แสดงออกจริง” พบว่า การที่ผู้นำไม่สืบทอดประเพณี และวัฒนธรรม พระธาตุน้ำคำมีอายุที่ยาวนาน อยู่คู่กับประเพณีและวัฒนธรรม แต่ต้องสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ที่มีการระบาดของไวรัส โควิด 19 ยังระบาดอย่างหนักอย่างต่อเนื่อง ที่ยังต้องช่วยกันรักษามาตรการอย่างต่อเนื่องผู้นำต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ด้วย การที่ผู้นำไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ เป็นปัญหาอย่างมากต่อการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม การจัดประเพณีและวัฒนธรรม เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและทำให้พระธาตุน้ำคำเป็นที่รู้จักในสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดอย่างหนักของไวรัส โควิด 19 ที่มีการระบาดไปทั่วประเทศและทั่วโลก ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในการดำรงชีวิต ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาการสร้างรายได้ ประชาชนไม่กล้าใช้เงิน จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อในหลาย ๆ ด้าน เช่นการรวมตัวกันทำกิจกรรม ในการอนุรักษ์โบราณสถาน พระธาตุน้ำคำ ที่ยังเป็นไปได้ยากในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ยังคงปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด เพื่อลดปัญหาการติดเชื้อได้และจะทำให้เศรษฐกิจและสาธารณสุขกลับมาฟื้นตัวโดยเร็ว เพื่อที่จะกลับใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติและช่วยกันเพื่อส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมต่อไปในอนาคต

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจั่ว หมู่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทในอนาคต” พบว่า บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน การเป็นผู้นำชุมชนต้องมีความสามารถในการจัดการวางแผนการทำงาน เพื่อที่จะ

ยกระดับความเป็นผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นทักษะกระบวนการคิดและการแก้ไขปัญหาในการทำงาน อย่างเป็นระบบ ผู้นำต้องเรียนรู้ประวัติของพระธาตุน้ำคำให้ดี เพื่อจะได้เห็นถึงความหมาย ความสำคัญของพระธาตุ การช่วยเหลือกันจากทุกฝ่ายเพื่ออนุรักษ์โบราณสถาน ผู้นำต้องจัดโครงการ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อพระธาตุน้ำคำและช่วยกันรักษาตามมาตรการป้องกัน โรคระบาด โควิด 19 หน้ากากอนามัยที่กระชับกับใบหน้าช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ที่สวมแพร่กระจายไวรัส ไปยังผู้อื่น อย่างไรก็ตาม หน้ากากอนามัยเพียงอย่างเดียวป้องกันเชื้อโควิด-19 ไม่ได้ จึงควรรักษา ระยะห่างและหมั่นทำความสะอาดมือร่วมด้วย รวมถึงปฏิบัติตามคำแนะนำจากหน่วยงานด้าน สาธารณสุขในท้องถิ่น เชิญชวนให้ทุกคนอนุรักษ์โบราณสถานเราต้องช่วยกันอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุของเราให้อยู่กับเมืองไทยไปนานแสนนานชั่วกัลปาวสาน จนเป็นที่กล่าวขานกัน ทั่วไปว่าคนไทยนั้นรักและหวงแหนสมบัติทุกชิ้นที่บรรพบุรุษของเราสร้างสรรค์มา ไม่ยอมให้ผู้ใดมา ยื้อแย่งหรือทำลายได้ โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทหนึ่ง ที่ อาจบอกความเป็นมาของกลุ่มชน หมู่บ้าน เมือง และประเทศชาติ นับตั้งแต่อดีตกาลต่อเนื่องมา จนถึงปัจจุบันได้ เพื่อให้ลูกให้หลานได้ช่วยกันทะนุบำรุง รักษาต่อไปในอนาคตได้ เพื่อให้พระธาตุน้ำ คำยังคงอยู่เป็นสมบัติของหมู่บ้าน และสามารถสร้างรายได้ ได้ในอนาคต

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของบทบาทผู้นำชุมชน ในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทที่บุคคลเข้าใจ” พบว่า ต้องส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยววัฒนธรรม ก่อให้เกิดธุรกิจ ที่เกี่ยวเนื่องอีกหลายประการ เช่น ธุรกิจการค้าขายอาหาร ธุรกิจการโรงแรม ธุรกิจการจัดพาหนะเดินทาง และธุรกิจการผลิต และจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น หากรัฐและประชาชนร่วมมือกันอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ ประเทศชาตินานัปการ แต่ก็ยังมีได้มีกฎหมายกำหนดลงชัดเจนว่าประชาชนทั่วไปมีหน้าที่ต้องช่วย อนุรักษ์ด้วยหรือไม่ ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขเกี่ยวกับชุมชนและโบราณสถานที่มีอายุที่เก่าแก่ ที่เสนอทั้งหมดมิได้เน้นเฉพาะเจาะจงแต่ในชุมชนเท่านั้น หากแต่ชี้ให้เห็นถึงภาพรวมของปัญหาที่ เกิดขึ้นทั่วประเทศในทุกระดับการดูแลรักษาไว้ตามสภาพของเดิมเท่าที่เป็นอยู่และป้องกันมิให้ เสียหายต่อไปการซ่อมแซมและปรับปรุงให้รูปทรงมีลักษณะกลมกลืนเหมือนของเดิมมากที่สุดเท่าที่ จะทำได้ แต่ต้องแสดงความแตกต่างของสิ่งที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ กรมศิลปากรเป็น

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุ การซ่อม บูรณะ หรือสงวนรักษานั้น จะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง มิให้เสียหายไปกว่าเดิม ทั้งนี้เพื่อรักษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์

ผลการศึกษเกี่ยวกับประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน “ด้านบทบาทที่แสดงออกจริง” พบว่า การอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นหน้าที่ของทุกคนที่เป็นหลักฐานความเป็นมาของประเทศชาติ จะซื้อขายได้ก็เฉพาะสิ่งของที่เป็นสมบัติส่วนตัว ที่ได้รับเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษผู้สร้างขึ้นมาเท่านั้นแต่กระนั้นก็ยังมีการซื้อขายโบราณวัตถุ อันเป็นสมบัติของชาติกันอย่างกว้างขวาง มิได้เกรงกลัวอาญาของกฎหมายเลย วิธีเดียวที่อาจช่วยแก้ปัญหาได้คือ กระตุ้นจิตสำนึกของคนให้มีคุณธรรม ให้มีความรู้สึกผิดชอบ ที่จะร่วมแรงร่วมใจอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุของประเทศ ให้เป็นสมบัติวัฒนธรรมของบ้านเมือง มิใช่เป็นสมบัติส่วนตัว ทั้งนี้จะต้องรีบกระทำนับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เพราะพรุ่งนี้ ก็อาจสายไปเสียแล้ว ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ครบวงจรแล้วก็จะสามารถอนุรักษ์และจัดการพัฒนาโบราณสถาน พระธาตุน้ำคำได้ การใช้โบราณสถานที่เหลืออยู่ให้เกิดประโยชน์ที่ยั่งยืนยาวนานแก่ประชาชนและสังคมได้อย่างแน่นอนในอนาคตสำคัญยิ่งในด้านการอนุรักษ์คือ การสร้างสมดุลให้ดีกว่าเดิมระหว่างแนวคิดการอนุรักษ์แบบจารีตประเพณี และวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานให้ยังคงอยู่กับการควบคุมในการอนุรักษ์โบราณสถาน และการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส โควิด 19 ที่แพร่ระบาดอย่างหนักในปัจจุบัน แม้ว่าขณะนี้ประเทศไทยจะมีการทยอยฉีดวัคซีนป้องกันโรคแล้วก็ตาม หากประมาทการรุดตาก็ยังมีโอกาสที่จะติดเชื้อได้ แต่ความรุนแรงของโรคจะลดลงจึงขอความร่วมมือประชาชนทุกคนการรุดต่าก โดยขอให้ทุกคนให้ความสำคัญในมาตรการป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัดและทำอย่างต่อเนื่อง โดยการสวมหน้ากากล้างมือบ่อย ๆ เว้นระยะห่าง และหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่ชุมชนหรือที่ที่มีคนอยู่รวมกันจำนวนมาก รวมถึงสถานที่เสี่ยงต่าง ๆ เพื่อป้องกันการรับเชื้อและแพร่เชื้อให้กับคนในครอบครัว และลดการแพร่ระบาดของโรคในชุมชนด้วย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษา “บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจัว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้คือ

1. บทบาทของผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำ บ้านจัว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านบทบาทในอุดมคติ พบว่า ผู้นำที่ดีต้องมาจากการเลือกตั้งและผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน มีความสามารถในการดูแลและปกป้องประชาชนในหมู่บ้านให้มีความสุขและพร้อมช่วยเหลือประชาชนในเวลาที่มมีปัญหา ผู้นำที่ดีต้องรู้จักสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้าน เพื่อมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ และมีความสามารถในการส่งเสริมและอนุรักษ์โบราณสถานได้ ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นใหม่ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงออกถึงความคิดเห็นการอนุรักษ์ ประเพณี และวัฒนธรรมคู่กับการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำควบคู่กันในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมทุกคนต้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นำต้องมีความฉลาดในการจัดหางบประมาณ และแก้ไขปัญหาได้ดี จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของณัฐชุตา วิจิตรจามรี (2554 : 1) ที่กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลในการจูงใจและปฏิสัมพันธ์ให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจและมุ่งมั่นในอุดมการณ์ขององค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านบทบาทที่บุคคลเข้าใจ พบว่า ผู้นำต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นใหม่ได้ปฏิบัติตาม ปรารถนาดีต่อคนอื่นเมื่อเวลามีปัญหาผู้นำต้องหยึดถือความถูกต้องให้ความสำคัญแก่ทุกฝ่าย และไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอยู่เสมอ ผู้นำต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในการอนุรักษ์โบราณสถานที่ถูกต้องและให้ความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนและทำให้พระธาตุน้ำคำเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้คนสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะว่าพระธาตุน้ำคำมีประวัติที่น่าสนใจ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

สอดคล้องกับแนวคิดของวิเชียร วิทย์อุดม (2553 : 1) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องให้เป็นผู้นำและเป็นผู้มีความสามารถที่เกิดจากตัวของตนเอง จนเป็นที่ยอมรับหรือยอมรับของกลุ่มให้เป็นผู้นำและนำมาทีมไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

ประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านบทบาทที่แสดงออกจริง พบว่าผู้นำบางคนไม่สามารถดูแลลูกบ้านได้ บางคนตึงเกินไป บางคนหย่อนเกินไป ไม่มีความพอดี ดังนั้น การจะปกครองลูกบ้านได้ต้องมีความยืดหยุ่นต้องมีประสบการณ์ในการทำงานกับคนอื่น มีประสบการณ์ในงานทำงานมากพอเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ การช่วยเหลือผู้อื่นโดยเท่าเทียม ผู้นำต้องมีความเชี่ยวชาญในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ มีความน่าเชื่อถือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และให้เกียรติลูกบ้านการใช้ความเด็ดขาดในการปกครอง โดยเฉพาะลูกบ้านที่ทำงานผิดพลาดจนส่งผลกระทบต่อภาพรวม รู้จักตำหนิ และชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันผู้นำต้องลงมือทำด้วยไม่ใช่พูดหรือคิดเพียงอย่างเดียวในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำก็เช่นกัน ผู้นำต้องลงมือทำด้วยเพื่อพัฒนาการส่งเสริม การอนุรักษ์ต่อไป การที่ชาวบ้านร่วมมือกันก็จะประสบความสำเร็จ ต่อให้เหนื่อยและท้อเพียงใดถ้าร่วมมือกันก็จะสามารถอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำได้ ผู้นำต้องส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนมีรายได้ ผู้นำต้องจัดหางบประมาณมาซ่อมแซมพระธาตุน้ำคำผู้นำจะต้องทำการสำรวจศึกษาสภาพเดิมเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับนำมาประกอบการพิจารณาทำโครงการอนุรักษ์ และเป็นเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ต่อไป และจัดหางบประมาณมาจัดงานประเพณีในทุก ๆ ปี เพื่อให้พระธาตุเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสรุทธิ แก้วปุย (2560 : 12) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการมอบหมาย หรือแต่งตั้ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับของบุคคล มีอิทธิพล และบทบาทเหนือบุคคลอื่น สามารถชี้แนะให้บุคคลปฏิบัติงาน และสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

2. ปัญหาและอุปสรรคบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจั่ว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านบทบาทในอุดมคติ พบว่าผู้นำขาดความสนใจในการอนุรักษ์โบราณสถาน เพราะว่าอาจจะขาดงบประมาณในการจัดสรรต่างๆ ผู้นำขาดความรู้ในเรื่องของการอนุรักษ์ด้วย ผู้นำและประชาชนยังขาดความรู้ในเรื่องของกฎหมาย ซึ่งการอนุรักษ์ที่ผิดกฎหมายอาจจะส่งผลทำให้เกิดปัญหาตามมาทีหลัง กฎหมายจึง

จำเป็นต้องรู้และควรศึกษา ยังขาดการให้ความสำคัญปล่อยปะละเลยทำให้ตัวพระธาตุเกิดความเสื่อมโทรม เพราะว่าผู้นำและประชาชนยังขาดความเข้าใจในการอนุรักษ์อีกด้วย เป็นปัญหาที่สำคัญต่อการอนุรักษ์เป็นอย่างมาก และปัญหากระบวนการในการอนุรักษ์ที่ดำเนินการแบบยังไม่ถูกวิธี จึงเกิดผลกระทบที่ไม่ต้องสนองต่อความต้องการของประชาชน การกระจายอำนาจไว้ที่การบริหารราชการส่วนกลาง จะทำให้อำนาจกระจายไม่ทั่วถึง ทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม กฎหมายเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในการอนุรักษ์ เพราะถ้าขาดความรู้ในเรื่องของกฎหมายก็จะส่งผลกระทบต่อและเกิดปัญหาตามมาในอนาคต งบประมาณเป็นสิ่งที่จะต้องการพัฒนา ซ่อมแซมตัวพระธาตุ แต่งบประมาณยังขาดอยู่จึงเป็นปัญหาสำคัญต่อการอนุรักษ์จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของรังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 55) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่มีความสามารถ พิเศษ ควรมีลักษณะดังนี้ คือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ความสามารถที่ทำให้ ผู้อื่นไว้วางใจ ความสามารถทำให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถ มีพลังและมุ่งการปฏิบัติให้บรรลุผล แสดง อารมณ์ได้อย่างเหมาะสมและเอื้ออาทรแก่ผู้อื่น ชอบที่เสี่ยง สร้างกลยุทธ์ใหม่ๆเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการโฆษณาตัวเองและทำให้การขัดแย้งภายในเกิดขึ้นน้อยที่สุด กระแสในปัจจุบันได้มุ่งให้ความสนใจกับ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ได้พยายามอธิบายว่า ผู้นำประสบความสำเร็จในระดับสูงในการจูงใจสมาชิก (สกุณกานต์ โกสีลา, 2561 : 10) ที่กล่าวไว้ว่า ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำหมายถึง บุคคลที่ถูกคัดเลือก แต่งตั้ง หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการเป็น ผู้นำสมาชิกในกลุ่มให้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา โดยมีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ และจูงใจให้ สมาชิกปฏิบัติงานร่วมมือกันอย่างเต็มความสามารถเต็มใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้ในองค์กร จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิโรจน์ สารรัตน์ (2557 : 6) ที่กล่าวไว้ว่า “ผู้นำ” เป็นบุคคลสำคัญในองค์กรมีบทบาทที่ต้อง ดำเนินไปภายใต้เงื่อนไขปัจจัยของสภาวะที่อยู่รอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการแข่งขันกันอย่างสูงจากปัญหาและสภาพของวิกฤติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ สภาพแวดล้อม ผู้นำนอกจากจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเท่านั้นแต่ต้องมีวิธีการรับมือกับการ เปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุตาม

Citation : ณรงค์ศักดิ์ สายแวว และพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2566). บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจิ้ง หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 41-58.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.18>

เป้าหมายที่วางไว้ โดยสามารถจัดปัญหาความขัดแย้งและการต่อต้านได้อย่างเหมาะสม เพราะผู้มาเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาบทบาทของผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์พระธาตุน้ำคำ วัดป่าพรหมประทาน บ้านจัว หมู่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นบทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน ด้านบทบาท ในอุดมคติ พบว่า “ด้านการวางแผน” ผู้นำต้องเรียนรู้ประวัติ ความเป็นมาของพระธาตุน้ำคำ ก่อนเพื่อจะได้เห็นถึงความสำคัญของพระธาตุ เพื่อในการอนุรักษ์ที่ถูกต้องไม่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของตัวพระธาตุ ให้ยังคงความสมบูรณ์ รักษาไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมเราต้องช่วยกันอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุของเราให้อยู่กับเมืองไทยไปนานแสนนานชั่วกาลปาวสาน จนเป็นที่กล่าวขานกันทั่วไปว่าคนไทยนั้นรักและหวงแหนสมบัติทุกชิ้น ที่บรรพบุรุษของเราสร้างสรรค์มา ไม่ยอมให้ผู้ใดมายื้อแย่ง หรือทำลายได้ โบราณสถานกับชุมชนอยู่คู่กันมาอย่างยาวนาน จึงจำเป็นที่คนในชุมชนต้องช่วยกันอนุรักษ์ ทะนุบำรุง ในโบราณสถานพระธาตุน้ำคำ ให้อยู่คู่กับคนในชุมชนทั้งในรุ่นปัจจุบัน และลูกหลานต่อไปในอนาคต ร่วมมือกันในหลาย ๆ หน่วยงาน ช่วยกันเป็นหูเป็นตาไม่ให้อะไรของถูกทำลายจากผู้ที่ไม่หวังดี ไม่ให้ตัวพระธาตุน้ำคำได้รับความเสียหาย จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสวานา พรพัฒน์กุล (2550 : 17) ที่กล่าวไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริม ความ สำนึกในหน้าที่หรือความสำนึก ในทางการเมือง ความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงว่าบุคคล เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมและมีความหมายต่อสังคม ถ้าทุกคนมีความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว จะไม่เฉยเมย ต่อภาวะการณ์ต่าง ๆ ในสังคมของตน หลังเข้าไปมีส่วนร่วมตามสิทธิและหน้าที่ที่ถูกต้อง ดังนั้น ความ เชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นสิ่งที่ จะ กระตุ้น ให้ทุกคนกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่อทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้อง ชีวิตและความอยู่รอดของสังคม (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550 : 278) ที่กล่าวไว้ว่า สรุปค่านิยมของภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการ อิทธิพลทาง สังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น ให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขององค์กร หรือเป็นกระบวนการอิทธิพล ที่ช่วยให้ กลุ่มบุคคลสามารถบรรลุ เป้าหมายที่กำหนด กล่าวโดยสรุปจากทัศนะนักวิชาการหลาย ท่าน ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของความสัมพันธ์ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและมีอิทธิพล สามารถจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็น ด้วยเทคนิค และคำสั่งของ

ตนพร้อมทั้งมีการจัดการที่ดี เพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และผู้นำถือเป็นหนึ่งในกุญแจสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามนุษย์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้นำยุคใหม่จะต้องมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์โดย สามารถ สร้างความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกส่วนในสถานศึกษาให้ขับเคลื่อนไปด้วยจุดมุ่งหมาย เดียวกัน (วรุตม์ สุนทรราช, 2555 : ออนไลน์) ที่กล่าวไว้ว่า การเป็นผู้นำที่ดีนั้น จะต้อง พัฒนา ตัวเองอยู่เสมอให้ก้าวหน้า บุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใต้บังคับบัญชาของ ตัวเอง พัฒนาตัวเองให้ทันสมัยทันเหตุการณ์อยู่เสมอ การ พัฒนา ภาวะผู้นำอาจทำได้ ดังนี้ 1. Learn on the job คือ เรียนจากงานที่ทำ ส่วนมากเวลาเราไปศึกษาดูงาน จากสถานศึกษา มักจะดู Product (ผลงาน) มากกว่า เช่น เราไปดูโรงเรียนดีเด่น ผู้บริหารของโรงเรียนดีเด่น มักจะไม่ดูว่าเขาทำอะไร จึงได้รับความสำเร็จเป็น โรงเรียนดีเด่น คือเราไม่ดูกระบวนการ (Process) หรือวิธีการ อย่ำลิมว่างานยิ่งทำ ทายมากเท่าไรคนยิ่งใช้ความพยายามมากขึ้นคนยิ่งกระตือรือร้นยิ่งขึ้น เป็นการท่าย ทายกระตุ้นความสามารถ ยิ่งขึ้น 2. Learn from people คือ เรียนจากผู้อื่น ผู้นำ ต้องพร้อมที่จะเรียน พร้อมที่จะเป็นพี่เลี้ยงที่ดี ผู้ใดที่ อยู่ในกลุ่มคนเรียนเก่งก็จะเก่งไป ด้วย แต่ตรงข้ามถ้าอยู่ในกลุ่มของคนเรียนอ่อนก็พลอยเป็นคนเรียนอ่อนไปด้วย เหมือน คำโบราณที่กล่าวว่า "คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล" 3. Learn from bosses คือ เรียนจากนาย ถ้าเราได้นายดี เราจะเรียนรู้อะไรมากมาย จากนาย ตรง ข้ามถ้านายเราไม่ดี เราก็พลอยแย่ไปด้วย ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นนายที่ดีของ ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย การ เรียนจากบทบาทแบบอย่าง (Roles) จะทำให้ ผู้นำพัฒนาภาวะผู้นำมากยิ่งขึ้น ผู้นำหลายคนเรียนรู้จากความ ผิดพลาดของตัวเอง ซึ่ง ความผิดพลาดจะกลายเป็นบทเรียนชั้นดีได้ 4. Training and workshop คือ การ ฝึกอบรมและปฏิบัติการ เป็นสิ่งที่ผู้นำจะพัฒนาภาวะผู้นำของ ตัวเองได้ การฝึกอบรม (Training) มีอยู่ 4 รูปแบบคือ New Leader คือ ผู้นำคำใหม่ ทุกครั้งที่มีการ เปลี่ยนแปลงตำแหน่งใหม่ เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น จะต้องมีการฝึกอบรม เช่น ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ จะมีการฝึกอบรมก่อนจะเข้ารับตำแหน่งเสมอ

Citation : ณรงค์ศักดิ์ สายแวง และพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2566). บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระ ราชดำเนินคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจัว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 41-58.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.18>

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้นำชุมชนควรจะประสานความร่วมมือจากประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง โบราณสถานหยุดการลักขโมยหรือทำลายพระธาตุน้ำคำไม่ให้พังเสียหายไปจากเดิม เพื่อให้สมบูรณ์แบบคงเดิมมากที่สุด

1.2 ผู้นำชุมชนควรจะประชาสัมพันธ์แนะนำนักท่องเที่ยวรักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียนตามหินหรือพระธาตุน้ำคำที่เป็นจุดสำคัญในการอนุรักษ์ เพื่อให้คงความสวยงามของธรรมชาติอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผู้นำชุมชนกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ โบราณสถาน

2.2 ควรศึกษาทัศนคติของผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณสถาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- เฉลา ประเสริฐสังข์. (2560). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา*. จันทบุรี : สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
ณัฐชดา วิจิตรจามรี. (2554). *การสื่อสารในองค์กร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
นิตย สัมมาพันธ์. (2546). *ภาวะผู้นำ : พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ : อินโนกราฟฟิกส์.
รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ : ธนธัชการพิมพ์.
วรุตม์ สุนทรราช. (2555). *การพัฒนาภาวะผู้นำ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://bit.ly/3vJHzEA>. สืบค้น 25 เมษายน 2565.

Citation : ณรงค์ศักดิ์ สายแวง และพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2566). บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจัว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 41-58.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.18>

- วิเชียร วิทยอุดม. (2553). **ภาวะผู้นำ : ฉบับก้าวหน้ายุค.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). **แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.
- สวนา พรพัฒน์กุล. (2550). **ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สรวิณี แก้วปุย. (2560). **ภาวะผู้นำและการจูงใจที่มีส่งผลต่อประสิทธิผลของงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สกุลกานต์ โกสีลา. (2561). **การศึกษาศวสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดพะเยา.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ปรียา พรหมจันทร์. (2542). **การพัฒนาชุมชน.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.scribd.com/pongdach/d/2_6833571. สืบค้น 21 เมษายน 2565.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). **ภาวะความเป็นผู้นำ.** กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส.
- admin bee. (2565). **โบราณสถานคืออะไร.,** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.misc.today/2022/03/archaeological-site.html>. สืบค้น 10 เมษายน 2565.

Citation : ณรงค์ศักดิ์ สายแวว และพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2566). บทบาทผู้นำชุมชนในการอนุรักษ์โบราณสถาน กรณีศึกษา พระธาตุน้ำคำวัดป่าพรหมประทาน บ้านจัว หมู่ที่ 10 ตำบลโนนชัยศรี อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 41-58.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.18>

การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
Participation of Ban Chiang Song people To the administration of Muang Ling Subdistrict Administrative Organization, Chom Phra District, Surin Province

เอื้องคำ ศาลางาม¹ พิษณุ ธรรมมีภักดี^{2*} และรจนา จันทร์หยวก³
Aueangkam Salangam¹ Pitsanu Thammeepak^{2*} and Rojana Junyuak³

Received : March 1, 2023; Revised : March 26, 2023; Accepted : March 26, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสงต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ รูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มเป้าหมายคือ 1) ผู้นำชุมชน 2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ประชาชนและปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 12 ท่าน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจงในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสังเกต และการจดบันทึก เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อนำมา

---

¹โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเมืองสิงห์ ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์; Mueang Leng Sub-district Health Promoting Hospital, Mueang Leng Sub-district, Chom Phra District, Surin Province, Thailand.

²องค์การบริหารส่วนตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์; Lam Nang Rong Subdistrict Administrative Organization, Non Din Daeng District, Buriram Province, Thailand.

³รัฐยา เพลส สุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์; RUNG TAYA Place Surin, Mueang District, Surin Province, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : pitsanu1700@gmail.com

Citation : เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดี และรจนา จันทร์หยวก (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 59-70.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.19>

ประกอบการวิเคราะห์ โดยการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ จัดระเบียบแยกแยะส่วนต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบตามประเด็นปัญหาการวิจัย แล้วนำมาสรุปความหรือสังเคราะห์ข้อความ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือมีการเข้าร่วมประชุม ทำประชาคม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสนอความต้องการไปประกอบโครงการหรือแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ การเข้าไปเป็นเจ้าภาพบริการตามโครงการต่าง ๆ มีการทำประชาคมเพื่อปฏิบัติตามแผนงานหรือโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีการนำเสนอข้อมูลขึ้นพื้นฐานของชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน 2) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสงต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนควรจะมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ พิจารณา และการตัดสินใจให้มากขึ้น ในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานหรือร่วมปฏิบัติงานเอง อาจจะไม่ใช้ในทุกระบบโครงการ เพราะบางโครงการนั้นจะต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้านผู้ชำนาญการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประชาชนควรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการประชาคมสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการประเมินประชาชนควรมีการร่วมตรวจสอบติดตามโครงการตามที่ได้มีส่วนร่วมในการประชาคม ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้การบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการใช้จ่ายงบประมาณที่คุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม, บ้านเชียงสง, การบริหารงาน, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The purpose of this study is 1) to study the condition of public participation in the study of Management and 2) to present guidelines for the promotion of

Citation : เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดิ์ และรจนา จันทรหอยก (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 59-70.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.19>

participation of the people of Baan Chiang Song to the public. Management of Mueang Leong Subdistrict Administrative Organization, Chom Phra District, Surin Province, form of this research. It is a qualitative research. The target group is (1) Community leaders (2) Stakeholders (3) People and wise 12 people. Residents using specific interviews to collect observational data and taking notes to obtain data for analysis by taking various data collected. From data collection to analysis, organize different parts to find answers according to the point. Research problems and summarize or synthesize text.

The research found that 1) The state of people's participation in the administration of the Mueang Leong Sub-district, Chom Phra District, Surin Province. In terms of participation in decision making, such as meeting for Proposed problems and needs for implementation of the project, community development plan for the use of local resources. The exchange of opinions on local development in terms of participation in operations is as follows : In addition, as part of the subcontracting project, there is a community to follow the plan. Or community development projects in terms of participation in the benefits, such as providing basic information. Communities to establish local development plans and in terms of participation in the assessment include exchange of information. Consideration is given to suggesting ways to solve problems that arise in establishing a community development plan and 2) Guidelines the government has promoted the participation of the people of Baan Chiang Song to the administration of the Muang Leung, Subdistrict Administrative Organization, Chom Phra District, Surin Province, in terms of participation in people's decision-making, should play a role in entering. take part in a suggestion Consider and decide to present more things in terms of having. People should participate in the selection of workers or participate in the operation. It may not be all types of projects themselves, because some projects require specialized knowledge and expertise. Participation in the public interest should be transferred

Citation : เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดิ์ และรจนา จันทร์หยวก (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 59-70.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.19>

knowledge of cooperation in the public sector. Congregation has increased knowledge of local development in terms of participation in public assessment. There should be a joint inspection and follow-up of projects as previously involved in each congregation as possible. According to the purpose and purpose, it can be seen that the participation of the people will result in the administration. Local governments are most efficient, budget-efficient and meet the needs of local governments. The local people for as many local development plans.

Keywords : Participation, Ban Chiang Song, Administration, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้วางหลักให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมไว้หลายที่ เช่น การดูแลชุมชนในท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี โดยให้คำนึงถึงส่วนที่ประชาชนจะได้ ทั้งเรื่องของผลประโยชน์ที่จะได้รับและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เพื่อเน้นการส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560)

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับว่า “ความสำเร็จของการบริหารงานทั้งภาครัฐและเอกชน มิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำเท่านั้น แต่ยังอาศัยความรู้ความชำนาญและความร่วมมือจากประชาชนด้วย ฉะนั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนจึงเป็นเรื่องสำคัญและสอดคล้องกับวิถีการบริหารตามปรัชญาประชาธิปไตย” การกระจายอำนาจให้แก่การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการบริหารการปกครองที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น เพราะทำให้การจัดการสาธารณะของรัฐเกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้นซึ่งในปัจจุบันยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ มุ่งพัฒนา 6 ด้านได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาศักยภาพองค์กรให้มี

Citation : เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดิ์ และรจนา จันทร์หยวก (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 59-70.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.19>

ประสิทธิภาพ การพัฒนาคนและสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต (แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570, 2566)

จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน พร้อมแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสงต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์เพื่อที่จะได้นำหลักของผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มีกลุ่มเป้าหมายคือ (1) ผู้นำชุมชน (2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (3) ประชาชนและปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 12 คน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสังเกต และการจดบันทึก โดยดำเนินการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ และจะได้ทำการนำมาเรียบเรียงใหม่อีกที โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนั้นได้สร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบมีคำถามที่แน่นอน (Structured Interview) โดยทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสงต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบ

Citation : เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดิ์ และรจนา จันทร์หยวก (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 59-70.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.19>

สัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึง รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ 4) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์กระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพขอแบบสัมภาษณ์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแนะนำ แล้วนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราเอกสารทางวิชาการ แผนพัฒนาชุมชน แผนพัฒนาท้องถิ่น งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมี ขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้ทำวิจัยทำหนังสือเพื่อขอหนังสืออนุญาตในการสัมภาษณ์ 2) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อ สัมภาษณ์ ตามที่กำหนดไว้ 3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขอ อนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ 4) โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงจำนวน 3 กลุ่ม รวม 16 คน โดยการลงพื้นที่และใช้แบบสัมภาษณ์ การสังเกต การจดบันทึก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย บ้านเชียงสง ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการ ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ 2) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการจดบันทึก รวมถึงการสังเกต เช่นสังเกตพฤติกรรม / เหตุการณ์ที่อยู่ในสังคมแล้วผู้วิจัยแปลความหมายเอง สรุปความ

เอง วิเคราะห์เอง การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพทางด้านสังคมศาสตร์นั้นต้องมีการเชื่อมโยงความรู้อื่น ๆ เช่น ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ ความรู้ด้านชุมชน สังคม วัฒนธรรม และความรู้ทางปรัชญาและศาสนาเพื่ออธิบายสรุปนามธรรมจากข้อมูลที่ปรากฏในรูปธรรมมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3) วิเคราะห์ คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท 4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย และนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัย การมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ และสามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 60 ของประชาชนในชุมชนบ้านเชียงสง ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของชุมชน เพื่อนำเข้าไปประกอบการดำเนินโครงการหรือแผนพัฒนาท้องถิ่นของการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านเชียงสง ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการจ้างเหมาบริการโครงการต่าง ๆ มีการประสานงานกับหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ และมีการทำประชาคมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติตามนโยบาย โครงการ/แผนงานการพัฒนาท้องถิ่น

1.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านเชียงสง ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ประชาชนได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่นด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน

ไฟฟ้า ประปา สวนสาธารณะ และประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและได้รับผลประโยชน์จากการให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านเชียงสง ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ได้มีการเข้ามาตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับประชาชน

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนควรจะมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ พิจารณา และตัดสินใจในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากในการพัฒนาชุมชน หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการเลือกพื้นที่จัดทำโครงการ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการใช้ทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาชุมชน

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานหรือร่วมปฏิบัติงานเอง อาจจะไม่ทุกประเภทของโครงการ เพราะบางโครงการต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน ผู้ชำนาญการ แต่บางโครงการชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินการได้ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินไปแล้วย่อมได้มาซึ่งผลประโยชน์และผลกระทบที่เป็นผลกระทบด้านบวกและด้านลบทั้งต่อชาวบ้านและสิ่งแวดล้อม

2.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนควรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการประชาคม ทำให้มีความรู้เรื่องการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น มีส่วนรวมในการได้รับผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนควรมีการร่วมตรวจสอบ และติดตามโครงการต่าง ๆ ว่ามีความถูกต้อง โปร่งใส เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

ภาพที่ 1 การเข้าร่วมการประชุมเพื่อทำประชาคมในการพัฒนาชุมชน
ที่มา : ธนิต อภิชาติวานิช (2565)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์” มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อนำไปประกอบโครงการ ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการดำเนินการ คือ การเข้าไปเป็นลูกจ้างตามโครงการจ้างเหมาบริการโครงการต่าง ๆ ในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ ประชาชนได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่นด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา สวนสาธารณะ และประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการให้บริการ ด้านต่าง ๆ เช่น การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน คือ ได้มีการเข้ามาตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานในโครงการต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนได้เล็งเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อนำไปประกอบโครงการ แผนพัฒนาชุมชนในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการดำเนินการ ได้แก่ การเข้าไปเป็นลูกจ้างตามโครงการจ้างเหมา

Citation : เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดิ์ และรจนา จันทร์หยวก (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 59-70.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.19>

บริการโครงการต่าง ๆ มีการทำประชาคมเพื่อปฏิบัติตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชน ในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้แก่ การได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่นด้านสาธารณูปโภค และได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการให้บริการ และในด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ได้แก่ ได้มีการเข้ามาตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตั้งนั้น จะเห็นได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้การบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอากาย ฐิตธมโม (ผดุงชาติ) และคณะ (2564) วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานที่ดี จึงส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปรับปรุงผลการดำเนินงาน กู้กับการสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก

2) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอมืองพระ จังหวัดสุรินทร์ ประชาชนควรจะมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ พิจารณา และตัดสินใจในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น และมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงานหรือร่วมปฏิบัติงานเอง อาจจะไม่ทุกประเภทของโครงการ เพราะบางโครงการต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้านผู้ชำนาญการ ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการประชาคม ควรมีการร่วมตรวจสอบ และติดตามโครงการต่าง ๆ ซึ่งทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่ประชาชนมีความต้องการที่เห็นชุมชนของตนเองพัฒนาไปอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิธันธ์ วารุณสหรัชภณ (2559) วิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา ภายใต้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) พบว่าการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของ อบต. อยู่ในระดับน้อย เพราะว่าประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในโครงการหรือแผนพัฒนาท้องถิ่น

Citation : เอื้องคำ ศาลางาม, พิษณุ ธรรมมีภักดิ์ และรจนา จันทร์หยวก (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเชียงสง ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอมืองพระ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*. 1(3) : 59-70.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.19>

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 อบต. ควรสร้างแรงจูงใจ ชี้แจงถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการบริหารและการพัฒนาเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนและท้องถิ่น

1.2 อบต. ควรจะมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตลอดจนประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษาในโครงการต่างๆโดยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรจะมีการทำเปรียบเทียบกับตำบลอื่น ๆ ด้วย เพื่อจะได้ทราบปัญหาและอุปสรรคระหว่างตำบลที่ทำการศึกษาขึ้น และ จะได้หาข้อเปรียบเทียบและดำเนินการแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นให้ถูกต้องตามระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง (References)

ชัยรัตน์ มาสอน, ชาญชัย ฮวดศรี และสุรพล พรหมกุล. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(1) : 336-354.

ธนิต อภิชาติวาณิช. (2565). แผนพัฒนาชุมชนบ้านเชียงสง ตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์.

แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570. (2566). องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองสิงห์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์.

- พระมหาอากาย ฐิตธมโม (ผดุงชาติ), ธิติวุฒิ หมั่นมี และเกียรติศักดิ์ สุขเหลือง. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล กุดลาด อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 5(1) : 253-268.
- วารุต มาลาแวจัทร์ และวารารณณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. (2559). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*. 12(1) : 103-122.
- สิทธิธัญช์ วาธุณสหรัชภณ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) คณะรัฐศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

“บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิต ของชาวไทยเชื้อสายเขมร

“Bai Sarai Doem” Symbol and Conveys the Meaning of the Way of Life of Ethnic Thai Khmer People

สำเรจ อินทยง¹ ยโสธรา ศิริภาพระภากร^{2*} และสุริยา คลังฤทธิ³

Samroeng Inthayong¹, Yasothara Siriphaprapagon^{2*} and Suriya Krangrit³

Received : February 20, 2023; Revised : March 1, 2023; Accepted : March 2, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

“บายสะไรเดิม” เป็นนวัตกรรมที่เกิดฐานคติความเชื่อและนำมาประกอบในพิธีกรรมของมนุษย์ มีการสืบทอดมาแต่โบราณ ในกลุ่มชาวไทยเชื้อสายเขมร ยังเป็นเครื่องบูชาในพิธีกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ วัสดุที่ใช้ประดิษฐ์จากใบกล้วย ม้วนเป็นกรวยแล้วนำมาประกอบกัน มีลักษณะเป็นชั้น ๆ มักนิยม 3 ชั้น 5 ชั้น 7 ชั้น 9 ชั้น แต่ละชั้นจะประดับด้วยขนม ข้าวต้ม กล้วย มะพร้าว ผลไม้อื่น ๆ มีการจัดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องบูชา การให้ความสำคัญในลักษณะเป็นสัญลักษณ์การสื่อสารและบูชาต่อเทพเจ้าและอำนาจเหนือมนุษย์ “บายสะไร” ได้เป็นเครื่องบรรณาการแสดงถึงความเคารพและบูชา

---

¹นักวิชาการอิสระ บ้านตะโก ตำบลโคกยาง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์; Independent Academician, Ban Tako, Khok Yang Subdistrict, Prakhon Chai District, Buriram Province, Thailand.

²รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสุรินทร์ แห่งที่ 2 วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์; Deputy Director of the 2nd Surin Provincial Dharma Practice Office, Wat Pa Yotha Prasit, Nok Mueang Subdistrict, Mueang Surin District, Surin Province, Thailand.

³นักวิชาการอิสระ บ้านศาลาสამัคคี ตำบลชบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์; Independent academician Ban Sala Samakkhi, Chob Sub-district, Sangkha District, Surin Province, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : yasotharar.s@gmail.com

Citation : สำเรจ อินทยง, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

วัตถุประสงค์เพื่อการเซ่นไหว้ พร้อมการเชิญเทวดาและดวงวิญญาณมาร่วมในพิธีกรรมและอวยพร และสิ่งที่บูชาฐานคติชาวไทยเชื้อสายเขมรมีความเชื่อว่ามีผลด้านความสำเร็จ ต่อผู้ทำพิธีกรรมในด้านความสมปรารถนา จึงถือว่าเป็นบายศรีที่มีความสำคัญมากต่อพิธีกรรมบูชา เทวดา และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ บายศรีของชาวไทยเชื้อสายเขมรยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่คงอยู่ถาวรในชุมชนของชาวไทยเชื้อสายเขมรมีการจัดขึ้นเนื่องวาระสำคัญต่างๆ

คำสำคัญ (Keywords) : บายสะไร, ความเชื่อและพิธีกรรม, สัญลักษณ์, ชาวไทยเชื้อสายเขมร

Abstract

“Bai Sarai Doem” is an innovation that originates from beliefs and is incorporated into human rituals. It has been inherited since ancient times. among Thai people of Khmer descent It is also an important sacrifice in various rituals. Materials used for crafting from banana leaves Roll into a cone and put together. It is tiered, usually 3 tiers, 5 tiers, 7 tiers, 9 tiers. Each tier is decorated with sweets, rice porridge, bananas, coconuts and other fruits and is held as an offering. The emphasis was on symbolic communication and worship of gods and superhuman powers. “Bai Sarai” is a tribute to show respect and worship. Objectives for making offerings with inviting angels and spirits to join in the ritual and blessing And what is worshiped based on the motto of Thai-Khmer descent is believed to have an effect on success. To those who performed the ritual in terms of wish fulfillment. Thai people of Khmer descent. Therefore, it is regarded as a baisri that is very important to worshipping rituals, deities and sacred powers. It's a boost of morale and encouragement. The way of life, the way of living, the Baisri of Thai-Khmer descent is also a permanent cultural heritage in the community of Thai-Khmer descent, held on various important occasions.

Keywords : Bai Sarai, Beliefs and rituals, Symbols, Thai Khmer people

Citation : สำเริง อินทุง, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.20>

บทนำ (Introduction)

พื้นที่จังหวัดสุรินทร์ มีความเป็นมาและประวัติศาสตร์ยาวนาน มีวัฒนธรรมประเพณีพิธีกรรม และความเชื่อหลากหลายและจัดขึ้นตามท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่า เป็นแหล่งอารยธรรม มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเพณีและความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายแต่เคร่งครัดกับขนบธรรมเนียม ที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น (สำนักงานจังหวัดสุรินทร์, 2539 : 1-2) ชาวไทยเชื้อสายเขมร มีความเชื่อต่อสิ่งที่ยังมองไม่เห็น อาทิ ไสยศาสตร์ อำนาจลึกลับ ด้วยเหตุนี้จึงมีการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อแต่ละท้องถิ่น อาจมีการสวดสะเดาะเคราะห์ สวดป้องกันด้วยเพราะเหตุนี้ชาวไทยจึงมีระเบียบ ในพิธีกรรมมาแต่โบราณ ในเรื่องของการจัดเครื่องบูชา ในการประกอบพิธีกรรมดังกล่าว อาจมีการเชิญพระสงฆ์มาสวด เพื่อความเป็นมงคล หรือ สวดป้องกันหรือแม้แต่การเชิญหมอปราหมณ์ มาทำพิธีกรรม บวงสรวงสังเวย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ การเชิญมะม่วง มาทำพิธีกรรมเชิญดวงวิญญาณเทวดา อารักษ์ที่อยู่ชั้นสูงต่าง ๆ เพื่อมาทำพิธีการบางอย่าง เช่น ทำนาย รักษา พยากรณ์ วาระการเช่นไหว้เทวดาประจำปี เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เองชาวไทยเชื้อสายเขมรมักนิยม จัดเครื่องบูชาต่าง ๆ สิ่งที่สำคัญมากที่สุด คือ บายศรี ได้มีบายศรีประเภทหนึ่งที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์และเป็นการสืบทอดมาแต่โบราณเป็นบายศรีแบบดั้งเดิมซึ่งยังมีการรักษา และจัดกระทำขึ้นในพิธีการสำคัญ บายศรีได้มีความสำคัญมากต่อวิถีชาวไทยเชื้อสายเขมร การจัดบายศรี ในงานพิธีกรรมที่สำคัญ ที่ขาดเสียมิได้นั้นคือ บายสะไรเดิม (บายศรีต้น) แบบโบราณ ประเพณีและความเชื่อนี้มีบทบาทต่อวิถีชีวิตชาวไทยเชื้อสายเขมร ที่ได้ยึดถือมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ได้แก่ ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาด้วย ความเชื่อเกี่ยวข้องกับการเช่นไหว้วิญญาณบรรพบุรุษ ความเชื่อเกี่ยวข้องกับการบูชาแม่บัวตองบอด (บองบอด หมายถึง เทวดาหรือวิญญาณลึกลับ) ซึ่งในประเพณีที่ปรากฏในวิถีความเชื่อพิธีกรรมนี้มีบทบาทมากกับการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร จะมีขั้นตอน การปฏิบัติที่มีแบบแผนที่แน่นอนตายตัว อาทิเช่น ผู้ประกอบพิธีกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ เวลา สถานที่ ผู้ร่วมในพิธีกรรม ทั้งนี้การประกอบพิธีตามความเชื่อและในทางด้านพระพุทธศาสนาของชาวไทยเชื้อสายเขมร จะมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงทางด้านจิตใจ (ยโสธรา ศิริภาพระภากร, 2560 : 2) และมีผลทางด้านความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ความเชื่อเป็นอยู่ อีกด้วยในการประกอบพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายเขมรนี้ที่ปรากฏโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์นั้นคือ ชาวไทยเชื้อสายเขมรมักมีการทำบายศรี (บายสะไร) เพื่อประกอบการเข้าสู่พิธีกรรมสำคัญๆนั้นด้วยเสมอ (ประกอบ ผลงาม, 2538 : 22- 30) ความเชื่อย่อมเป็นที่มาของการประกอบพิธีกรรม เมื่อเกิดพิธีกรรมก็ย่อมเกิดเป็นประเพณีตามมาเป็นแนวทางการอนุรักษ์ รักษา ที่เป็นผลจากการถ่ายทอดมาจาก

Citation : สำเริง อินทขุญ, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

บรรพบุรุษพาทำจนเกิดพัฒนาการในด้านคุณค่าที่สามารถสัมผัสได้ คือ ผู้ร่วมประกอบพิธีกรรมในทางพระพุทธศาสนา หรือจัดพิธีกรรมบูชาแม่เพื่อการบูชาครู สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะมีบายสะไรเดิม (บายศรีต้น) ปรากฏในพิธีกรรมยอมทำให้บุคคลที่ร่วมได้เกิดการน้อมจิตระลึกความสำคัญของพิธีกรรม ตั้งใจทำและปฏิบัติตามทุกขั้นตอน ทำให้เกิดสมาธิและเกิดปัญญาตามมาได้ ทำให้สามารถควบคุมจิตใจให้สงบ ช่มความหวั่นไหวได้ อีกทั้งพิธีกรรมนั้นยอมทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ แม้จะมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา หรือ ความเชื่อในเรื่องเร้นลับอันเป็นสิ่งที่มีความเชื่อมาช้านาน โดยในสังคมชาวไทยเชื้อสายเขมรมักมีความเชื่อและความผูกพันกันของคนในสังคมและสะท้อนออกมาในรูปแบบของพิธีกรรมที่มีบายศรีต้นปรากฏอยู่อย่างโดดเด่นจนเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายเขมรไปแล้ว ดังนั้น บายสะไรเดิมจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาถึงความสำคัญและความหมายที่ปรากฏในบายศรีต้นนี้เพื่อให้ทราบความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องเพื่อการสืบสานและพัฒนาต่อยอดต่อไปได้และยังให้ปรากฏเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ไม่รู้ไม่ทราบไม่เข้าใจได้อีกทางหนึ่งด้วย

ความเชื่อพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่จะต้องจัด บายสะไรเดิม เพื่อการบูชา

ความหมายด้านความเชื่อและพิธีกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อไปนี้ สามารถอธิบายได้ว่าเป็นการยอมรับนับถือในหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในคำสอน ในบุคคลหรือการยึดถือในสิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือมนุษย์ ของบุคคลกลุ่มชนหรือสังคม เช่น มีความเชื่อเกี่ยวกับผิวยัญญาณ (Yasochara, S., 2017 : 5) ในทัศนคติ ความเชื่อเจ้าพิธี มีการที่จะยอมรับและยึดถือสิ่งที่ ได้รู้ ได้เห็น โดยไม่ต้องการเหตุผลมาอธิบายและไม่จำเป็นว่าสิ่งที่เชื่อว่าจะมีหลักฐานหรือไม่ก็ตาม ถือเป็นการยอมรับต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริง (พระเตียรวิทย์ โอชาวัฒน์, 2548 : 45) โดยนัยยะความเชื่อนั้นอาจมาจาก สิ่งที่เกิดจากความหวาดกลัวภัยธรรมชาติระยะแรกๆ ของมนุษย์ต่อมาก็มีความหวาดกลัวเรื่องวิญญาณของบรรพบุรุษและผู้กล้าหาญในชุมชนของตนที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อเกิดความหวาดกลัวในสิ่งเหนือธรรมชาติจึงต้องมีการบวงสรวงเช่นไหว้บูชาซึ่งความเชื่อเหล่านี้ยังยึดถืออยู่ คือเป็นความเชื่อดั้งเดิมที่คนในชุมชนนั้นยึดถืออยู่ (ศิริพร สุขเมธารัตน์, 2553 : 372) และเป็นส่วนประกอบที่ชุมชนให้ความสนใจ และจะพยายามปฏิบัติอย่างตามอย่างเคร่งครัด พิธีบางอย่างอาจมีลักษณะผสมผสานระหว่างศาสนาและไสยศาสตร์ หรือมีส่วนประกอบของหลายศาสนาผสมกันทั้งในด้านความเชื่อและการปฏิบัติหรือการประสานความเชื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนเกือบจะเป็นเนื้อเดียวกัน (สมพร เกษมสุขจรัสแสง, 2526 : 47)

Citation : สำเร็จ อินทขุญ, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

พิธีกรรม คือ การบูชาแบบอย่างหรือแบบแผนต่างๆ ที่ปฏิบัติในทางศาสนา (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 788) เป็นคำบัญญัติของการประกอบพิธีการต่างๆ คำว่าพิธีการหมายถึงพิธีตามประเพณีทางศาสนาหรือในโอกาสสำคัญพิธีกรรมจะก่ออำนาจพิเศษขึ้นมาเป็นการเพิ่มพลังและสีสันอำนาจให้แก่การดำเนินชีวิต (Richard Lawrence, Unlock Your Psychic Powers, 2546 : 29-35) เป็นรูปแบบของพฤติกรรมหรือการทำพิธี (สัมภาษณ์ สาน สมัญญา, 2565 เมษายน: 28) ได้กล่าวว่าคนในตระกูลที่บรรพบุรุษได้เลือกให้เป็นร่างทรง เพื่อที่จะมาเข้าทรงในแต่ละปีของฤดูกาล เช่นไหว้จะมีการประกอบพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่จัดกระทำขึ้นเพื่อมุ่งเน้นการเชิญเทวดา ดวงวิญญาณให้มาร่วมในพิธีกรรม เพื่ออนุโมทนาและประสิทธิ์ประสาทพรให้เจ้าของงาน มีความเชื่อในด้านการให้คุณ ได้แก่ เกิดความสุข ทำมาหากินเจริญ เกิดความรุ่งเรือง เกิดความสำเร็จ เป็นต้น

ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่มีต่อบายศรี

บายศรีเป็นที่เข้าใจกันดีว่ามีรูปแบบลักษณะที่ประกอบด้วย ใบตองที่นำมาจัดมัดเข้าเป็นช่อ ๆ แล้วประดับเป็นชั้น ๆ มี 3 ชั้นบ้าง 5 ชั้นบ้าง 7 ชั้นบ้าง และ 9 ชั้นบ้าง บายศรีถือเป็นสิ่งมงคลที่มักใช้ในงานสำคัญ พิธีการสำคัญ เช่น เรียกขวัญ แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ บวชนาค หรือแม้แต่ใช้บูชาพระ และใช้สำหรับการต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง เป็นต้น บายศรีถูกจัดอยู่ในบทบาทหน้าที่สำคัญ “บายสะไร” ตามความหมายของชาวไทยเชื้อสายเขมร เป็นคำเฉพาะที่ใช้เรียกตามแถบอีสานใต้ ตามความหมาย “บาย” หมายความว่าถึง “ข้าว” ส่วน คำว่า “สะไร” มีความหมาย “ว่าผู้หญิง” เป็นลักษณะ เป็นศรี เป็นภาษาเก่าแก่ที่ใช้กันมาแต่เดิม ความหมายนั้นคือ ข้าวที่จัดไว้เพื่อการบูชา ข้าวที่ใส่ไว้ในกรวยประกอบด้วยพุ่มใบตองแล้วประดับด้วยดอกไม้เพื่อการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ “ศรี” สะไร ในที่นี้ อาจหมายถึง ความงาม ผู้หญิง ความงดงาม ความมีระเบียบเรียบร้อย เพราะสื่อที่แสดงออกมาจากองค์ประกอบของบายศรี เป็นการแสดงออกถึง ความงาม อ่อนช้อย นอบน้อม แล้วประดับด้วยข้าวสวยไว้จุดกลาง กรวยกรวย เพื่อการบูชา (ยโสธารา ศิริภาพระภากร, 2560 : 2) ด้านบนของบายสะไรเดิม แบบดั้งเดิมโบราณส่วนบนสุดจะประกอบด้วยลูกมะพร้าวอ่อนโดยส่วนมากเป็นมะพร้าวน้ำหอมแสดงได้ถึงน้ำที่บริสุทธิ์ สะอาดและเมื่อนำเข้ามาสู่พิธีกรรมย่อมเกิดความศักดิ์สิทธิ์ได้เพราะเชื่อว่า เทวดาชั้นบนมักมีความเชื่อว่าจะชอบและโปรดน้ำมะพร้าวด้วย

ภาพที่ 1 บายศรีและพิธีกรรมชุมชน

ที่มา : ยโสธารา ศิริภาพระภากร (2565 : 1)

ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่มีต่อบายศรีเชื่อถือว่า บายศรี ว่าเป็นของสูง เป็นสัญลักษณ์ที่เทวดาชอบ ถือว่าเป็นดอกไม้สวรรค์ ใช้สำหรับใช้เซ่นไหว้ บูชา เคารพ นอบน้อม ด้วยฐานคตินี้ส่งผลให้เกิดประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ตลอดถึงการได้กำหนดเป็นจารีตเพื่อเป็นแนวปฏิบัติตาม เช่นความเชื่อที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพ เทวดา อารักษ์ ต่างๆ ซึ่งมีผลต่อมนุษย์เมื่อจะกระทำพิธีกรรมบางอย่างที่สำคัญ จำต้องมีจารีต ข้อปฏิบัติ และมีระเบียบในพิธีกรรม ที่ตนมีความเชื่อ ที่เป็นฐานคติ ดังนั้นมนุษย์จึงนำเอาแนวความเชื่อที่มีมาถือปฏิบัติตาม (อิศราพร จันทร์ทอง, 2537 : 41)

ความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายเขมรได้มีความเชื่อต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ผู้วิเศษ เทพ เทวดา อารักษ์ และวิญญาณชั้นสูงต่างๆ และชาวไทยเชื้อสายเขมรเชื่อต่อพิธีการบูชาว่าการบูชานั้นสามารถนำมาซึ่งผลประโยชน์ในด้านต่างๆได้เป็นการเพิ่มสิริมงคล ให้กับตนเองและครอบครัว ผู้ประกอบพิธีกรรมด้วย ชาวไทยเชื้อสายเขมรจึงได้จัดประกอบเครื่องบูชาขึ้น และได้รับการสืบทอดมาแต่โบราณ ที่ปรากฏความเชื่อหลักๆนั้น คือ สิ่งที่เกิดจากความเชื่อเรื่องความเป็นมงคล เสริมสิริมงคล และเกี่ยวข้องกับวิญญาณของบรรพบุรุษและผู้กล้าหาญในชุมชนของตนที่ล่วงลับไปแล้วจึงต้องมีการบวงสรวงเซ่นไหว้บูชาซึ่งความเชื่อเหล่านี้ยังยึดถืออยู่ คือ เป็นความเชื่อดั้งเดิมที่คนในชุมชนนั้นยึดถืออยู่ (ศิริพร สุขเมธารัตน์, 2553 : 372) ความเชื่อที่มีต่ออะไรเดิม (บายศรีต้น) ของชาวไทยเชื้อสายเขมร ที่มีต่อบายอะไรเดิมว่าเป็นสิ่งสำคัญนี้ที่ใช้ในการประกอบพิธีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ

Citation : สำเริง อินทขุญ, ยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “บายอะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

การทำบุญใหญ่ทางพระพุทธศาสนา คือพิธีพุทธาภิเษก พิธีอธิฐานจิตเชิญทวยเทพมาเป็นพยาน พิธีฉลองศาลา พิธีบวชนาค (เรียกขวัญนาค) พิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีบุญฉลองกฐิน พิธีบุญฉลองพระ บายสะไรเดิม (บายศรีต้น) ได้ถูกนำมาใช้ในพิธีกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวิญญูณ เช่น พิธีบูชาเทวดา ใช้ในการบูชาดวงวิญญูณที่มีความเชื่อตามบริบทท้องถิ่นว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บายสะไรเดิม (บายศรีต้น) จัดเป็นเครื่องเชิญเทพ เทวดา และอารักษ์ให้มาในพิธีกรรมเพื่อการกระทำพิธีกรรมบางอย่างมีความเชื่อว่าบายสะไรเดิม (บายศรีต้น) เป็นของสูงเมื่อจัดบูชาแล้วยอมจะเกิดความเจริญรุ่งเรืองและได้บุญเต็มที่เป็นการสักการบูชาพระพุทธเจ้าและเทวดา พร้อมกับดวงวิญญูณและสิ่งศักดิ์สิทธิ์รวมทั้งเป็นการเสริมบุญบารมีให้กับเจ้าภาพหรือเจ้าของงานด้วยที่จัดพิธีกรรม ในพิธีที่สำคัญของงานบุญนี้จะขาดเสียไม่ได้เลย (โกศลัญญา สิริสวรรณ, 2556 : 80-81)

บายสะไรเดิม แบบโบราณ ชาวไทยเชื้อสายเขมร

ชาวไทยเชื้อสายเขมร มีความเชื่อในเรื่องอำนาจ เชื่อในเรื่องในเรื่องไสยศาสตร์และผสมผสานกับคติพราหมณ์ที่มีการบวงสรวงเช่นไหว้สังเวตตามคติความเชื่อท้องถิ่นของชาวไทยเชื้อสายเขมร

ภาพที่ 2 บายสะไรเดิม (บายศรีต้นแบบโบราณของชาวไทยเชื้อสายเขมร)

ที่มา : ยโสธารา ศิริภาพระภากร (2565 : 2)

Citation : สำเริง อินทุง, ยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

ภาพที่ 3 แทนบูชาในพิธีกรรม

ที่มา : ยโสธรา ศิริภาพระภากร (2565: 2)

บายสะไรเดิม ตามความหมายว่า บาย หมายถึง ข้าว สะไร หมายถึง ผู้หญิง เดิม เป็นภาษาท้องถิ่นเขมร แปลว่า ต้น เมื่อนำความหมายมารวมกัน ได้เป็นประโยคความหมายว่า บายศรี ต้น ที่ประกอบด้วยข้าว ขนม ผลไม้ ดอกไม้ มะพร้าวอ่อน ประดับด้วยข้าวตอกดอกไม้ จัดทำเป็น 5 ชั้นบ้าง 7 ชั้นบ้าง 9 ชั้นบ้าง โดยผู้ประกอบมักเป็นสตรีที่เป็นผู้จัดตกแต่ง เพื่อถวาย สักการบูชา (สัมภาษณ์พระสมชาย สิริวัฒน์โก, 19 กันยายน 2565) แต่พระรัตนตรัย เทพ เทวดา อารักษ์ และดวงวิญญาณที่สถิตบนชั้นฟ้า ให้ลงมาเพื่อรับเครื่องบูชา ที่ประดับตกแต่ง ด้วยดอกไม้ และเครื่องบูชาทั้งหลายเหล่านี้ เป็นต้น

บายสะไรเดิม เป็นบายศรีเก่าแก่โบราณ ได้กระทำมาแต่ดั้งเดิม หลายยุคหลายสมัย เป็นแบบเฉพาะของชาวไทยเขมรที่ได้ถูกนำมาใช้ในพิธีกรรมสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการบวงสรวง สักการบูชาและการอัญเชิญ มีความเชื่อว่า เทวดาจะเสด็จมาในพิธีที่จัดขึ้นนั้น บายสะไรเดิม (บายศรีต้น) จะประกอบด้วย ส่วนบน ยอดของบายศรีจะเป็นมะพร้าวอ่อน ใช้บูชาสิ่งสูงสุด เชื่อว่ามะพร้าวเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ บริสุทธิ์ สะอาด เป็นสิ่งที่เทวดาโปรดปรานมาก เมื่อเสร็จพิธีกรรม มักให้เจ้าภาพที่เจ็บป่วย ดื่ม รับประทาน เชื่อว่าสามารถรักษาโรคให้หายได้ เป็นของศักดิ์สิทธิ์ บายสะไรเดิม มีลักษณะเป็นลำต้นขึ้น ด้วยต้นกล้วยตัดให้ได้ขนาดที่จะประดับตามชั้นต่างๆได้ การประดับชั้นๆ มัก

Citation : สำเริง อินทุง, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

นิยมใช้ไม้ไผ่เสียบประดับเป็นชั้น ๆ เพื่อใช้วางสิ่งของบูชา เป็นเครื่องสังเวยได้ เมื่อกำหนดชั้นได้แล้ว การทำบายศรีจะเป็นลักษณะทำเป็นรูปทรง ธาตุ หรือ เจดีย์ มีกวาง 4 ด้าน หรือ 4 ทิศ ตามแต่จะชั้นๆ ระหว่างชั้นจะวางเครื่องบูชา อาทิเช่น ผลไม้ กล้วย ขนม ข้าวต้ม ข้าวสวย บายศรีเดิม (บายศรีต้น) นี้ได้ทำมาแต่โบราณ เพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (สัมภาษณ์ สำเร็จ อินทุง, 19 กันยายน 2565) วัตถุประสงค์นั้นคือ เพื่อเชิญให้เทวดามารับเครื่องสังเวย เพื่อความผาสุก ความเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งเป็นการเสริมบารมีให้กับตนเองด้วยประการหนึ่ง ในการประกอบพิธีกรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากและขาดไม่ได้เลย เช่น งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ หรือแม้แต่พิธีกรรมขอขมาหลังฟ้าผ่า จัดบวงสรวงเทวดา บูชาของรักษา เทพ เทวดา เป็นต้น ดังนั้นการทำบายศรีประเภทนี้ต้องวางซ้าย ขวา หน้าเครื่องพิธี เนื่องจากบายศรีประเภทนี้มีลักษณะเป็นต้น มีลำต้น จึงเป็นเหตุให้เรียกว่าบายสะไรเดิม (สัมภาษณ์ บัวลิน หมื่นยิ่ง, 19 กันยายน 2565)

บายศรีต้น เครื่องบูชาตามแบบวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวไทยเชื้อสายเขมร

ภาพที่ 4 การทำบายศรีต้น แบบชาวไทยเชื้อสายเขมร

ที่มา : ยโสธารา ศิริภาพระภากร (2565: 4)

ชาวไทยเชื้อสายเขมรจะให้ความสำคัญมากและขาดเสียไม่ได้เลยถ้ามีการจัดประกอบพิธีกรรมใดก็ตามที่เกี่ยวข้องกับงานมงคลต้องเชิญ เทพ เทวดา อารักษ์ ให้มาในงานพิธีเพื่อช่วยสนับสนุนกิจการบางอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ชาวไทยเชื้อสายเขมรมักนิยมการจัดบายศรี

Citation : สำเร็จ อินทุง, ยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

ต้นแบบโบราณเกือบทุกพิธีกรรมที่สำคัญ เหตุเพราะชาวไทยเชื้อสายเขมรในแถบนี้มีความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเชื่อว่าบายศรีต้นเป็นเครื่องบูชา เพื่อถวายเป็นเครื่องสังเวยบูชา เป็นประเพณีที่ได้ปฏิบัติกันมานานนับแต่โบราณซึ่งตามวัฒนธรรมเขมรแถบอีสานใต้ จะให้ความสำคัญมากเป็นกรณีพิเศษ (สัมภาษณ์ พระครูโสภณธรรมรังสี, 19 กันยายน 2565)

“บายสะไรเดิม” กับ พิธีกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องในพระพุทธศาสนา

ชาวไทยเชื้อสายเขมรแถบอีสานใต้ มีการผสมผสานทางวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมที่ผสมผสานกันมาตั้งแต่อดีตมีพัฒนาการทางศาสนาโบราณ การนับผีวิญญาณ ศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ที่ปรากฏในแถบอีสานใต้ คือ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ จะเห็นถึงปราสาทหินโบราณเป็นเทวสถานของศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ในอริยธรรมขอมแถบประเทศกัมพูชาในอดีตมีการนับถือมานับพันปี หลายยุคสมัย ฐานคติทางศาสนา มักนิยมสร้างเทวสถานเพื่ออุทิศแก่เทพเจ้า (พระคิวง พระนารายณ์ วิษณุ) และเพื่อเป็นที่บูชาตามที่ต่าง ๆ ต่อมาได้มีการนับถือพระพุทธศาสนาด้วยพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพระพุทธศาสนาที่ชาวไทยเชื้อสายเขมรให้ความสำคัญ และได้นำบายสะไรเดิม เข้าสู่พิธีกรรมเสมอ เช่น พิธีกรรมพุทธาภิเสก พิธีบวงสรวง การขึ้นบ้านใหม่ พิธีบูชาเทวดา ฯลฯ เป็นต้น โดยให้ความสำคัญว่าในพิธีกรรมจะต้องมีการชุมชนเทวดา (การเชิญเทวดาตามสวรรค์ชั้นต่างๆ) มาร่วมในพิธี สิ่งที่ชาวไทยเชื้อสายเขมรได้มีความนับถือในรูปแบบ เทวดาวิญญาณ อยู่แล้วจำเป็นต้องจัดทำบายศรีขึ้นเพื่อการบูชา (สัมภาษณ์ ประชา คลังฤทธิ์, 13-14 พฤษภาคม 2565) และเสริมพิธีงานบุญตามความเชื่อสามารถเสริมบารมีให้เขาเหล่านี้ด้วยให้เจ้าภาพได้มีความเจริญรุ่งเรือง ในบายศรีที่ปรากฏจะเห็นได้ถึงเครื่องบวงสรวงที่ปรากฏในบายศรี ได้แก่ มีขนมข้าวต้ม ผลไม้ ดอกไม้ ธูปเทียน ข้าวสวย อีกนัยยะหนึ่งก็หมายถึงการได้บูชา เทวดาที่มาชุมชนในงานพิธีกรรมที่ได้เชิญมาแล้ว เป็นเครื่องสังเวย โดยการจุดธูปบอกกล่าวด้วย (สัมภาษณ์ พระครูโสภณธรรมรังสี, 19 กันยายน 2565) อีกความหมายหนึ่งได้กล่าวว่า เป็นการถวายเครื่องบูชาแด่พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งเชื่อว่าเป็นงานที่ได้บุญมากและการทำบายศรีชนิดนี้จะได้บุญมาก และได้ถือมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ (สัมภาษณ์ สำเร็จ อินทุง, 17 กันยายน 2565)

พิธีกรรมกับการบูชาตามความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายเขมร

พิธีกรรมได้แสดงออกทางพฤติกรรมมนุษย์ (The Ritual Has Demonstrated Human Behavior) และเป็นตัวที่บ่งบอกถึงความเชื่อของบุคคลในชุมชนและสังคม ที่แสดงออกในรูปแบบลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามจุดประสงค์ของการบูชา โดยแบ่งพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตส่วนหนึ่ง พิธีกรรมที่เป็นมงคลด้วยส่วนหนึ่งซึ่งพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบูชา จะเกี่ยวกับชีวิตจะเป็นพิธีกรรมที่มุ่งความเจริญรุ่งเรืองต่อชีวิตโดยตรง มุ่งที่จะบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ความคุ้มครองดูแลปกป้องรักษา ไม่เกิดภัยอันตราย ให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีอายุยืน พร้อมทั้งให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ (ศิริพร สุเมธรัตน์, 2535 : 40) ตามประเพณี เป็นการสั่งสมของวัฒนธรรมและเป็นที่ยอมรับของชาวไทยเชื้อสายเขมรในดินแดนแถบนี้

วัฒนธรรมแห่งการสืบทอดรักษามาแต่โบราณกับบทบาทของบายสะไรเดิม

ความเชื่อในด้านวัฒนธรรมในพิธีของชาวไทยเชื้อสายเขมรกับบทบาทของ บายสะไรเดิมมักประกอบด้วย การเกิด พิธีแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีเซ่นไหว้ดวงวิญญาณ พิธีสื่อสารดวงวิญญาณ พิธีเรียกขวัญ ความเชื่อเรื่องปุตอาอรักรักษาชุมชน (กระตมตา ไย) และพิธีทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาด้วย

การเกิด (Birthday) การเกิดในสมัยโบราณไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงเป็นสิ่งที่ลำบากมาก ชาวไทยเชื้อสายเขมรแถบอีสานใต้ มีความเชื่อว่า “การคลอดบุตรเปรียบเสมือนการนั่งเรือข้ามทะเลไม่รู้ว่าขณะที่นั่งเรือข้ามนั้นจะมีคลื่นหรือพายุพัดเรือให้ล่มจมน้ำเมื่อใดหาฐู้ไม่นั้นแสดงถึงความตาย มีการปฏิบัติตนในช่วงการตั้งครรภ์ไม่ว่าจะเป็น ข้อชะล่า การปฏิบัติตนในแต่ละวัน เช่น ห้ามออกนอกบ้าน 3 เวลา คือ ตีห้าเที่ยงตรงและหกโมงเย็น ชาวไทยเชื้อสายเขมรจะเชื่อว่าเวลานี้เป็นเวลาที่มีออกหากินถ้าจำเป็นจริงๆ จะพกพาเครื่องราง จนกว่าจะถึงเวลาคลอด เมื่อคลอดบุตร มักมีการจัดทำ จวมกรุกำเน็ด ถือเป็นขั้นที่จัดรับเด็กผู้เกิดใหม่และเชิญเทวดาที่ตามมารักษาให้รับรู้ และถือเป็นการรับขวัญด้วย เชื่อว่าจะปลอดภัย เด็กจะไม่ร้องเสียงง่าย (สัมภาษณ์ เปา ซ่อมทอง, 11 เมษายน 2565)

การแต่งงาน (Marriage) เราจะพบว่า การแต่งงานของชาวไทยเชื้อสายเขมร การจะแต่งงานจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อคู่ที่ถูกต้องกับตำราพร้อมกับในวันแต่งงานจำเป็นต้องมีการแต่งกายที่เป็นมงคลไม่ว่าจะเป็นตัวเจ้าบ่าว เจ้าสาว เพื่อนเจ้าบ่าวเจ้าสาว พร้อมทั้งญาติ ในการไปขึ้นบ้านเจ้าบ่าวจะมีพิธีไหว้ผีไหว้บรรพบุรุษ โดยเจ้าสาวจะเตรียมเสื้อผ้าโสร่งหรือผ้าสไบไปไหว้พ่อสามีสามี

Citation : สำเร็จ อินทุง, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.20>

หลังจากนั้นจึงนำไปไหว้ญาติผู้ใหญ่ เช่น พี่ ป้า น้า อา เป็นต้น ญาติๆ จะรับไหว้และผูกข้อมือพร้อมเงินเป็นค่าทำขวัญลูกสะใภ้หรือหลานสะใภ้เพื่อเป็นสิริมงคลเพราะครั้งหนึ่งในชีวิตคนเราที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อก็คือการแต่งงานนั่นเอง สรุปความคือความเชื่อในงานแต่งงานจะมีความเชื่อและเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษและรักเดียวใจเดียวและมักมีบายศรีจะประกอบในการแต่งงานในดินแดนแถบนี้

การขึ้นบ้านใหม่ ชาวไทยเชื้อสายเขมรจะมีการประกอบพิธีคล้ายกันทั้งนี้เนื่องจากมีบรรพบุรุษมาจากสายเลือดเดียวกันส่วนใหญ่เป็นญาติสนิทกันในการสร้างบ้านแต่ละหลังจึงมีความสำคัญยิ่งก่อนที่จะมีพิธีปลูกบ้านต้องหาฤกษ์ยามที่ดีทั้งนี้ที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต้องอาศัยอยู่ตลอดชีวิตเป็นมรดกตกทอดแก่บุตรหลาน ข้อชะล่าที่สำคัญ ได้แก่ (1) ห้ามทำบันไดหันหน้าไปทางทิศตะวันตกมีความเชื่อว่าจะทำให้เจ้าของบ้านตกต่ำอาจจะเป็นเบี้ยล่างของคนอื่น (2) บันไดบันจะต้องเป็นเลขคี่เช่น 5 -7 -9 ห้ามเป็นเลขคู่เพราะเลขคู่คือบันไดบ้านของผี (อุษา หม้อทอง, 2547: 116) (3) การขุดหลุมใส่เสาบ้านในหลุมทุกหลุมจะใส่ใบเงินใบทอง เหรียญ ใบเงิน ใบทอง ต้นบัว ใบคูณ และไม้มงคลอื่นๆ เป็นจำนวนเลข 9 เชื่อว่าเป็นเลขมงคลค้าคุณก้าวหน้าตลอดไป (4) เจ้าของบ้านต้องหาอาหารที่ดีให้ช่างสร้างบ้านได้รับประทานจนกว่าจะสร้างบ้านแล้วเสร็จเชื่อว่าเจ้าของบ้านจะได้อยู่ดีมีสุขร่ำรวยและอยู่ดีกินดีตลอดไป (5) ในวันขึ้นบ้านใหม่ห้ามฆ่าหมูเพราะเชื่อว่าหมูมีมันมากทำให้สิ้นเงินทองจะสิ้นไหลออกให้ฆ่าได้เฉพาะสัตว์เล็ก เช่น ไก่ กบ ปลา สำหรับเจ้าของบ้านญาติผู้ใหญ่แขกที่ได้รับเชิญจะต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยสวยงาม ประดับประดาด้วยของมีค่า เช่น เงิน ทอง เสื้อผ้า เป็นชุดใหม่หรือเก่าก็ได้แต่ต้องสะอาดเรียบร้อยโดยเฉพาะเจ้าของบ้านต้องสวยที่สุดเพราะเชื่อว่าเป็นการสิริมงคลเรียกโชคลาภเข้าบ้าน

พิธีกรรมโง่ละมัวต ของชาวไทยเชื้อสายเขมร มีความเชื่อในเรื่องพิธีนี้เป็นพิธีกรรมสื่อสารถึงดวงวิญญาณบรรพบุรุษ มีความเชื่อว่าผู้ทรง คือผู้ที่ทำหน้าที่ติดต่อสื่อสารกับผีบรรพบุรุษมีทั้งผีบรรพบุรุษที่เป็นผู้หญิงและผู้ชาย ถ้าผีบรรพบุรุษเป็นผู้ชายมาเข้าร่าง ในสายตระกูลหนึ่งจะมีผู้หญิงในตระกูลนั้นๆ มีอยู่หนึ่งคนซึ่งเป็นการสืบเชื้อสายทางแม่ที่จะต้องรับสืบทอดต่อไป

ความเชื่อเรื่องศาลปู่ตา (กระตามตา ไย) ที่สำคัญอีกอย่างของชาวไทยเชื้อสายเขมร คือความเชื่อเรื่องศาลปู่ตาที่มีรูปปั้นเป็นสัญลักษณ์ ชาวบ้านจะประกอบพิธีเช่นไหว้ คือ การเซ่นปู่ตาในเดือน 3 และเดือน 6 เพื่อความเป็นสิริมงคลก่อนการทำการเพาะปลูก จะเซ่นไหว้ขอฝนให้ถูกต้องตามฤดูกาลในเดือนสามเช่นไหว้เพื่อขอขอบคุณปู่ตาที่ดลบันดาลให้ได้ข้าวปลาอาหารพืชผลที่สมบูรณ์

นิเวศวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Ecology) เป็นแนวคิดทางมานุษยวิทยาแนวหนึ่งที่น่าสนใจ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมโดยเน้นถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมว่าเป็นตัวกำหนด กระบวน การทางวิวัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่ง สจ๊วต (Steward, 1959 : 81-85) นัก มานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ได้อธิบายแนวความคิดว่า เป็นการศึกษากระบวนการปรับตัวของ สังคม ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมแนวคิดนี้มองสังคม ในลักษณะพลวัตหรือเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยมีพื้นฐานสำคัญ คือ เทคโนโลยี การผลิตสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขกำหนดกระบวนการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของ สังคมและวัฒนธรรม

สจ๊วต (Steward) กล่าวว่า นิเวศวิทยา การปรับตัวเข้าหากันระหว่างสิ่งแวดล้อมกับมนุษย์ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ระบบนิเวศวิทยาของสังคมก่อน เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของสังคม วัฒนธรรม (Socio culture) นั้นๆ และมีความเชื่อต่อไปอีกว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความแตกต่างใน การปรับตัวของวัฒนธรรมวัฒนธรรมที่ต่างกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมที่เหมือนกันจะแสดงรูปแบบของการ พัฒนาการที่เหมือนกันและเขามีความเชื่อว่าในวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมแบบหลายสาย (Multilinear) มากกว่าวิวัฒนาการวัฒนธรรมสายเดียว (Unilinear) ซึ่งในการศึกษาค้นคว้านี้ สามารถ อธิบายถึงปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเขมร ที่มีวัฒนธรรมประเพณี มาแต่ โบราณ แม้นปัจจุบันอาจมีการปรับเปลี่ยนบางอย่างก็เพราะ ในสมัยเทคโนโลยี เป็นกำลังสำคัญใน การขับเคลื่อน ให้ได้รับอิทธิพลต่อผู้อาศัยอยู่ในสังคม ชุมชน ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในแ่งวัฒนธรรม เดียวกันที่ได้รับอิทธิพลของขอมในอดีต โดยความเชื่อและพิธีกรรมที่มีการผสมผสานเข้ากัน จาก พิธีกรรม ความเชื่อจะบ่งบอกถึงกระบวนการวิวัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชนหรือ สังคมนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

บทบาท วัฒนธรรม และการสืบทอด

ความเชื่อในด้านวัฒนธรรมในพิธีของชาวไทยเชื้อสายเขมรกับบทบาทของ บายสะไรเดิมมัก ประกอบด้วย การเกิด การแต่งงาน การขึ้นบ้านใหม่โจ้ลมะมัวต ความเชื่อเรื่องปู่ตาอารักษ์รักษา ชุมชน (กระตวมตา ไย) และพิธีทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา

การถือกำเนิด “การคลอดบุตรเปรียบเสมือนการนั่งเรือข้ามทะเลไม่รู้ว่าจะขณะที่นั่งเรือข้าม นั้นจะมีคลื่นหรือพายุพัดเรือให้ล่มจมน้ำเมื่อใดหาว่าไม่แน่นอนแสดงถึงความตาย ชาวไทยเชื้อสายเขมร จะเชื่อว่าเวลานี้เป็นเวลาทีฝือออกหากินถ้าจำเป็นจริงๆ จะพกพาเครื่องราง จนกว่าจะถึงเวลาคลอด

เมื่อคลอดบุตร มักมีการจัดทำ จวมกรุกำเนิด ถือเป็นขันธุ์ที่จัดรับเด็กผู้เกิดใหม่และเชิญเทวดาที่ตามมารักษาให้รับรู้ และถือเป็นการรับขวัญด้วย เชื่อว่าจะปลอดภัย เด็กจะไม่ร้องเสียงง่าย (สัมภาษณ์ เปา ซ่อมทอง, 11 เมษายน 2562)

การแต่งงาน (Marriage) การจะแต่งงานจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อคู่ที่ถูกต้องกับตำราพร้อม กับในวันแต่งงานจำเป็นต้องมีการแต่งกายที่เป็นมงคลไม่ว่าจะเป็นตัวเจ้าบ่าว เจ้าสาว ทำพิธีสู่ขวัญ เพื่อเป็นสิริมงคลเพราะครั้งหนึ่งในชีวิตคนเราที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อก็คือการแต่งงาน สรุปความคือ ความเชื่อในงานแต่งงานจะมีความเชื่อและเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษและรักเดียวใจเดียวและมักมีบายศรี จะประกอบในการแต่งงานในดินแดนแถบนี้

พิธีขึ้นบ้านใหม่ การสร้างบ้านแต่ละหลังจึงมีความสำคัญยิ่งก่อนที่จะมีพิธีปลูกบ้านต้องหา ฤกษ์ยามที่ดีทั้งนี้ที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต้องอาศัยอยู่ตลอดชีวิต เป็นมรดกตกทอดแก่บุตรหลาน ข้อชะล่าที่สำคัญ ได้แก่ (1) ห้ามทำบันไดหันหน้าไปทางทิศตะวันตกมีความเชื่อว่าจะทำให้เจ้าของ บ้านตกต่ำอาจจะเป็นเบียดเบียนของคนอื่น (2) บันไดบันจะต้องเป็นเลขคี่เช่น 5 -7 -9 ห้ามเป็นเลขคู่ เพราะเลขคู่คือบันไดบ้านของผี (อุษา หม้อทอง, 2547: 116) (3) การขุดหลุมใส่เสาบ้านในหลุมทุก หลุมจะใส่ใบเงินใบทอง เหยี่ยว ใบเงิน ใบทอง ต้นบัว ใบคูณ และไม้มงคลอื่นๆ เป็นจำนวนเลข 9 เชื่อว่าเป็นเลขมงคลค้าคุณก้าวหน้าตลอดไป (4) เจ้าของบ้านต้องหาอาหารที่ดีให้ช่างสร้างบ้านได้ รับประทานจนกว่าจะสร้างบ้านแล้วเสร็จเชื่อว่าเจ้าของบ้านจะได้อยู่ดีมีสุขร่ำรวยและอยู่ดีกินดี ตลอดไป (5) ในวันขึ้นบ้านใหม่ห้ามฆ่าหมูเพราะเชื่อว่าหมูมีมันมากทำให้สิ้นเงินทองจะสิ้นไหลออก ให้ฆ่าได้เฉพาะสัตว์เล็ก เช่น ไก่ กบ ปลา สำหรับเจ้าของบ้านญาติผู้ใหญ่แขกที่ได้รับเชิญจะต้อง แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยสวยงาม ประดับประดาด้วยของมีค่า เช่น เงิน ทอง เสื้อ ผ้า เป็นชุด ใหม่หรือเก่าก็ได้แต่ต้องสะอาดเรียบร้อยโดยเฉพาะเจ้าของบ้านต้องสวยที่สุดเพราะเชื่อว่าเป็นการสิริมงคลเรียกโชคลาภเข้าบ้าน

พิธีโถ้ลมะมัวตชาวไทยเชื้อสายเขมร มีความเชื่อในเรื่องพิธีนี้เป็นพิธีกรรมสื่อสารถึงดวง วิญญาณบรรพบุรุษ มีความเชื่อว่าผู้ทรง คือผู้ที่ทำหน้าที่ติดต่อสื่อสารกับผีบรรพบุรุษมีทั้งผีบรรพ บุรุษที่เป็นผู้หญิงและผู้ชาย ถ้าผีบรรพบุรุษเป็นผู้ชายมาเข้าร่าง ในสายตระกูลหนึ่งจะมีผู้หญิงใน ตระกูลนั้น ๆ มีอยู่หนึ่งคนซึ่งเป็นการสืบเชื้อสายทางแม่ที่จะต้องรับสืบทอดต่อไป

ความเชื่อเรื่องศาลปู่ตา (กระตามตา ไย) ที่สำคัญอีกอย่างของชาวไทยเชื้อสายเขมร คือ ความเชื่อเรื่องศาลปู่ตาที่มีรูปปั้นเป็นสัญลักษณ์ ชาวบ้านจะประกอบพิธีเช่นไหว้ คือ การเซ่นปู่ตา

ในเดือน 3 และเดือน 6 เพื่อความเป็นสิริมงคลก่อนการทำการเพาะปลูก จะเซ่นไหว้ขอฝนให้ถูกต้องตามฤดูกาลในเดือนสามเซ่นไหว้เพื่อขอขอบคุณปฐพีที่ตกลงบันดาลให้ได้ข้าวปลาอาหารพืชผลที่สมบูรณ์ นิเวศวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Ecology) เป็นแนวคิดทางมานุษยวิทยาแนวหนึ่งที่สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมโดยเน้นถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมว่าเป็นตัวกำหนดกระบวนการทางวิวัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่ง สจ๊วต (Steward, 1959 : 81-85) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ได้อธิบายแนวความคิดว่า เป็นการศึกษาระบบการปรับตัวของ สังคมภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม แนวคิดนี้มองสังคม ในลักษณะพลวัตหรือเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาการเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยมีพื้นฐานสำคัญ คือ เทคโนโลยีการผลิตสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขกำหนดกระบวนการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของสังคมและวัฒนธรรม สจ๊วต (Steward.) กล่าวว่า นิเวศวิทยา คือการปรับตัวเข้าหากันระหว่างสิ่งแวดล้อมกับมนุษย์ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ระบบนิเวศวิทยาของสังคมก่อน เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของสังคมวัฒนธรรม (Socio culture) นั้น ๆ และมีความเชื่อต่อไปอีกว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความแตกต่างในการปรับตัวของวัฒนธรรมวัฒนธรรมที่ต่างกันสิ่งแวดล้อมที่เหมือนกันจะแสดงรูปแบบของการพัฒนาการที่เหมือนกันและเขามีความเชื่อไว้ในวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมแบบหลายสาย (Multilinear) มากกว่าวิวัฒนาการวัฒนธรรมสายเดียว (Unilinear) ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ สามารถอธิบายถึงปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเขมร ที่มีวัฒนธรรมประเพณี มาแต่โบราณ แม้นปัจจุบันอาจมีการปรับเปลี่ยนบางอย่างก็เพราะ ในสมัยเทคโนโลยี เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน ให้ได้รับอิทธิพลต่อผู้อาศัยอยู่ในสังคม ชุมชน ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในแ่งวัฒนธรรมเดียวกันที่ได้รับอิทธิพลของขอมในอดีต โดยความเชื่อและพิธีกรรมที่มีการผสมผสานเข้ากัน จากพิธีกรรม ความเชื่อจะบ่งบอกถึงกระบวนการวิวัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชนหรือสังคมนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- โกศลัญญา ศิริสงวน. (2566). **สัญลักษณ์ในบายศรีของชาวไทยเขมรสุรินทร์**. สาขาวิชาการวิจัยและ พัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ทองดา คลังฤทธิ์. (2565, เมษายน 11). สัมภาษณ์.
- ประกอบ ผลงาม. (2538). **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- ประชา คลังฤทธิ์. (2565, เมษายน 11). สัมภาษณ์.

Citation : สำเร็จ อินทุง, ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasrru.2023.20>

พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

พระครูโสภณธรรมรังสี. (2565, กันยายน 19). เจ้าคณะอำเภอเมืองสุรินทร์ (๘). สัมภาษณ์.

พระเกียรติยศ โอชาวัฒน์. (2548). **การศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาของร่างทรง : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. ปรินญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมชาย สิริวิฑโกล. (2565, กันยายน 19). สัมภาษณ์.

แม่ชีบัวลิน หมั่นยิ่ง. (2565, กันยายน 19). ผู้มีประสบการณ์. สัมภาษณ์.

ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2556). **ศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมการเข้าทรงของชาวพุทธ : กรณีศึกษาบ้านศาลาสามัคคี ตำบลบ้านขบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์**. ปรินญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2559). การสืบเชื้อสายทางวัฒนธรรมด้วยพิธีกรรม แกลมของชาวไทยภูเขา. **การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชชมงคลสุรินทร์วิชาการ ครั้งที่ 8 “วิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย 4.0”**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ (22-23 ธันวาคม).

ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2559). อิทธิพลของความเชื่อกับรูปแบบวิถีการดำเนินชีวิตพิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์ต่ออายุของชาวไทยเขมรสุรินทร์. **การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์วิชาการ ครั้งที่ 8 “วิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย 4.0” RSC2016**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ (22-23 ธันวาคม 2559).

ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2560). “ระเบียบเครื่องแขวน” องค์ประกอบขั้นตอนของพิธีกรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรตามความเชื่อในพิธีกรรมโຈ้ลมะมัวต. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. 1(1) : 131-142.

ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2560). **บายไซเพี้ยะ เครื่องบูชาเพื่อเสริมสร้างกำลังใจและความมั่นคงทางด้านจิตใจของชาวไทยเขมรสุรินทร์**. นำเสนออินเตอร์เนทชั่นเนล คอนเฟอร์เรนซ์ ปี 2017 ที่ 13-14, 2017. มหาวิทยาลัยนันทยาง ประเทศสิงคโปร์.

ว. จินประดิษฐ์. (2538). **อำนาจลึกลับของร่างทรง ฉบับมาตรฐานและสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งแสงการพิมพ์.

Citation : สำเร็จ อินทุง, ยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “บายสะไรเดิม” สัญลักษณ์และการสื่อความหมายด้านการดำเนินชีวิตของชาวไทยเชื้อสายเขมร. **วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ**. 1(3) : 71-88.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.20>

- ศิริพร สุเมธรัตน์. (2535). **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองสุรินทร์**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). **วัฒนธรรมกับการพัฒนาทางเลือกของสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานจังหวัดสุรินทร์. (2539). **บรรยายสรุปจังหวัดสุรินทร์**. สุรินทร์ : สำนักงานจังหวัดสุรินทร์.
- สำเร็จ อินทยุง. (2565, กันยายน 19). นักวิชาการอิสระ. สัมภาษณ์.
- อิสราพร จันทร์ทอง. (2537). **บทบาทหน้าที่ของพิธีกรรมแก้มอของชาวกูย บ้านสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์**. ม.ป.ท. มนุษย์วิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- อุษา หม้อทอง. (2547). **การนับถือของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูยในประเทศไทยและช่วยในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. โปรแกรมวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- DennySergeant, Global Ritualism. (2542). **พิธีกรรมของโลก**. แปลโดยทิพย์อาภา. กรุงเทพฯ : บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.
- Richard Lawrence. **Unlock Your Psychic Powers-ศาสตร์แห่งพลัง**. (2542). แปลโดย สมชาย สัมฤทธิ์ทรัพย์. กรุงเทพฯ : มาสเตอร์พริ้งตั้ง.
- Steward, Julian H. (1959). **The Concept and Method of Cultural Ecology**. In Readings In Anthropology.

“พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณ
ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกุย

"Glamor Ceremony": Society and the Spiritual Relationship of
the Thai Kui Ethnic Group

ยโสธารา ศิริภาพระภากร^{1*} และสุริยา คลังฤทธิ์²
Yasochara Siriphaprapagon^{1*} and Suriya Krangrit²

Received : February 3, 2023; Revised : February 23, 2023; Accepted : February 23, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

“พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกุย ได้แสดงปรากฏให้เห็นในรูปแบบ ด้านสายสัมพันธ์ด้านสังคม และสายสัมพันธ์ด้านจิตวิญญาณของชนกลุ่มนี้ที่ปรากฏในพิธีกรรม เป็นภาวะรูปแบบโครงสร้างทางสังคมของชาวไทยกุยที่มีต่อดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ได้อาศัยรูปแบบพิธีกรรมเป็นจุดประสานและเชื่อมต่อสื่อสาร ที่รวมเป็นสังคมและยังกลายเป็นการมีส่วนร่วมทางด้านจิตวิญญาณ ดังนั้น พิธีสื่อสารถึงดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ เป็นส่วนหนึ่งในการเชื่อมระบบสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทยกุยเข้าไว้ด้วยกันอย่างเข้มแข็ง จุดนี้ถือเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ความเกิดการเกื้อกูลและแบ่งปันความรัก จนกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ในสังคมปัจจุบัน สายสัมพันธ์เป็นสิ่งที่กำลังบ่งบอกถึงพื้นฐานความมั่นคง

---

¹รองผู้อำนวยการสำนักงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสุรินทร์ แห่งที่ 2 วัดป่าโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์; Deputy Director of the 2nd Surin Provincial Dharma Practice Office, Wat Pa Yotha Prasit, Nok Mueang Subdistrict, Mueang Surin District, Surin Province, Thailand.

²นักวิชาการอิสระ บ้านศาลาสამัคคี ตำบลชบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์; Independent academician Ban Sala Samakkhi, Chob Sub-district, Sangkha District, Surin Province, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : yasochara.s@gmail.com

Citation : ยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกุย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.21>

ความรักและร่วมกันรักษาโดยเห็นคุณค่าประโยชน์ของพิธีกรรม การเข้าศึกษาถึงระบบโครงสร้างภายในที่ซ่อนอยู่เพื่อถอดออกมาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไปได้ “พิธีแกลมอ” เป็นพิธีกรรมที่สำคัญของชาวไทยกูย เป็นพิธีบูชาผีบรรพบุรุษในตระกูลในสายเลือด และเป็นพิธีกรรมแห่งการรักษา ยังมีการทำนายและพยากรณ์ กลุ่มชนนี้ยังให้ความสำคัญมากในพิธีกรรมนี้ ดังนั้น สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณ เป็นการบอกถึงระบบโครงสร้าง ระหว่าง มนุษย์ พิธีกรรม ดวงวิญญาณ และการเกื้อกูล เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords) : พิธีกรรมแกลมอ, สายสัมพันธ์, สังคม, จิตวิญญาณ, กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกูย

Abstract

"Glamor Ceremony" Social and Spiritual Relations of the Thai Kui Ethnic Group was shown in the form social relations and the spiritual connections of this people that appear in the rituals It is the condition of the social structure of the Tai Kui people towards the spirits of their ancestors. Relying on the ritual form as a point of coordination and communication It is a social gathering and also becomes a spiritual communion, so the ceremony communicates the spirits of the ancestors. Be part of the social and spiritual relationship of ethnic groups. The Thai Kui people unite together in strength. This point is regarded as the one point that causes mutual support and sharing of love. to become a strong community in today's society Relationships are indicative of fundamental stability. love and mutual healing by appreciating the benefits of the ritual Access to study the hidden internal structure in order to remove it can be useful for further study. It is a ritual to worship the ancestor spirits in the family in the blood. and a ritual of healing There are also predictions and prophecies. This group also attaches great importance to this ritual, so social and spiritual ties. It tells about the structural system between human beings, rituals, souls, and mutual aids, etc.

Keywords : Glamor Ritual, Relationship, Society, Spirituality, Thai Kui Ethnic Group

Citation : ยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกูย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.21>

บทนำ (Introduction)

แถบอีสานใต้ มีกลุ่มชาติพันธุ์ของชาวไทยภูเขา เข้ามาอาศัยตั้งแต่โบราณ กลุ่มชาวไทยภูเขาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ ซบอบอยู่กันเป็นกลุ่ม ชุมชน มีอัยาศัยดี มีสัมมาคารวะ และเอื้ออาทร แบ่งปันกัน ระบบโครงสร้างทางสังคม ชาวชนนี้ นับว่ามักจะอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ สร้างที่อยู่ใกล้กัน และพึ่งพิงอาศัยกัน ถือเป็นระบบสังคมที่อบอุ่น ในระบบสังคมของชาวไทยภูเขา เป็นระบบแบบพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ แบ่งปันกันมาก เป็นกลุ่มหนึ่งที่รักความสงบ อยู่แบบพอเพียง การดำเนินอาชีพนั้นเรียบง่าย โดยชาวไทยภูเขานั้นมีความเชื่อในศาสนาพุทธควบคู่กับความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติที่สืบทอดตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย (บุรณมเชน สุขคุ้ม, 2562 : 1574) จากการกล่าวมานั้น แสดงให้เห็นถึงระบบโครงสร้างความเป็นอยู่ การอิงอาศัย พึ่งพิงและช่วยเหลือกัน ตลอดถึงระบบโครงสร้างทางความเชื่อที่ชนกลุ่มนี้มี ถือเป็นสิ่งมงคลตามความเชื่อ และทั้งสองระบบที่กล่าวถึงนี้ ถือว่าเป็นระบบสังคมของกลุ่มชาวไทยภูเขา และระบบโครงสร้างทางความเชื่อทางจิตวิญญาณ หรืออำนาจวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ ทั้งสองระบบนี้เป็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เป็นอันเดียวกัน ที่กลุ่มชาวไทยภูเขานี้ได้ใช้และดำเนินมารวมกันมา ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน (Dhammamolee et al, 2017)

สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา ที่แสดงให้เห็น และปรากฏให้เห็นชัดในรูปแบบ พิธีกรรมที่ สามารถแสดงได้สองระบบ คือ ระบบทางสังคม และระบบทางจิตวิญญาณที่ปรากฏเป็นองค์รวมนั้น คือ “แกลมอ” พิธีกรรมนี้เป็นภาวะรูปแบบโครงสร้างทางสังคมที่มีต่อจิตวิญญาณ โดยอาศัยรูปแบบพิธีกรรมเป็นจุด ประสานและเชื่อมต่อ สื่อสาร (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) ที่อาจรวมได้ทั้งสังคม และจิตวิญญาณมารวมกันในองค์ประกอบเดียวกัน ดังนั้นแกลมอเป็นส่วนเชื่อมระบบสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทยภูเขา เข้าไว้ด้วยกันอย่างแน่นแฟ้นจุดนี้ถือเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ความเกิดความรัก ห่วงแทน สื่อสาร รวมมือและกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ในสังคมปัจจุบัน ที่หาแหล่งยึดเหนี่ยวตามระบบโครงสร้าง เสมือนกลุ่มชาวไทยภูเขานี้ไม่ค่อยมี ทั้งนี้ประโยชน์ตามโครงสร้างเป็นสิ่งที่กำลังบ่งบอกถึงพื้นฐานความมั่นคง ความรัก ความห่วงแทน และร่วมกันรักษา โดยเห็นคุณค่า ประโยชน์ของพิธีกรรมแกลมอ กับการเข้าศึกษาถึงระบบโครงสร้างภายในที่ซ่อนอยู่ เพื่อถอดออกมาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาดูต่อไปได้

กลุ่มชาวไทยกุย

“กุย” หรือ “กวย” เป็นสื่อสาย หรือสายเลือดเดียวกัน ต่างกันที่สำเนียง เสียงพูด เท่านั้น กุย-กวย เป็นชื่อแทนกลุ่มชนที่มีความแตกต่างทางฐานวัฒนธรรม ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี และการดำรงชีวิต กลุ่มชาวไทยกุย ในเขตอีสานใต้ มีปรากฏในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี นครราชสีมา ยโสธร เป็นต้น กลุ่มชาวไทยกุย จะมีภาษาพูดเป็นของตนเอง เข้าใจได้ ถ้าสามารถพูดและเข้าใจความหมาย (ยโสธรา ศิริภาประภากร, 2559 : D-538)

กลุ่มชาวไทยกุยเป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อาศัยน้ำเพื่อการเกษตร และอาชีพหลัก คือการเกษตร มีความเชื่อต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ และให้ความเคารพธรรมชาติ ในรอบปี มีพิธีกรรมสำคัญเพื่อบูชาต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ชาวไทยกุย (ภุชนันท์ แสงมาศ และ ยโสธรา ศิริภาประภากร, 2562 : 116) ชาวไทยกุยจะมีวาระการเซ่นไหว้ที่สำคัญ คือ ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 และขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 ในรอบปี เป็นพิธีบูชา เพื่อขอความอุดมสมบูรณ์แก่การทำเกษตร ฝน ฟ้า ตกต้องตามฤดูกาลด้วย นี่คือช่วงเดือน 6 ในส่วนเดือน 3 นั้น เป็นพิธีถวายเพื่อตอบแทน ที่คุ้มครอง ดูแล ให้ได้ผลผลิตดีดังงาม จึงเป็นเสมือนการตอบแทนคุณของมนุษย์ที่มีต่อ อำนาจเหนือธรรมชาติ (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) “อาเยะ” เปรียบได้ว่าเป็นเทพบริบาลชนเผ่า ที่ชาวไทยกุยนับถือและให้ความสำคัญมากในเรื่องการดำเนินชีวิต เมื่อถึงกำหนดวันสำคัญ กลุ่มชนจะรวมตัวกันเพื่อทำพิธีกรรมเซ่นไหว้อาเยะ ในพื้นที่ ท้องถิ่นที่ตนอาศัย เป็นต้น สิ่งเหนือธรรมชาติที่มองไม่เห็น ชาวไทยกุยจะให้ความเชื่อถือมาก เพราะอำนาจเหล่านั้น สามารถให้ได้ทั้งคุณและโทษได้ ดังนั้น จึงเกิดพิธีกรรมบูชาเซ่นไหว้ บวงสรวงสิ่งต่าง ๆ ที่เชื่อว่า สัญลักษณ์มีอำนาจวิญญานศักดิ์สิทธิ์ อาทิ 1) ปะกำซ่าง ชาวไทยกุย มักสร้างศาลนี้ เพื่อไว้เส้นปะกำซ่าง เพื่อเคารพบูชาปะกำซ่างยังปรากฏในพิธีกรรมและเป็นสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ภูรภิชา สืบทอดมาหลายยุคหลายสมัย (Dhammamolee et al., 2017) 2) อาหะ หรือ ยะ ชาวไทยกุย จะสร้างศาลไว้ทิศตะวันตกของชุมชน เพื่อกราบไหว้บูชา หรืออาจเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือโบราณเชื่อว่า ยังมีวิญญานรักษาอยู่ทั้งนี้อาหะยังมีความเกี่ยวข้องในพิธีกรรม แกลมอของชาวไทยกุยในด้าน เชิญดวงวิญญานที่รักษาพื้นที่ชุมชนมาในพิธีกรรม และยังปรากฏว่ามีดวงวิญญาน อาหะชุมชนในสิ่งร้างผู้อยู่ในพิธีกรรมแกลมอจึงเป็นระบบเชื่อมต่อกันในด้านดวงวิญญานและพิธีกรรมของกลุ่มชน (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) 3) ชาวไทยกุยมักให้ความเชื่อในเรื่องผีดวงวิญญาน มักจะมีการเซ่นไหว้ เคารพบูชาในพิธีกรรมต่างๆ อาทิ พิธีแกลมอ เรียกขวัญ เลี้ยงผี แต่งงาน บวชลูกชาย เป็นต้น เป็นต้น

Citation : ยโสธรา ศิริภาประภากร และสุริยา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกุย. วารสารราชภัฏสุรินทรวิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.21>

ความเชื่อที่มีต่อพิธีกรรมแกลมอ

ภาพที่ 1 พิธีแกลมอ ระบบสายสัมพันธ์ชาวกูย

“แกลมอ” เป็นพิธีกรรมเฉพาะชนกลุ่มนี้ เป็นพิธีกรรมบูชาผีบรรพบุรุษในตระกูลตามสายเลือด ในพิธีกรรมยังเป็นพิธีกรรมเช่นไหว้ดวงวิญญาณ (พระอำนวยการ มงคลโก และคณะ, 2565 : 61) พิธีกรรมยังปรากฏมีการรักษาแบบดั้งเดิม การรักษาด้วยพิธีกรรม และพิธีกรรมแกลมอ ยังเป็นอีกพิธีกรรมหนึ่งในการพยากรณ์ ทำนายด้วย ความเชื่อที่มีกลุ่มชาวไทยกูยมีให้ นั่น เป็นระบบความเชื่อที่มีต่อพิธีกรรม ที่เรียกว่า แกลมอ พิธีกรรมนี้ เป็นความเฉพาะของกลุ่มชาวไทยกูย ที่จัดขึ้น โดยใช้สัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์แบบเดียวกัน อาทิ ช้าง ม้า โหม่ง ที่จัดสานด้วยไผ่ไก่อ และวงรอบด้วยข้าวเปลือก ธนู ลูกศร ดาบ เรือ ไม้พาย เส้นปะกำ ผ้าถุงชาวกูย สไบ บายศรี โรงเหยียบ และการจัดโรงพิธีกรรม ที่จะจัดโดยปักโรงพิธีกรรมเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส จุดกลางมีการตั้งเครื่องบูชา และจัดเป็นชั้น ๆ ได้ 3 ชั้น (พระธรรมโมลี และคณะ, 2561 : 127 - 129) บายศรีจะอยู่ส่วนบนสุด รองลงมาจะเป็นเครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ รูปแบบลักษณะเช่นนี้ จะเป็นการเฉพาะของชนกลุ่มชาวไทยกูย เมื่อเวลาจัดพิธีกรรมแกลมอเช่นนี้ จะจัดในลักษณะเดียวกันนี้ โดยได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ที่ยังรักษารูปแบบดั้งเดิม แม้นในปัจจุบันก็ยังเป็นในลักษณะดั้งเดิมอยู่ ไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก ถ้าเปลี่ยนจะเปลี่ยนไปในรูปแบบ นำเครื่องเสียมมาช่วยเสริม ส่วนเครื่องไหว้ ก็สามารถหาซื้อมาได้ เพราะมีความสะดวก แต่รูปแบบการบูชา ลักษณะการประกอบพิธีกรรม การร่ำรำตามขั้นตอน ก็ยังปรากฏตามการร่ำรำตามขั้นตอน เช่น การรำบูชาครู การรำแห่บายศรี ข้าวตอกดอกไม้ รำดาบฟัน

Citation : โยโสธรา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยกูย. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.21>

กาบ รำช้าง รำม้า การร่ายรำช่วงจับช้างม้า รำเหยียบโรงช้าง (โยโสธารา ศิริภาพระภากร, 2560 : 4-5)

ภาพที่ 2 พิธีแกลมอของชาวไทยภูเขา กับกระบวนการรักษาและปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย

ภาพที่ 3 การรับขวัญในพิธีกรรม

การรำเหล่านี้ ยังปรากฏในพิธีกรรมแกลมอของชาวไทยภูเขา ที่จัดว่าเป็นพิธีกรรมเฉพาะที่น่าสนใจ และเป็นเอกลักษณ์อย่างน่าจับต้อง เพราะเป็นการบอกถึงเรื่องราวความสัมพันธ์ เกี่ยวข้อง

Citation : โยโสธารา ศิริภาพระภากร และสุรียา คลังฤทธิ์. (2566). “พิธีแกลมอ” : สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ. 1(3) : 89-100.

DOI : <https://doi.org/10.14456/jasru.2023.21>

ที่มา ประวัติศาสตร์ และวิธีการดำเนินชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้เป็น อย่างดีโดยผ่านฐานคติของ พิธีกรรมแกลมอ ชาวไทยกวยให้ความเชื่อต่อบรรพบุรุษว่า วิญญาณนั้นยังไม่ไปไหนยังคงรักษา ดูแล ค้ำครอง และยังช่วยลูกหลานอยู่ (Siripaprapagon and Suwannaphong, 2017) พิธีกรรมได้เป็นส่วนช่วยเชื่อมต่อ สื่อสารหรือเชื้อเชิญให้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษเหล่านั้นให้เข้ามาเพื่อสื่อสารถึง ลูกหลานได้โดยผ่านร่างทรง ดังนั้น พิธีกรรมแกลมอจึงเสมือนเป็นพิธีกรรมที่ลูกหลานทุกคนจะได้อยู่ ใกล้บรรพบุรุษของตนเอง เป็นระบบที่ใช้พิธีกรรมแกลมอ เพื่อเป็นฐานทางสังคมได้ในรูปแบบ ดวง วิญญาณ พิธีกรรม ชุมชน อาจารย์นำพิธีกรรม ญาติและผู้ร่วมในพิธีกรรม เป็นต้น

ความสัมพันธ์ด้านพิธีกรรมแกลมอในสังคมของชาวไทยกวย

ชาวไทยกวยเป็นกลุ่มชนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพิธีกรรมแกลมอ เชื่อว่าเป็นพิธีกรรมเพื่อการ บูชาของรักษา ครู หรือเทวดาที่รักษาร่างกาย และเป็นพิธีกรรมการบูชาดวงวิญญาณบรรพบุรุษของ ตนเองด้วย ชาวไทยกวยมีฐานคติความเชื่อว่า ในปีหนึ่ง ๆ ต้องทำพิธีกรรมแกลมอ เพื่อบูชาบรรพบุรุษ เพราะมีความเชื่อว่า ครอบครัวของตนเองจะอยู่เย็นเป็นสุข และเป็นการได้รับพรจากบรรพบุรุษด้วย ทางหนึ่ง แม้ถ้าไม่จัดพิธีกรรม เช่นตามความเชื่อนั้น มักกล่าวกันว่า อาจเกิดความเจ็บป่วย ใน ครอบครัวเกิดความทุกข์ร้อนได้ ด้วยเหตุฐานคติที่ว่า มาจากบรรพบุรุษที่ไม่พอใจนั่นเอง ดังนั้น ชาว ไทยกวยจึงได้ให้ความสำคัญต่อบรรพบุรุษมาก เพราะเป็นระบบโครงสร้างทางฐานวัฒนธรรมของชน กลุ่มนี้ พิธีกรรมแกลมอจึงเป็นการสร้างสายสัมพันธ์ในระบบครอบครัวและชุมชน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 พิธีกล่อมชาวกูย สายสัมพันธ์ในระบบครอบครัว ชุมชน

ในการจัดประกอบพิธีกรรมแต่ละครั้ง จะเป็นการรวมกลุ่มคนที่มิได้เข้าร่วมในพิธีกรรมมาก บางพื้นที่มีคนมาร่วมเป็น 15 คน ถึง 20 คน ก็มีถือ เป็นพิธีกรรมที่ใหญ่มาก แต่โดยส่วนมากในพิธีกรรมกล่อม บางพื้นที่มีผู้เข้าร่วมในพิธีกรรมกล่อม อาจใช้ผู้นำพิธีกรรม อาจารย์ใหญ่ (ครูบาพืด) และผู้เข้าร่วมในพิธีกรรมประมาณ 5-6 คน และญาติของผู้ร่วมในพิธีกรรมกล่อม ก็สามารถประกอบพิธีกรรมได้ ในบางกรณีอาจมีคนป่วย ที่เชื่อว่า เป็นการกระทำจากหลายสาเหตุ เช่น โดยผีบรรพบุรุษเป็นผู้กระทำ ถูกคุณไสยศาสตร์จากผีวิญญาณ หรือรูปแบบอื่นๆ ก็จะมีการจัดพิธีกรรมรักษาตามแบบดั้งเดิม โดยให้ครูบาใหญ่เป็นผู้รักษา ทั้งนี้ เบื้องหลังการรักษาที่มาจากดวงวิญญาณของบรรพบุรุษเอง เป็นผู้มาเข้าร่างและเป็นผู้บำบัดรักษาให้ เป็นต้น ดังนั้น การจัดพิธีกรรมแต่ละครั้งของพิธีกรรม จึงเป็นการร่วมกลุ่มคนที่ เป็นเครือญาติเอง หรือผู้อยู่ใกล้บ้าน เรือนเคียง จะเข้ามาช่วยเหลือกันในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เงิน อาหาร น้ำหวาน เหล้า บุหรี่ ดอกไม้ ธูปเทียน หรือแม่ แต่การเข้ามาช่วยทำอาหาร โรงพิธีกรรม จัดเครื่องบูชาด้วย เป็นต้น ชุมชนชาวไทยกูยจึงผูกพันกับความเชื่อและพิธีกรรมกล่อมมาตั้งแต่สมัยโบราณ และยังรักษาไว้จนถึงปัจจุบัน

สายสัมพันธ์ทางจิตวิญญาณที่ปรากฏในพิธีกรรมแกลมอ

สายสัมพันธ์ของผู้เข้าในพิธีกรรมแกลมอ ถือว่าเสมือนเป็นผู้ที่ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษกำลังสถิตร่างกายอยู่ในพิธี เป็นพิธีกรรมเชิญบรรพบุรุษมาในพิธีกรรมโดยผ่านร่างทรง ดังนั้น จิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่ยังปรากฏอยู่ในพิธีกรรม แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนที่ปรากฏในพิธีกรรม แสดงถึงจิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่มาปรากฏในพิธีกรรม “แกลมอ” สายใยของสังคมและจิตวิญญาณ “แกลมอ” เป็นพิธีกรรมของกลุ่มชนชาวไทยภูเขาตั้งแต่โบราณ ถือเป็นพิธีกรรมหนึ่งที่กลุ่มชนชาวไทยภูเขาจะให้ความสำคัญกับพิธี เป็นเสมือนสายใยที่เชื่อมต่อ สื่อสาร สัมผัสถึงวิญญาณของดวงวิญญาณบรรพบุรุษได้ (พระธรรมโมลี และคณะ, 2561 : 126 - 127) พิธีกรรมเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงกลุ่มชาวไทยภูเขาที่มีต่อดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ และให้ความสำคัญที่กลุ่มชนมีต่อพิธีกรรม “แกลมอ” นี้ สังคมชาวไทยภูเขาเป็นระบบสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ พิธีกรรมวัฒนธรรม ประเพณีที่ปรากฏในพิธีกรรมแกลมอ

สรุป (Conclusion)

สายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาที่แสดงให้เห็นและปรากฏให้เห็นชัดในรูปแบบ พิธีกรรมที่สามารถแสดงได้ สองระบบ คือ ระบบทางสังคม และระบบจิตวิญญาณที่ปรากฏเป็นองค์รวม พิธีกรรมเป็นภาวะรูปแบบโครงสร้างทางสังคมที่มีต่อดวงจิตวิญญาณ โดยอาศัยรูปแบบพิธีเป็นจุดประสาน และ เชื่อมต่อ สื่อสาร ที่อาจรวมได้ทั้งสังคมและจิตวิญญาณมาด้วยกันในองค์ประกอบเดียวกัน แกลมอเป็นส่วนเชื่อมสายสัมพันธ์ทางสังคมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทยภูเขาเข้าไว้ด้วยกันอย่างแน่นแฟ้น จุดนี้ถือเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ความเกิดความรักห่วงหาพัน สื่อสาร ร่วมมือ และกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ในสังคมปัจจุบัน ที่หาแหล่งยึดเหนี่ยวตามระบบโครงสร้าง เสมือนกลุ่มชาวไทยภูเขาไม่ค่อยมี ประโยชน์ตามโครงสร้างเป็นสิ่งที่กำลังบ่งบอกถึงพื้นฐานความมั่นคง ความรัก ความห่วงหาพัน และร่วมกันรักษาโดยเห็นคุณค่าและประโยชน์ของพิธีกรรมแกลมอ กับการเข้าศึกษาถึงระบบโครงสร้างภายในที่ซ่อนอยู่ เพื่อถอดออกมาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไปได้ “แกลมอ” เป็นพิธีกรรมเฉพาะชนกลุ่ม เป็นพิธีกรรมบูชาผีบรรพบุรุษในตระกูลตามสายเลือดในพิธีกรรม ทั้งยังเป็นพิธีกรรมเช่นไหว้ดวงวิญญาณ การรักษาด้วยพิธีกรรม และพิธีกรรมแกลมอยังเป็นอีกพิธีกรรมหนึ่งในการพยากรณ์ ทำนาย ชาวไทยภูเขาเป็นชุมชนกลุ่มชนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพิธีกรรม คือ แกลมอ เชื่อว่า เป็นพิธีกรรมเพื่อการบูชาของ

รักษา เทวดาที่รักษาร่างกาย และเป็นพิธีกรรมการบูชาดวงวิญญาณบรรพบุรุษของตนเองด้วย ชาวไทยกุยมีฐานคติความเชื่อว่า ในปีหนึ่ง ๆ ต้องทำพิธีกรรมแกลมอ เพื่อบูชาบรรพบุรุษ เพราะมีความเชื่อว่า ครอบครัวของตนเองจะอยู่เย็นเป็นสุข สายสัมพันธ์ของผู้เข้าในพิธีกรรมแกลมอ ถือว่าเสมือนเป็นผู้ที่ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษกำลังสถิตร่างกายอยู่ เป็นพิธีกรรมเชิญบรรพบุรุษมาในพิธีกรรม โดยผ่านร่างทรง จิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่ยังปรากฏอยู่ในพิธีกรรม แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนที่ปรากฏในพิธีกรรม และแสดงถึงจิตวิญญาณของบรรพบุรุษที่มาปรากฏในพิธีกรรม

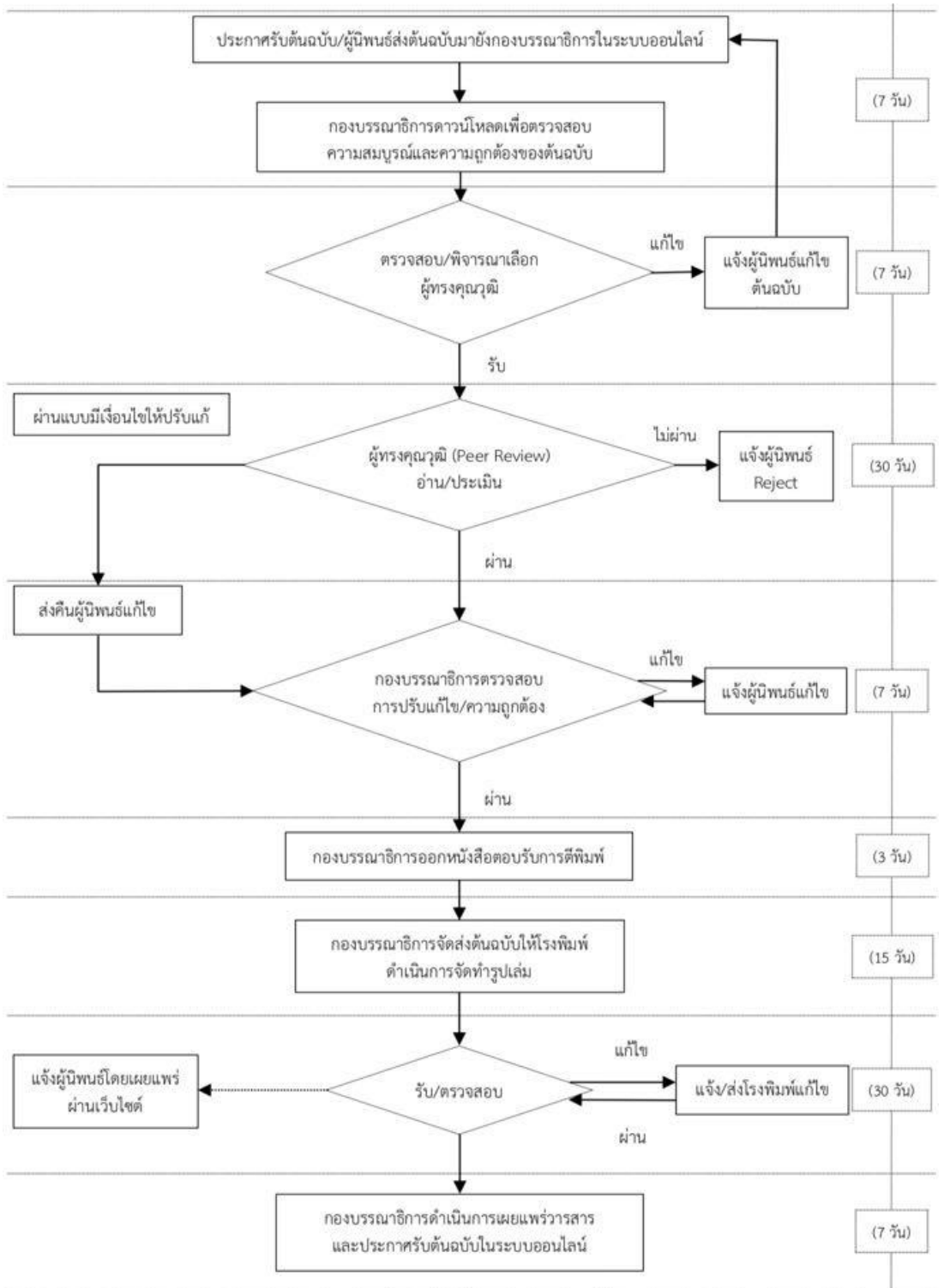
เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษนันท์ แสงมาศ และยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2562). พิธีแหวนอาหะจยุประจำปีของปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิชาการ มจรบุรีรัมย์*. 4(1) : 110 - 124.
- บุรณ์เซน สุขคุ้ม. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของกลุ่มชาติพันธุ์ กุยในเขตอีสานตอนล่าง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 7(6) : 1570 - 1583.
- พระธรรมโมลี, ยโสธารา ศิริภาพระภากร, กฤษนันท์ แสงมาศ และสำเร็จ อินทยุง. (2561). อัตลักษณ์การแต่งกายเข้าสู่พิธีกรรม “แกลมอ” ของชาวไทยกุย. *วารสารวิชาการ มจรบุรีรัมย์*. 3(2) : 123 - 131.
- พระอำนวยการ มงคลโก, พระอนุชา อภิชาโน, ธีรชัย สมใจ, ยโสธารา ศิริภาพระภากร, เกริกวุฒิ กันเทียง และสุรียา คลังฤทธิ์. (2565). การศึกษาพิธีกรรมความเชื่อหมอข้างของกลุ่มชาวไทยกุย จังหวัดสุรินทร์. *วารสารศิลปะและวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำมูล*. 11(2) : 58 - 69. DOI : <https://doi.org/10.14456/acj.2022.12>.
- ยโสธารา ศิริภาพระภากร. (2559). การสืบเชื้อสายทางวัฒนธรรมด้วยพิธีกรรม : พิธีกรรมแกลมอของชาวไทยกุย. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ 8”*. วันที่ 22 – 23 ธันวาคม 2559. หน้า D 537 – D 542. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.

- Dhammamolee, Siripaprapagon, Y., Pratoomkaew, S.. (2017). Belief in Sacred Power of Thai-Kui People in Surin Province. **In the 6th University of Malaya Discourse And Society International Conference: UMOS 2017**. December 5 - 6, 2017. page 4. Malaysia : University of Malaya.
- Siripaprapagon, Y and Suwannaphong, W.. (2017). Knowledge on Illness Treatment using Galmore Ceremonythrough Health Care System of Thai-Kui Group Thailand. **In the 6th University of Malaya Discourse AndSociety International Conference: UMOS 2017**. December 5 - 6, 2017. page 60. Malaysia : University of Malaya.

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

หมายเหตุ : ระยะเวลา (จำนวนวัน) ที่ปรากฏในขั้นตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

สถานที่ติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru> E-mail : jasrru@srru.ac.th

ISSN 2822-0870 (Print)

| ISSN 2822-0889 (Online)

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่ (Scope and Publication Policies)

วารสารมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษา การบริหารจัดการ การบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่ท้องถิ่น สังคม ประเทศ โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN 2822-0870 (Print) ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566 และได้จัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN 2822-0889 (Online) ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2566 โดยมีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 6 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์) ฉบับที่ 2 (มีนาคม-เมษายน) ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน) ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 5 (กันยายน-ตุลาคม) และฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม) สำหรับวารสารฉบับพิเศษ (Special Issues) นั้น ทางวารสารตีพิมพ์บทความโดยใช้วารสารฉบับปกติตามกำหนดออก แต่มีความพิเศษเนื่องจากการตีพิมพ์ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการตีพิมพ์เฉพาะเรื่อง (Themes or Specific Topics) ตามที่มหาวิทยาลัยหรือคณะกำหนด ทั้งนี้ ทางวารสารจะมีการกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับเพิ่มเติม (Supplemental Issues) ที่ตีพิมพ์บทความในฉบับที่นอกเหนือจากฉบับปกติตามกำหนดออก เป็นการตีพิมพ์เผยแพร่บทความทางวิชาการตามนโยบายของมหาวิทยาลัยหรือคณะในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ปีละ 1 ฉบับ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาคุณภาพบทความตามหลักเกณฑ์การพิจารณาของวารสารและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความวารสาร (Peer Review) อย่างเข้มข้นเช่นเดียวกันทุกฉบับ

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ (Consideration and selection of articles)

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบบทความ (Peer Reviewer) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสามท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละหนึ่งท่าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อยสองท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ เช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร ทั้งนี้ บทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อกองบรรณาธิการก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ สำหรับทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญ
ของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษา เช่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้และวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยมีความเหมาะสมและคุณภาพ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง หรือแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) อภิปรายผลโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำข้อค้นพบของงานวิจัยมาอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ความรู้ใหม่ (New Knowledge) (ถ้ามี) นำเสนอข้อค้นพบที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากงานวิจัย เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ สำหรับเป็นแนวทางที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ โดยแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยผังความคิด หรือแผนภาพ และมีการบรรยายในเนื้อเรื่อง ตามความเหมาะสม

1.11 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.12 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ

ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author, /Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญ ของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและความถูกต้องที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ โดยเป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) แบบนามปีที่ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์คั่นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author, /Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru> และสำเนาหลักฐานการชำระเงินค่าธรรมเนียมมาที่

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>

E-mail : jasrru@srru.ac.th

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 20 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข¹ เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์ โดยระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข ¹ กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย รวมถึงระบุผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author) มีเครื่องหมาย * กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุอีเมลสำหรับติดต่อประสานงาน

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 500 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยและอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุเฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์ค้นด้วยจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author,/Year of Publication : page) เช่น Supsin (2018 : 18) หรือ (Brown, 1997 : 18-22) เป็นต้น หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others)

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	20	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงบรรณ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือ ภาษาอังกฤษ ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารให้ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและหรือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ หากการอ้างอิงเอกสารเป็นภาษาอังกฤษให้ระบุ เฉพาะนามสกุลผู้นิพนธ์ด้วยจุลภาค (.) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบ			
จำนวนต้นฉบับ : ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-12 หน้า			

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อผู้นิพนธ์

ให้ครบโดยคั่นด้วยจุลภาค (,) ระหว่างผู้นิพนธ์ แล้วตามด้วยคำว่า “และ” ก่อนผู้นิพนธ์คนสุดท้าย โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

2.3 ในกรณีที่อ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทย หากต้องการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ ให้แปลเอกสารอ้างอิงนั้นเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม และปีพุทธศักราชให้ปรับเป็นปีคริสตศักราช โดยนำไปต่อท้ายรายการอ้างอิงข้างต้นภายใต้หัวข้อ Translated Thai References และให้วงเล็บคำว่า [In Thai] ไว้ท้ายเอกสารอ้างอิงด้วย และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

จิรายุ ทรัพย์สิน. (2560). **ทฤษฎีการเมือง**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วันชัย สุขตาม. (2560). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สิริพัฒน์ ลากจิตร, จิรายุ ทรัพย์สิน และวันชัย สุขตาม. (2563). ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในเขตจังหวัดสุรินทร์. **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(6) : 17-35.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york : John wiley & sons.

Translated Thai References

- Supsin, J. (2017). **Political Theory**. Surin : Surin Rajabhat University. [In Thai]
- Suktam, W. (2017). **Introduction to Political Sciences**. Surin : Surin Rajabhat University. [In Thai]
- Lapchit, S., Subsin, J. and Suksom, W. (2020). The Impact of Migrant Workers in Surin Province. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(6) : 17-35. [In Thai]

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์) ./ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี) ./เมืองที่พิมพ์./ :/สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication) ./Title of Book./ Edition of Book./ Place of Publication./ :/ Publisher Name.

ตัวอย่าง

กฤษณา วงษาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เจริญเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New York : John Wiley & Sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์) ./ชื่อเรื่อง./เมืองที่พิมพ์./ :/หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author./ (Year of Publication) ./Title./ Edition of Book./ Place of Publication./ :/ Publisher Name.

ตัวอย่าง

อัคราพร สุขทอง. (2558). **การพัฒนาเทคนิคการสอน "เรียมอันเร" จากภูมิปัญญาชาวบ้านสุรินทร์**. สุรินทร์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality Improvement Chiang Mai Thailand.** Chiang Mai : Chiang Mai University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ **ชื่อวิทยานิพนธ์./**วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุดลงให้ชัดเจน)/ชื่อสถานศึกษา.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Thesis./** Degree of Thesis./
Publisher Name.

ตัวอย่าง

คณิงนิตย์ ไสยโสภณ. (2554). **คุณค่าและความเชื่อตำนานนาครที่มีอิทธิพลต่อวิถี
ประชากรกลุ่มชนลุ่มน้ำแม่โขงในเขตวัฒนธรรมศรีโคตรบูร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (กลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student
Culture in Thai Higher Education Institutions.** Doctoral Dissertation
Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ **ชื่อบทความ./**ในชื่อรายงานการประชุม./
วันเดือนปีที่จัด./เลขหน้า./สถานที่./สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Article./** In **Title./**
Date of Publication./page./Place of Publication./:./Publisher Name.

ตัวอย่าง

วิสูตร อยู่คง. (2537). **การฟื้นตัวของป่าชุมชนดงใหญ่. ในการบรรยายเรื่องการ
ฟื้นฟูป่าโดยช่วยต้นไม้ให้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ.** วันที่ 11 เมษายน 2537.
หน้า 10-11. กรุงเทพฯ : ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน.

Sinlarat, P. (1995). Success and Failure of Faculty Development in Thai University. In *Preparing Teachers for all the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok*. pp. 217-233.
Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์/(ปี)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/
ปีที่พิมพ์(ฉบับที่พิมพ์)/:เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Journal./
Year(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

สารณี วรณตรง. (2559). ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ :
สุวรรณภูมิ-อุษาคเนย์ ภาคพิสดาร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 18(1) : 129-134.

Cooray, V. (1992). Horizontal Fields Generated by Return
Strokes. *Radio Science*. 27(9) : 529-537.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์/(ปี)/เดือน/วันที่พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อหนังสือพิมพ์/
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.
Author./(Date of Publication)./Title of Article./Name of Newspaper./
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิใจ. *กรุงเทพธุรกิจ*.
หน้า 6.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.
Bangkok Post. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่/(ปี)/ชื่อบทความ/[ประเภทสื่อที่เข้าถึง]/เข้าถึงได้จาก/:/
แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์./สืบค้น/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author./ (Year of Publication)./ **Title of Article.**/[Online]./ Available : /
Name of website./ Retrieved/ Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). **พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก : <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com 3.htm>.
สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548.

Costello, M. (2002). **Sicl of Stocks? Here Are 7 Alterantives. W..** [Online].
Available : [http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/
q_alternatives/index.htm](http://momey.cnn.com/2002/07/09/pf/investing/q_alternatives/index.htm). Retrieved July 11, 2002.

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์./ (ปี./เดือน/วันที่)./ตำแหน่ง(ถ้ามี)./สัมภาษณ์.

Name of Interview./ (Date of Publication)./ position./ Interview.

ตัวอย่าง

เกษม จันทร์แก้ว. (2554, สิงหาคม 1). นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
สัมภาษณ์.

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin
University. Interview.

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อและการสมัครเป็นสมาชิกวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ
กรุณาติดต่อ

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2
186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>

E-mail : jasrru@srru.ac.th

อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 200 บาท ไม่รวมค่าส่ง

อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 1,000 บาท

จริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Publication Ethics)

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นิพนธ์บทความ

1. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องมีความรับผิดชอบและรับรองว่า บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น

2. ผู้นิพนธ์บทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

3. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแต่ง แกไขบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสารในหัวข้อ “หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์เพื่อตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ” โดยเฉพาะหัวข้อ รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ ของการจัดเตรียมต้นฉบับ อันจะนำไปสู่บทความที่มีรูปแบบการตีพิมพ์ที่ได้มาตรฐานเดียวกัน

4. ผู้นิพนธ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัย คือ ต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20%

5. ผู้นิพนธ์ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัย ซึ่งข้อนี้ขอสงวนสำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความจะไม่อนุญาตให้ใส่ชื่อลงไปเด็ดขาด หากมีการตรวจสอบพบว่า มีบุคคลที่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความปรากฏอยู่ ทางวารสารจะถอนบทความนั้นออกทันที

6. ผู้นิพนธ์จะต้องมีความรับผิดชอบในการอ้างอิงเนื้อหาในผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ (หากมีการฟ้องร้องจะเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์แต่เพียงผู้เดียว ทางวารสารจะไม่รับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น) และจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ของวารสารทันที

7. ผู้นิพนธ์จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในบรรณานุกรม และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากจนเกินไป รวมทั้งต้องอ้างอิงจากรูปแบบการอ้างอิงของบทความ โดยจะต้องมีการอ้างอิงตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้

8. ผู้นิพนธ์จะต้องปรับแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่เป็นตามที่กำหนดจะต้องเลื่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ออกไป หรืออาจถูกถอดถอนออกจากวารสาร

9. ผู้นิพนธ์ควรระบุชื่อแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) และควรระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี) ในบทความผู้นิพนธ์จะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือเลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

11. ผู้นิพนธ์ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่ถูกถอดถอนออกไปแล้ว เว้นแต่ข้อความที่ต้องการสนับสนุนนั้น เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการถอดถอน และจะต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงด้วยว่า เป็นเอกสารที่ได้ถูกถอดถอนออกไปแล้ว

มาตรฐานทางจริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแลให้การดำเนินงานของวารสาร เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องตามจริยธรรม/จรรยาบรรณ ตามประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 24 มิถุนายน 2562

2. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล และดำเนินการอย่างเหมาะสมกับผู้นิพนธ์หรือบทความที่ตรวจพบว่ามีผลกระทบด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณ เช่น การละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ด้วยโปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo โดยทางวารสารได้กำหนดค่าไว้ในระดับ ไม่เกิน 20% เป็นต้น

3. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล เช่น การตีพิมพ์เผยแพร่บทความของตนเอง (บรรณาธิการ หรือกองบรรณาธิการ) อย่างมีนัยสำคัญ หรือไม่มีการตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบทความ เป็นต้น

4. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลและพิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสารหรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิดที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ

5. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารได้กำหนดในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

6. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอก ผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เช่น โปรแกรม CopyCat เว็บ Thaijo ในระดับ ไม่เกิน 20% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นเกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้นิพนธ์บทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจงเพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

7. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์และผู้ประเมินโดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด

8. บรรณาธิการจะต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

9. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้แนะว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่

10. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้นิพนธ์ปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นิพนธ์ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

11. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาความสามารถของกองบรรณาธิการ และควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของแต่ละท่าน

12. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล ทั้งด้วยตนเองและคณะทำงานในเรื่องจำนวน และคุณภาพ การอ้างอิงของวารสารที่ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง เช่น มีการกำกับและร้องขอให้มีการอ้างอิงบทความ ในวารสารทั้งในลักษณะลับหรือเปิดเผย และมีการใช้อ้างอิงที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหา

13. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page Charge หรือ Processing Fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างไร้ประไร เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจน หรือระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page Charge ตามที่ระบุได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรับประเมินบทความที่ตนเองนั้นมีความถนัด หรือมีความรู้หรือมีความเชี่ยวชาญกับเรื่องหรือบทความที่ได้รับการประเมินนั้น ๆ ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์บทความไม่ได้เข้าถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย ผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ และควรปฏิเสธในบทความที่ตนเองนั้นไม่ถนัด

2. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ แนะนำความคิดเห็นทางวิชาการของตนเอง ลงในแบบฟอร์มการประเมินหรือเนื้อหาในบทความด้วยความยุติธรรม ไม่อคติ ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง รวมทั้งตรงต่อเวลาตามที่วารสารกำหนดในการประเมิน

3. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณ คือ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ รวมถึงหลังจากที่พิจารณาประเมินบทความเสร็จแล้ว

4. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

5. ผู้ประเมินบทความ ควรคำนึงถึงการพิจารณาในหัวข้อ ชื่อเรื่อง หากเป็นบทความวิชาการสามารถพิจารณาให้แก้ไขชื่อเรื่องได้ แต่หากเป็นบทความวิจัย ควรพิจารณาเฉพาะความผิดพลาดด้านตัวสะกด และไม่ควรมีการพิจารณาให้เปลี่ยนชื่อเรื่องบทความวิจัย

6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

7. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ พร้อมแสดงหลักฐานให้เห็นเป็นประจักษ์

หมายเหตุ : แปลและปรับปรุงจาก <https://publicationethics.org> และประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรม/ จรรยาบรรณวารสารวิชาการไทยในฐานข้อมูล TCI วันที่ 24 มิถุนายน 2562

แบบฟอร์ม

การส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/น.ส.).....
2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....
3. สถานภาพผู้พิมพ์
 อาจารย์ในสถาบันการศึกษา (ชื่อสถาบัน).....
โปรแกรม.....คณะ.....
 บุคคลทั่วไป (ชื่อหน่วยงาน).....
4. ขอส่งนิพนธ์ต้นฉบับ (Original Article) ได้แก่
 บทความวิจัย เรื่อง.....
 บทความวิชาการ เรื่อง.....
5. ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (ถ้ามี).....
6. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์มือถือ.....โทรศัพท์/โทรสาร.....
E-mail.....
7. สิ่งที่ส่งมาด้วย
 เอกสารพิมพ์ต้นฉบับทางออนไลน์ <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>
ชื่อแฟ้มข้อมูล.....
 ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อนและไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

ลงนาม.....ผู้พิมพ์

(.....)

วันที่...../...../.....

ใบตอบรับการเป็นสมาชิก วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

วัน.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่ (สามารถติดต่อได้).....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

มีความประสงค์จะขอรับเป็นสมาชิกวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

 สมาชิกประเภทรายปี 1 ปี 6 ฉบับ ราคา 1,000 บาท จัดซื้อวารสาร เล่มละ 200 บาท ปีที่.....ฉบับที่.....จำนวน.....เล่ม

รวมเป็นเงิน.....บาท

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ชำระโดย

 โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เลขที่บัญชี XXX-X-XXXXX-X ประเภทบัญชี สะสมทรัพย์

โปรดนำส่งวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

สถานที่ติดต่อ ที่บ้าน ที่ทำงาน

เลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-mail.....

กรุณาส่งหลักฐานการโอนเงินและใบสมัคร

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 31 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ – ปราสาท ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์/โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/jasrru>E-mail : jasrru@srru.ac.th

สำนักงาน :

กองบรรณาธิการวารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ

ฝ่ายยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อาคาร 3 ชั้น 2

186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์ - ปราสาท ตำบลสนมเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000

โทรศัพท์ โทรสาร 044 710 000, 091 835 8558, 088 723 5944